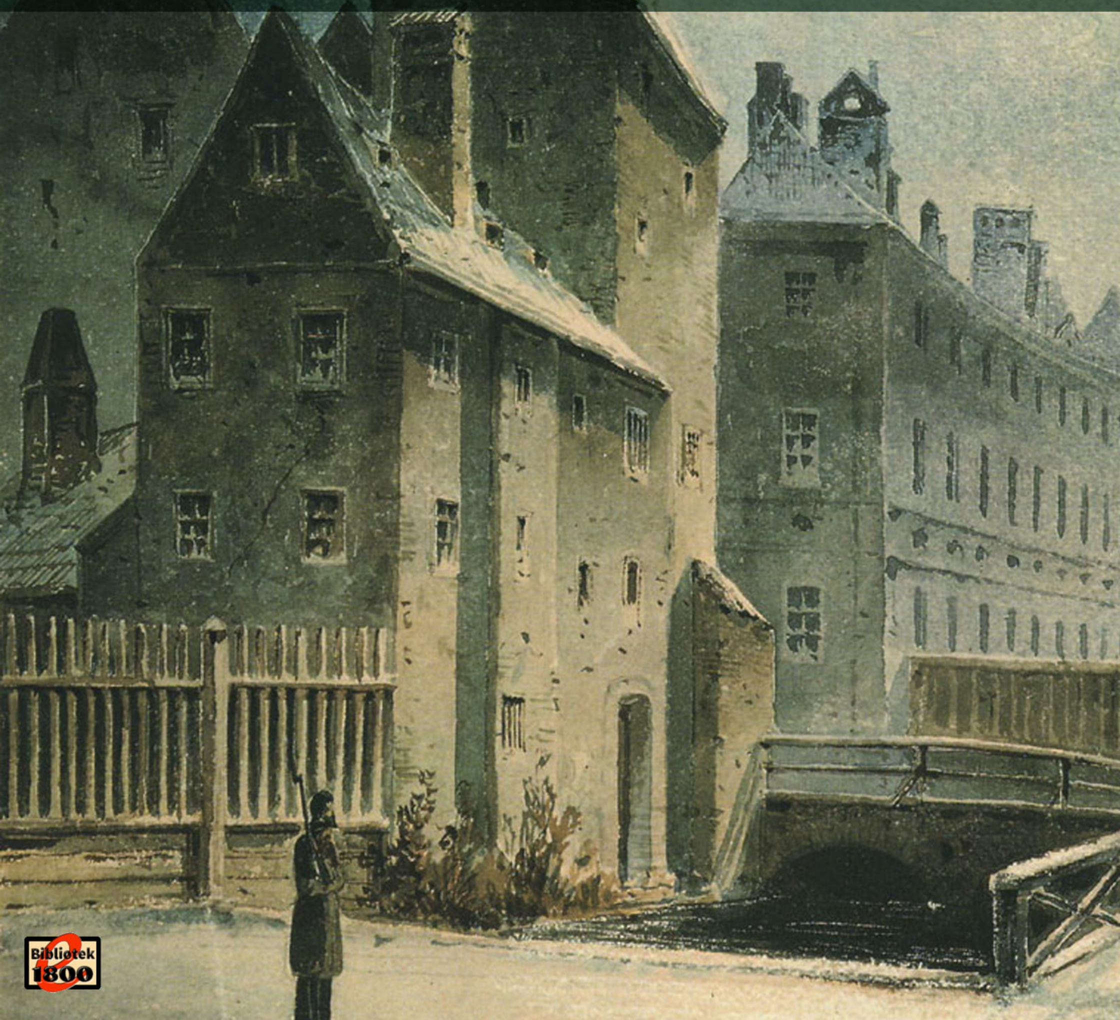
J. D. H. Temme
Tre kriminalfortællinger

En bryllupsrejse • Den gode herre • En forlovelsesfest

J. D. H. Temme

Tre kriminalfortællinger

En bryllupsrejse

Den gode herre

En forlovelsesfest

eBibliotek 1800

2025

En bryllupsrejse

En smuk oktoberaften, kort før solnedgang, kørte en med to postheste forspændt rejsevogn, hvori der befandt sig to herrer og en dame, frem foran postgården.

Den ene af herrerne spurgte, om man kunne få nattekvarter der. Spørgsmålet blev besvaret med Ja.

"To værelser ved siden af hinanden i underste etage," bestilte herren.

Der fandtes ingen gæsteværelser i stuen.

En ung pige, postholderens datter, fulgte de fremmede op ad trappen.

Postholderen var også gæstgiver.

Pigen anviste de fremmede to værelser ved siden af hinanden og forbundet ved en dør.

I hver af stuerne stod der to senge.

"Hvilket værelse ønsker De, frøken?" spurgte den ene af de to herrer damen.

"De ved jo, at det er mig ligegyldigt," svarede den adspurgte.

"Så vil vi blive her," erklærede herren.

Han mente det værelse, hvori de befandt sig, det første de var kommet ind i.

Begge værelser lignede aldeles hinanden.

"Lad vore kufferter bringe herind," sagde herren til stuepigen.

De rejsendes kufferter blev bragt op.

Der var to, en større og en mindre.

Den mindste tilhørte de to herrer.

Den største var damens, den blev bragt ind i det værelse, der var bestemt til hende. Den var tung, selv i forhold til sin størrelse.

Herrerne bestilte hos postholderens datter et aftensmåltid til alle tre i forening.

Pigen forlod dem derefter.

De tre fremmede havde kun vekslet få ord, mens hun var til stede; af disse var det ikke muligt at gætte, i hvilket forhold de stod til hinanden.

De var alle tre standsmæssigt klædt.

Den ene af de to herrer var stor og kraftig bygget. Han kunne vel være mellem tredive og fyrre år gammel. Han bar et sort skæg over hele ansigtet, havde sorte, gennemtrængende øjne og en ørnenæse. Der var noget bydende udbredt over hans ydre. I den anden herre var lille og spinkel; ja, han havde endogså noget drengeagtigt, næsten kvindagtigt udbredt over sig. Han syntes næppe at være tyve år gammel. Han var blond og smuk; dog var der et træk i hans ansigt, som ikke virkede behageligt, hvorfor var det ikke let at sige.

Damen var høj og slank, hun havde et fint, meget blegt ansigt. Det var en usædvanlig smuk skikkelse; den åbne, ærlige, trofaste karakter, der var præget i hendes skønne åsyn, gjorde hende dobbelt indtagende.

Ligesom de alle tre ved ankomsten kun havde talt meget lidt med hinanden, iagttog de også senere en påfaldende tavshed.

Værtens datter indfandt sig atter kort efter hos dem for sammen med en pige at tage tæpperne af sengene og gøre værelserne i stand.

Da befandt de sig alle i herrernes stue.

Døren imellem værelserne stod åben.

Damen og den unge herre sad stumme ved vinduet og så ud i det fri.

Den ældre herre med det mørke skæg spadserede frem og tilbage på gulvet.

De to førstnævnte havde dog vekslet et par ord.

Solen var just ved at gå ned.

"Se dog, hvor smukt!" sagde damen til den unge herre, der sad ved siden af hende.

Det var virkelig også et smukt syn.

Poststationen lå ved foden af et skovbevokset bjerg, ved indgangen til en lille kløft. Solens sidste stråler skinnede endnu halvt ind i kløften, faldt med fuld glans på bjerget og forgyldte de tætte trægrupper. Over træernes kroner svømmede de rosenrøde aftenskyer hen over den mørkeblå himmel.

Fra vinduet kunne man se hele dette naturbillede, og man kunne samtidig kaste blikket ud over en åben slette med enge og agre, over hvilke en fin, hvid tåge var i begreb med at danne sig. Den lovede atter en solbeskinnet dag efter en frisk, kølig nat.

Den unge herre svarede damen.

"Posthuset synes at ligge meget ensomt," bemærkede damen.

"Ja, rigtig yndigt. Men jeg finder det forresten også rigtig ensomt her."

"Man ser ikke et eneste hus her i nærheden," tilføjede den ældre herre.

Damen stirrede atter ud igennem vinduet, mens den unge herre så tænksomt ned foran sig.

Lidt efter bemærkede værtens datter, at den høje herre gav den lille et vink; han løftede hovedet og betragtede den anden med et spørgende blik.

Denne pegede hen imod værelsets udgang.

Den lille nikkede, lige som samtykkende.

Damen havde intet set. Hendes blik var vedvarende hæftet på landskabet udenfor.

Solen var imidlertid gået ned; det var blevet mørkt inde i kløften, lige som det også begyndte at mørknes ude på sletten. Kun oppe på toppen af bjerget hvilede sollyset endnu.

Damen ved vinduet syntes hensunket i drømmerier.

Værtens datter var endnu beskæftiget med sit arbejde i det andet værelse. Hun havde gennem den åbentstående dør set de to herrers hemmelighedsfulde vink. Det var hende påfaldende. Hendes nysgerrighed blev yderligere vakt ved den samtale, der udspandt sig imellem herren og damen efter den anden herres bortgang.

"De et så eftertænksom!" sagde den lille herre til damen.

"Jeg har vel årsag til det," lød svaret.

"De gør Dem vist unødig bekymring."

"Gud give, det var så vel!"

"Mine bedste ønsker ledsager Dem," vedblev herren. "De er på denne rejse blevet mig en så kær veninde."

Den unge herre havde sagt "veninde" til damen. Den unge pige i den anden stue lyttede endnu ivrigere.

Damen trykkede den lille herres hånd.

"Det bliver mig tungt at skilles fra Dem," sagde han.

Det svar damen gav på dette, satte værtens datter i en sådan forundring, at hun troede at have hørt galt.

De fortsatte nu denne samtale så sagte, at hun ikke mere kunne høre deres ord.

Da hun havde endt sit arbejde, forlod hun værelset.

Idet hun fjernede sig, hørte hun den lille herre med højere røst sige:

"Lad os ikke hengive os til mørke tanker. Den sidste aften, vi er sammen, vil vi være glade."

Så snart den unge pige var kommet ned, spurgte hun sin fader, der jo både vært og postholder:

"Hvem er de rejsende?"

"Baron Lange fra Kurland med familie, står der på deres passagerseddel," lød svaret.

"Den store herre må vel være baronen," tilføjede postholderen.

"Det må han være," forsikrede datteren. "De to andre personer er damer."

Faderen betragtede hende forundret.

"Begge?"

"Ja begge, fader. Den lille herre er baronessen. Han forekom mig straks mistænkelig."

"Hvorledes falder du på det?" spurgte faderen.

Hun fortalte, dengang den lille herre sagde til damen, at det ville falde ham tungt at skilles fra hende, havde damen svaret:

"O, min kære baronesse, jeg vil altid mindes Dem med kærlighed."

"Du har hørt galt," mente postholderen.

"Nej, jeg er sikker i min sag, og ..."

"Nå, hvad så, om det også var tilfældet?"

"Men hvorfor har hun forklædt sig?"

"Fornemme folk har så mange indfald."

I det samme kom postholderens søn til.

Postholderen var enkemand.

Han havde to børn, hans datter Anna, der styrede huset for ham, og en yngre søn, Theodor, en dreng på en fjorten-femten år, der hjalp faderen i kontoret, på marken og i stalden.

De øvrige beboere på poststationen var karle, piger og postilloner, af hvilke den ene tillige var vognmester.

Postholderens søn bragte ligeledes en nyhed.

Den rejsende, der efter Annas forsikring måtte være baron Lange, havde forladt huset, idet han så sig om til alle sider. Derpå var han gået hen imod kløften, der, som fortalt, lå lige overfor huset. Det havde været drengen påfaldende, at herren så opmærksomt så sig om, idet han dog stadig søgte at give sig udseende af at drive ørkesløst omkring.

Derfor var han ubemærket fulgt efter den fremmede.

Mellem poststationen og bjergkløften lå der lidt til siden en dam, det i reglen blev benyttet til at vande hestene i, hvorfor vandet ikke var ganske klart. På den side, det vendte mod huset, var det tæt bevokset med siv, så man indefra ikke kunne se vandet.

Dammen havde åbenbart vakt den fremmedes opmærksomhed. Han nærmede sig den, efter at han først havde forvisset sig om, at han ikke blev iagttaget, og da han troede sig alene, var han ligesom prøvende og målende gået uden om den. Han så sig derpå tilbage, som om han ville måle afstanden fra huset.

Derefter var han gået ind i kløften.

Derinde lå også en dam, det var en fiskerig sø med klart, gennemsigtigt vand.

Den fremmede syntes prøvende at undersøge omgivelserne.

Uden for kløften var dammen ikke til at se. Bjergvæggene og det tætte krat skjulte den aldeles. Dette krat omgav den næsten på alle sider, så at man først opdagede den, når man stod lige ved den.

Det var, hvad drengen fortalte.

"Hvad havde han at gøre ved dammene? Han målte endog dybden af hestedammen med en stage, som tilfældigvis lå der," endte han sin fortælling.

Det samme spørgsmål gjorde faderen og datteren sig selv.

Ingen af dem kunne finde noget tilfredsstillende svar.

"Han har noget for," vedblev drengen, "og jeg vil holde øje med ham."

Det samme påtog søsteren sig.

Drengen og pigen havde virkelig anet den rette sammenhæng.

Caroline Wild var navnet på den unge dame, der rejste sammen med baron Lange fra Kurland.

Hun var født i Vestpreussen. Hendes forældre var døde.

Hendes fader havde beklædt et lille embede og døde uden at efterlade sig nogen formue. Han havde imidlertid givet sit eneste barn en fortræffelig uddannelse, for at hun efter hans død skulle kunne skabe sig en eksistens.

Hun var blevet huslærerinde, og som sådan var hun kommet i huset hos en adelig dame ved Danzig, der havde en eneste lille datter.

Efter et års forløb døde barnet. Damen havde imidlertid fundet smag i hendes lærerinde og beholdt hende hos sig, snarere som en veninde end som selskabsdame.

Caroline Wild havde en trofast, ædel, opofrende karakter. Dette havde hun vist som opdragerinde og siden, da hun påtog sig det syge barns pleje. Det samme skulle hun nu også vise overfor damen.

Denne var svagelig; Caroline Wild plejede hende trofast, indtil døden skilte dem ad.

I damens testamente var der udsat et legat for Caroline Wild på 5000 kroner; desuden arvede hun en betydelig del fint linned og nogle af den afdødes bedste klæder.

Et år før damens død var Caroline Wild blevet forlovet med en ung købmand i Danzig.

Rikard Sommer var født i den samme lille by som huslærerinden.

Kun nogle få år ældre end denne, var han opvokset sammen med hende, indtil han, femten år gammel, blev anbragt ved handelen i Danzig. Han var en smuk dreng, hun allerede smuk som barn. Hun var eftertænksom og mild; han fyrig, livlig og dristig. Han havde stadig været den lille piges beskytter imod de andre børn, mens hun holdt ham tilbage fra mangen farlig streg og gik i forbøn for ham, når han havde gjort noget galt.

Således var der opstået et hjerteligt og inderligt forhold imellem dem.

Dette havde endnu bevaret sig, da de efter ti års forløb atter traf sammen i Danzig.

Dengang var Caroline Wild to og tyve år gammel, Rikard Sommer var fem og tyve.

Hun var, som fortalt, selskabsdame hos den adelige dame, der opholdt sig på sit gods i nærheden af byen; han var kommis ved et anset handelshus i Danzig. Hun var dengang en ligefrem skønhed; han måtte kaldes en af de smukkeste unge mænd i Danzigs købmandsstand.

Begges hjerter var forblevet fri siden deres børneår.

Var det da et under, at de, efter at have fundet hinanden igen, måtte nærme sig til hinanden og da ikke mere kunne skilles?

De forlovede sig.

Vel var de begge uden formue. Hun havde kun sin gode plads og sin løn som selskabsdame, hvad hun jo ikke engang kunne bringe sin mand i medgift.

Han havde kun sin gage som kommis; den kunne de ikke af leve begge to.

Imidlertid var han bekendt som et dygtigt menneske, som kun lejlighed, eller snarere de nødvendige midler, havde manglet for at gøre ham til en rig købmand.

Hvad han manglede, skulle han netop nu finde.

Ved det handelshus, hvor han var ansat, havde en rig, ung mand fra Sydtyskland arbejdet som volontør. Rikard Sommer og Albert von Brandeis var blevet venner.

Få måneder efter sin forlovelse med Caroline Wild fik Sommer et tilbud fra sin ven om at indtræde i den forretning, som denne havde overtaget efter sin faders død.

Han modtog det.

Begge de forlovede var de lykkeligste mennesker i verden.

Rikard Sommer var nu kompagnon i et stort handelshus; han kunne, ja han måtte blive en rig, en anset mand. Alle hans ærgerrige drømme og planer måtte blive til virkelighed.

Allerede efter en kort frist ville han kunne hjemføre sin elskede brud og dele sin rigdom og sin anseelse med hende.

Den beskedne Caroline Wild tænkte kun på sin snarlige forening med den elskede.

Rikard Sommer var rejst bort til sit nye hjem.

Den forretning, han var indtrådt i, var rigere og mere storartet, end han havde tænkt sig. Hans breve til sin forlovede åndede kun kærlighed og lykke. Hendes breve var fulde af elskov og håb.

Et halvt år efter sin bortrejse skrev Sommer til sin forlovede, at han nu anså sin stilling for aldeles fast og sikker, og at der ikke længere stod noget i vejen for deres forening. Han bad hende derfor bringe alt i orden i Danzig og komme til ham, så snart hun havde fået alle de til brylluppet nødvendige dokumenter bragt i orden.

Han kunne desværre ikke selv komme til Danzig for at holde bryllup, da hans forretninger ikke tillod ham en så lang fraværelse. Hun måtte derfor finde sig i, at brylluppet fandt sted i deres nye hjem.

De begivenheder, vi her er i begreb med at fortælle, skete på en tid, da man endnu ikke kendte telegrafer og jernbaner, og da der kun fandtes ilbud på de større forbindelseslinjer. En rejse fra Nord- til Sydtyskland tog mindst en måned.

Caroline Wild føjede sig gerne efter sin forlovedes ønske.

Hun besørgede lysningen i Danzig og lod de til vielsen nødvendige dokumenter udfærdige.

Just som hun nu ville bestemme dagen for sin bortrejse, faldt den adelige dame, hun opholdt sig hos, i en hård sygdom.

Caroline kunne ikke forlade sin velgørerinde, sin veninde. Hun holdt ud hos hende, indtil den gamle dames død indtraf en tre-fire uger efter.

Nu måtte hun desuden vente andre fire uger på testamentets åbning og udleveringen af det hende legat, hun havde arvet.

Endelig kunne hun skrive til sin forlovede om sin ankomst.

Hun rejste uden at afvente hans svar. Alt var jo aftalt i forvejen; han havde i alle sine breve beklaget sig over udsættelsen.

Postgangen var jo desuden så langsom.

Hun tog sine ejendele med sig: 5000 kroner i guld, en stor kuffert fuld af det fineste linned, foruden andet.

Desuden havde hun nogle hundrede kroner med, sig, som hun havde sammensparet sig.

Hun var så uendelig lykkelig ved at skulle bringe det hele med til sit nye hjem.

De 5000 kroner havde hun syet ind i sit korset. De andre penge havde hun i sin kuffert, for så vidt som hun jo ikke havde brug for dem under rejsen.

Fra Danzig indtil Berlin rejste hun med ilpost.

Fra Berlin ville hun tage videre med den almindelige postbefordring til sit bestemmelsessted.

Hun havde endnu firs mil tilbage. Posten brugte mere end fjorten dage til det.

Imidlertid blev der i Berlin tilbudt hende en anden lejlighed.

Hun var taget ind på en af de bedste gæstgivergårde. Som enlig rejsende dame følte hun sig mest sikker der.

Det var aften, da hun ankom dertil. Hun havde begivet sig ind i spisesalen, hvor hun hos en opvarter forhørte sig

angående sin rejse den næste morgen.

Imidlertid var der ankommet nye fremmede, en herre og en dame. De forespurgte sig ligeledes hos opvarteren.

Målet for deres rejse var Stuttgart.

De ville køre med ekstrapost, kl. 5 næste morgen. De pålagde opvarteren at skaffe dem heste til denne tid.

Til Stuttgart! Kun få mil fra Stuttgart lå den unge dames bestemmelsessted, noget fra den almindelige landevej.

Opvarteren talte med hende om det og derefter med herren, der havde bestilt heste.

Man betragtede hinanden gensidigt og syntes at finde behag i selskabet.

Herren erklærede, at frøkenens selskab ville være ham og hans hustru behageligt.

Han havde indskrevet sig i rejsebogen som baron Lange med frue fra Kurland.

Caroline Wild var glad ved at kunne fortsætte sin rejse under en så velkommen beskyttelse.

Baronen pålagde opvarteren at bestille ekstrapost for baron Lange med familie.

Baronessen og Caroline Wild skiftede allerede samme aften nærmere bekendtskab.

Baronessen var henrykt ved frøkenens ligefremme, rolige og fordringsløse elskværdighed. Caroline Wild fandt straks behag i den unge og smukke baronesses muntre og livlige væsen; hun syntes at besidde hjertelighed og godmodighed, om ikke nogen særlig dannelse.

Baronen var alvorlig og stille; han talte kun lidt, men udviste en udsøgt høflighed over for frøkenen.

Den følgende morgen kørte de præcis klokken 5.

Vognen var baronens ejendom; det var en lige så elegant som bekvem rejsevogn.

Baron Lange havde kun forlangt en tredjedel af rejseomkostninger hos Caroline Wild.

Det var endnu ikke ganske lyst, da de steg til vogns.

Baronessen var indhyllet i en stor kappe, hvis hætte dækkede hendes hoved og størstedelen af hendes ansigt.

Caroline Wild eller *frøkenen*, som hun stadig hed under turen, havde ikke lagt synderlig mærke til dette.

Desto mere overrasket blev hun, da baronessen ved den næste station kastede kappen og viste sig i herreklæder.

Baronessen lo på sin overgivne måde ad frøkenens forundring.

"Det er et lune af mig," sagde hun. "Jeg ser nu ud som en ung mand på atten år, og jeg undgår al den tvang, som en dame, selv om hun rejser sammen med sin mand, må underkaste sig på en rejse."

Caroline Wild gjorde sig ingen videre tanker over det. En anden ting var hende derimod påfaldende.

De kørte kun om dagen, og da vejene ikke altid var gode, kunne de i gennemsnit kun tilbagelægge en ti-tolv mil om dagen. Besynderligt var det også, at de altid tog ind på steder, der lå meget ensomt i nærheden af en skov eller langt fra byerne. Baronen vidste altid at indrette det således.

Kom de om aftenen, selv nok så sent, til en by eller landsby, fandt han altid en eller anden grund til at køre videre til den næste mere ensomt liggende station. Omvendt forblev de altid

et sådant sted, selv om de meget let kunne være nået til den nærmeste by.

Også noget andet ting stod i forbindelse med dette.

Regelmæssigt forlod baronen straks efter deres ankomst begge damerne og blev borte et kvarter eller en halv time.

Snart skulle han se efter vognen, om den var godt anbragt i vognskuret; snart skulle han tale med postmesteren om turen den næste morgen; eller han gik sig bare en spadseretur.

Som regel kom han tilbage i dybe tanker, og baronessen gjorde sig synlig umage med at opmuntre ham ved allehånde spøg og drillerier.

Et par gange troede frøkenen også om morgenen ved sin opvågnen at spore en ejendommelig tunghed i hovedet og en usædvanlig mathed over sine lemmer.

De måtte da altid vække hende, og hun havde ondt ved at komme til bevidsthed.

Imidlertid skrev hun alt dette på den usædvanlige anstrengelses regning og lagde siden hen ikke længere vægt på det.

Begge hendes rejsefæller opførte sig stadig lige venligt og høfligt imod hende. Og dog svævede Caroline Wild næsten hver nat i stor livsfare.

Baron Lange og hans frue var bedragere, der rejste på deres smukke forretning.

Han var af profession falskspiller, lejlighedsvis også tyv, røver og mere, om det skulle være. Hans smukke, venlige og tvetungede frue var under godmodighedens og enfoldighedens maske hans værdige medhjælper, der førte både tosser og

klogere folk i hans net og til sine tider vel også tog del i hans forbrydelser.

Således gennemrejste de Europa fra den ene ende til den anden, snart under det ene, snart under det andet navn, men altid et aristokratisk.

I Berlin havde baronen haft uheld med sig.

Han var optrådt som rig russisk greve, men blevet afsløret som eventyrer og falskspiller. Øjeblikkelig forlod han sit hotel og tog som baron Lange fra Kurland ind et andet sted for tidligt den næste morgen at rejse bort med ekstrapost på opdagelse efter et nyt og bedre eventyr.

For at sikre dem yderligere imod en farlig forfølgelse blev det bestemt, at hans hustru skulle iføre sig herreklæder.

Forbryderparret havde straks lagt mærke til Caroline Wild. Hele hendes person var præget af velhavenhed, og hun skulle gøre en lang rejse. Opvarteren, der forhandlede med dem om rejsen, meddelte dem, at hun førte en stor, tung kuffert med sig.

"Hun fører penge med sig!" stod der tydeligt at læse i det blik, ægteparret vekslede.

Og de trængte i høj grad til penge. Baronen var også kommet i lag med nogle Berliner-gavtyve, der havde plukket ham; i stedet for at han havde tænkt sig at gøre et godt bytte hos dem.

"Hvis vi ikke snart," havde han sagt til sin kone, "gør en god fangst, bliver vi tvunget til at sælge vor vogn."

Hans smukke rejsevogn var hans stolthed og gav ham straks en vis anseelse, hvor han kom hen.

"Hun har penge; vi må have hendes penge!"

Det var begge forbrydernes faste beslutning fra det øjeblik, de forhandlede med Caroline Wild om at rejse sammen. Det var deres stadige mål under hele rejsen.

Men hvorledes skulle de nå dette mål?

De gjorde sig ikke mange samvittighedsskrupler i valget af midlerne.

Caroline Wild fattede ingen mistanke; men hun skænkede heller ikke sine rejsefæller nogen fuld fortrolighed. Hun meddelte dem kun, at hun var på rejse til sin forlovede og havde sit udstyr i sin kuffert.

"Men ikke sine penge!" mente forbryderne.

Allerede den anden morgen, efter at de havde tiltrådt rejsen, meddelte baronessen sin mand følgende opdagelse:

"Hun bærer sine penge på sig, indsyet i livstykket."

"Da må det være en betydelig sum!" bemærkede baronen.

"Hun vil forsvare dem med sit liv!" tilføjede han.

Det ville vel egentlig sige det samme som:

"Så må hun lade livet for dem!"

Nu lagde de to ægtefæller straks deres mordplan.

Allerede den første nat havde Caroline Wild ytret det ønske, ikke at blive fjernet alt for langt fra baronessen. Hun nærede jo, som sagt, ikke den ringeste mistro til sine rejsefæller.

De lod sig følgelig anvise to værelser, der stod i forbindelse med hinanden ved en dør; i det ene sov baronen med sin hustru, frøkenen i det andet. Døren blev kun lige lukket til, så at den til enhver tid kunne åbnes fra begge sider.

Frøkenens kuffert blev bragt ind i hendes værelse.

De to morderes plan var denne:

"Hun får en sovedrik og bliver så kvalt i sin seng, bedst ved hjælp af hendes eget strømpebånd. Liget bæres straks bort fra huset og skjules på et passende sted i nærheden."

Planen var simpel, og de var besluttet på at udføre den.

Den største vanskelighed bestod i, at der jo var ankommet tre personer om aftenen, mens kun to kørte bort om morgenen. Dette bekymrede dem dog ikke stort; baronessen vidste straks råb for det.

"Vi kører bort, mens det endnu er mørkt. De er nødt til at skaffe os ekstrapost, om det så skulle være om natten. Vi stiger begge ind først, så at man ser os; jeg smutter derpå i et ubevogtet øjeblik atter ud af vognen, vender tilbage til huset og kommer da igen iført frøkenens kåbe og hat. Så ser det ud, som om alle tre kører bort, lige som vi kom."

Tre gange gjorde de forsøg på at udføre deres plan.

Den første gang var ved Fichtelgebirge.

Stationen lå ensomt, omgivet af høje bjerge; i kløfterne fandtes fiskedamme med mørkt vand.

Baronen kunne med en stang ikke nå bund i dem.

Posthuset lå åbent, uden indhegning.

"Her!" sagde baronen til sin frue. "En bedre lejlighed finder vi aldrig. Men hvorledes kan vi give hende sovedrikken uden at vække mistanke?"

Caroline Wild kom selv morderne i møde, hun havde hovedpine og beklagede sig for baronessen.

"Ønsker De et glas afbrændt rødvin, min kære?" foreslog denne.

Frøkenen gik ind på det.

Baronen var som altid tjenstvillig.

Han begav sig selv ud i køkkenet for at påse, at man tog en god vin. Han bar derpå selv glasset ind. På gangen kom han opium i det.

Han bar altid en flaske med opium hos sig.

Frøkenen drak det ufortøvet; men sporede straks virkningerne af drikken. Den medlidende baronesse hjalp hende til sengs. Hun faldt snart i en dyb og fast søvn.

"Nu til arbejdet!"

Klokken var kun ti om aftenen, så de havde altså god tid.

De åbnede først døren, der førte ind til frøkenens værelse.

Den sovende lå foran dem i sengen.

"Det går jo næsten af sig selv," sagde baronen. Baronessen havde imidlertid fået en anden tanke. Hun søgte efter nøglerne til den store kuffert.

Hun kunne ikke finde dem.

"Hun må have dem under sin hovedpude," sagde hun til sin mand.

Baronen løftede forsigtigt den sovendes hoved.

Begge nøglerne, der var bundet sammen med en læderrem, lå under puden.

Baronessen tog dem.

Den sovende havde endnu ikke gjort den ringeste bevægelse. Hun var som et lig i forbrydernes hænder.

"Mon hun virkelig har sine penge i livstykket?" sagde baronen.

Med varsomhed følte hun på korsettet, som den sovende ikke havde taget af.

"Det halve livstykke er sammensyet!" hviskede hun.

Hun havde godt kunnet gribe hårdere til og tale højere. Den sovende var uden den ringeste bevidsthed.

Forbrydernes øjne lyste.

"Jeg må dog først åbne kufferten!" sagde baronessen.

Fristelsen var alt for stor til, at hun kunne modstå den.

Låsen gik let op.

Hendes øjne lyste endnu stærkere.

Hele den store, høje kuffert var fuld af det fineste linned og kostbare klæder. Prægtige smykker lå imellem dem. Det var gaver fra frøkenens afdøde veninde.

Baronen havde imidlertid fundet en snor, som han fandt passende til at udføre forbrydelsen med.

Han tog ikke efter planen den sovendes strømpebånd, da hun ikke havde givet sig tid til at tage strømperne af.

"Endnu ét!" udbrød den forsigtige baron, just da han stod i begreb med at lægge snoren tilrette om offerets hals. "Hvorledes bringer vi liget ud af huset i nat?"

Deres værelser lå på første sal.

Ved sin foreløbige undersøgelse havde baronen mærket sig udgangene. Der var tre døre: hovedudgangen på forsiden, en bagdør, der førte ud fra køkkenet, og en sidedør ud til laden.

Var mon nogen af dem åben om natten?

Baronen vidste det ikke.

Imidlertid var klokken blevet elleve.

Alt var mørkt og stille i huset, da baronen steg ned ad trappen.

Hoveddøren var låst, og nøglen ikke til at finde.

Baronen nærmede sig udgangen til laden, men vendte straks om. Karlene sov der inde, og han hørte en tre-fire stykker tale

sammen.

Køkkendøren var endnu tilbage.

Uden at støde på nogen hindring nåede baronen ud i køkkenet. Han sneg sig hen til døren. Nøglen sad i låsen. Baronen drejede den om, og døren åbnede sig.

Men baronen fo'r tilbage med et spring, som om et vildt dyr var sprunget løs på ham.

Det forholdt sig virkelig også således.

Lige uden for døren lå en lænkehund.

Mens dyret hylede lydeligt, slog baronen atter døren til og ilede op ad trappen, tilbage til værelset.

"Der er intet at gøre i nat!" sagde han. Han fortalte hende grunden.

Hun indvendte, at man jo kunne forgive hunden.

Hun havde jo følt de mange penge i korsettet og set de kostbare sager i kufferten!

Men baronen havde aldeles tabt modet for denne gang.

Kufferten blev atter lukket til, det lille nøglebundt lagt ind under hovedpuden og mordet opsat til den næste nat.

Caroline Wild havde ved sin opvågnen næste morgen intet mærket. Den tunghed, hun følte i hovedet, tilskrev hun hovedpinen fra den foregående aften.

Den næste nat lod baronen sig anvise to værelser i stuen. De gik ud til gården; gården var indelukket af en høj mur; men der befandt sig et dybt kær derinde.

"Her kan det gå!" sagde baronen til sin kone. "Vi fjerner liget igennem vinduet, jeg stiger ud og har kun tyve skridt til kæret. De finder hende næppe der før om otte eller fjorten dage."

Caroline Wild fik atter sin sovedrik; men inden hun endnu var faldet rigtigt i søvn, ankom der fire fragtmænd; de blev der om natten og stillede deres vogne lige udenfor de rejsendes vinduer. Desuden havde de sat nattevagt ved dem.

Der var atter intet at gøre.

En passende station, hvor de igen kunne tænke på at udføre deres forehavende, blev først fundet ved foden af det skovbegroede bjerg, ved indgangen til kløften, der hvor vi traf de tre rejsende ved begyndelsen af disse vore sandfærdige meddelelser.

Her måtte forbrydelsen udføres, hvis de ikke skulle nødes til helt at opgive den.

Det var den sidste station, hvor de rejsende var sammen.

Den næste morgen skulle Caroline Wild skilles fra sine rejsefæller for alene at køre over bjergene til fabriksbyen, hvor hendes forlovede boede, og hvor han, som hun antog, ventede hende, mens baronen og baronessen skulle fortsætte deres rejse ad hovedvejen til Stuttgart.

Baronen havde anstillet sine undersøgelser og fundet sig tilfreds med udfaldet. Hvad det angik, at deres værelser lå på første sal, sagde han:

"Jeg bærer den døde ned ad trappen og åbner et af køkkenvinduerne, hvis der ikke er en dør åben. Her må og skal det ske. – Lad os nu spise til aften!"

Anna, postholderens datter, bragte aftensmaden op.

Hun anrettede den i baronens værelse. Døren ind til frøkenens værelse stod åben. Anna kunne se sengen og kufferten, der stod ved siden af den.

De nød alle tre aftensmaden sammen. Baronen var i dag for første gang hjertelig i sin optræden; tidligere havde han trods al sin høflighed været kold og indesluttet. Det var vel så hans natur.

Baronessen, der hidindtil havde været munter og snaksom, ret en deltagende veninde, viste sig nu stille og drømmerisk.

Tavs og indadvendt sad Caroline Wild lige over for ægteparret. Der syntes at hvile en byrde på hendes hjerte.

"Mon hun har mærket noget?" spurgte det blik, baronessen sendte sin mand.

"Lad dig blot ikke mærke med noget!" svarede baronen med et strengt øjekast.

"Det gør mig ret ondt, frøken Wild, at vi skal skilles," henvendte baronen sig til frøkenen.

Denne svarede:

"Jeg vil altid bevare Dem begge i taknemmelig erindring for al den godhed, De har vist imod mig."

"Det trøster mig," vedblev baronen, "at De går ind til så megen lykke."

Caroline Wild svarede kun med et suk.

"Deres forlovede ved ikke, hvilken dag han kan vente Dem?" spurgte baronen.

"Han venter mig kun en af de nærmeste dage."

Baronessen mente, at hun også burde sige noget.

"Hvorfor har De ikke nøjagtig meldt ham den dag, De vil komme, min kære?"

"Det havde jeg først kunnet gøre i går eller i dag. Brevet ville da være indtruffet efter mig."

Det forholdt sig virkelig således. Brevposten gik dengang langsommere end ekstraposten.

"Det er skade, min kære," sagde baronessen. "Da burde Deres forlovede have hentet Dem her. Vi kunne da have delt gensynets glæde med Dem."

"Men vi må drikke på Deres glæde!" udbrød baronen.

Værtens datter befandt sig netop i værelset.

"Mamsel, vil De besørge os en lille bolle afbrændt rødvin?"

Pigen gik.

De fortsatte samtalen.

"Hvornår vil De kunne indtræffe hos Deres forlovede?"

"Jeg har hørt, at jeg endnu har tre mil at køre."

"De tager vel en vogn herfra?"

"Det er min hensigt."

"Vi har tænkt os at køre allerede klokken 5 i morgen tidlig for at nå Stuttgart i god tid. Det bliver vel for tidligt for Dem?"

"Ja, vist så!" udbrød frøkenen. "Jeg ville da komme til mit bestemmelsessted allerede klokken 8, og det ville kun give forstyrrelse."

"Så vil De jo få god tid til at sove ud i," bemærkede baronessen.

Frøkenen svarede ikke.

Man hørte i samme øjeblik et posthorn blæse udenfor.

Baronen lyttede opmærksomt.

"En ekstrapost!" sagde han.

"Endnu så sent?" spurgte baronessen.

Klokken var halv ti.

"Det er vel rejsende, som skal videre i nat!" bemærkede baronen.

Han var imidlertid trådt hen til vinduet. Han var blevet urolig. Disse rejsende kunne jo falde på at blive der om natten.

"Så ville alt være tabt," sagde morderens blik tydeligt nok.

"Friske heste, men i en fart!" hørte man en bydende stemme råbe nede i gården.

Baronen åndede friere.

I det samme bar værtens datter vinen ind i stuen.

Hendes broder Theodor ledsagede hende. Han åbnede døren for hende og var hende også behjælpelig med at bringe bordet i orden.

Han var vel også nysgerrig. Der var jo så meget, der havde været ham påfaldende ved de fremmede.

Anna, værtens datter, ville stille bollen på spisebordet.

Dette stod i midten af værelset; de sad endnu alle tre ved det.

"Bær den derhen, til De har ryddet af bordet," sagde baronen til pigen.

Han pegede i det samme på et mindre bord, der stod henne i et hjørne.

Anna gjorde, som han befalede.

Baronen henvendte sig atter til hende og spurgte:

"Der kom nok en ekstrapost i dette øjeblik?"

"Ja, med to herrer," svarede Anna.

"Har de i sinde at blive her i nat?"

"Nej, de havde tværtimod stort hastværk. De ville straks videre. Der bliver spændt nye heste for i dette øjeblik."

Baronen var imidlertid trådt hen til det lille bord, hvor bollen stod.

Der var temmelig mørkt derhenne.

Theodors nysgerrige og mistænksomme blik fulgte ham med større opmærksomhed.

Det lod til, at baronen bemærkede, at drengen iagttog ham.

Han tog et glas, skænkede det halvt fuldt og satte det til munden.

"Vinen er god!" sagde han, som for sig selv.

"Fortræffelig!" vedblev han henvendt til damerne.

I det samme skænkede han to glas op og fyldte også det tredje, som han selv havde drukket af. Han stillede derpå alle tre glas på præsentérbakken.

Derpå vendte han sig hurtigt om for at se, om drengen iagttog ham.

Men denne var behændig. Han hjalp just søsteren med at tage knive og gafler af bordet.

Baronen troede sig ubemærket.

Hurtigt havde han taget en lille flaske ud af sin brystlomme. Lydløst tog han proppen af.

Mere så drengen ikke.

Hans søster var færdig med oprydningen og forlod værelset.

Han måtte følge med.

Idet han gik ud af døren, kastede han endnu et blik hen til bordet, hvor baronen stod; men han kunne ikke se, hvad han foretog sig. Han havde vendt ryggen mod døren.

Theodor blev imidlertid stående udenfor og lyttede.

Han hørte baronen tale henne ved bordet i midten af stuen.

"Dette glas, frøken, om De vil være så venlig," sagde baronen.

Det lod til, at hun først ville have taget et andet.

"Mon hun tager det?" tænkte drengen ved sig selv.

Han ilede efter sin søster.

"Anna, jeg er så bange for, at der skal ske en ulykke i nat."

Han fortalte hende om sine iagttagelser.

"Du må ikke være alt for mistænksom, Theodor," sagde hun irettesættende. "Der har også i begyndelsen været meget, der var mig påfaldende; men jeg, har hele tiden holdt øje med dem og finder ikke noget at udsætte på dem."

Inde i stuen stødte man nu glassene sammen.

"Det må De drikke glasset ud på, min kære. Sådan gør jeg," sagde baronessen.

Til en ond gerning hører der mod. Den ædle vin må tit skabe det.

"På et snarligt bryllup, min kære!"

De klinkede atter inde ved bordet og tømte glassene.

I samme øjeblik blegnede de alle; Caroline Wild satte med kridhvidt ansigt glasset fra sig.

Ude i gården kørte igen en vogn frem for døren. Det var endnu en ekstrapost med rejsende.

Postillonen blæste i sit horn; man hørte en mandsstemme, ledsaget af en dames spædere røst.

Vognen holdt stille; samtalen blev næsten ført umiddelbart under vinduerne i det værelse, hvor de rejsende sad om den dampende bolle. Rundt om hvilede nattens stilhed; alle i huset syntes ellers at være gået til ro.

Man kunne tydeligt høre hver enkelt stemme og forstå deres ord.

"Huset er lukket til; jeg ser ikke lys noget sted," sagde mandsstemmen dernede.

Næppe havde Caroline Wild hørt denne stemme, før der lige som fo'r et elektrisk stød igennem hende. Hun gjorde mine til

at springe op, men kræfterne svigtede hende.

Da svarede en damestemme udenfor. Det var en munter stemme, fulgt af en kort latter.

"Nå," sagde den muntre, leende stemme. "Det er ikke værd at trænge ind i et hus, hvor alle sover. Postillonen kører os videre, og man må gøre gode miner til slet spil!"

Hun lo højt.

Men manden stod allerede i begreb med at banke på døren.

"Hejda," råbte han. "Luk op! Det er fremmede, der ville overnatte!"

Glasset gled ud af frøkenens hånd.

Hun var sunket tilbage i stolen, bleg som et lig.

Baronen lagde ikke mærke til det, han havde travlt med at lytte til de ord, der faldt nedenunder.

En ed svævede på hans læber.

Det var fremmede, der ville overnatte. Det ville give uro; det ville muligvis give forstyrrelse lige til morgenen og forhindre udførelsen af mordplanen.

Han skulle få yderligere grund til ængstelse.

"Min kære, hvad fejler De?" udbrød baronessen, henvendt til den halvt afmægtige.

"Lad mig dø!" lød hendes svar.

"Virker det allerede?" hviskede baronessen til sin mand.

"Pokker i vold med dine dumme spørgsmål!" svarede han råt.

Husdøren blev lukket op. Der blev vekslet nogle ord nede i gangen.

Skridt kom op ad trappen.

Der blev åbnet en dør ude i korridoren. Den lå umiddelbart lige over for det værelse, hvor baronen befandt sig med begge

damerne.

De nys ankomne fremmede skulle overnatte der.

"Alt er forbi! Atter en forspildt nat! Og det er sidste gang!"

Baronen skar tænder af raseri. Caroline Wild var sprunget op.

"Bort her fra!" råbte hun.

Hun råbte det med næsten fordrejet ansigt. Hun havde samlet sine sidste kræfter; men tumlede tilbage.

Hendes øjne var vidt opspilede. Baronessen tog hende i sine arme.

"Lad mig bringe Dem i seng, min kære!"

"Jeg må herfra – bort!" råbte den ulykkelige.

Hendes øjne lukkede sig. Armene hang slapt ned.

"Hjælp mig!" råbte baronessen til sin mand.

Hun kunne ikke alene bære den afmægtige.

Men det var mere end en besvimelse.

"Vinen virker i sandhed allerede," sagde baronen. "Hun har ellers næppe drukket sit glas halvt ud."

Morderne bar deres offer ind i sideværelset og lagde hende på sengen.

Caroline Wild lå i fast søvn. Hun åndede tungt, men regelmæssigt.

Lidt efter lidt antog hendes ansigtstræk deres sædvanlige, smukke form. Hendes snehvide farve gjorde hende endnu skønnere.

"Det kan ikke alene være vinens virkning," sagde baronessen.

"Nej, sovedrikken!" tilføjede hendes ægtefælle med en rå latter.

"Og hjertet," sagde baronessen, som trods sin ringe åndelige dannelse dog forstod sig på kvindehjertet.

"Det må have en egen sammenhæng med de fremmede, som nylig kom hertil."

Hendes ord blev bekræftet.

De var vendt tilbage til deres eget værelse for at rådslå om, hvad de skulle gøre.

Der blev banket på døren.

Baronen lukkede op.

Anna, værtens datter, trådte ind.

Hun havde hørt herskabet tale sammen og ville derfor gøre en undskyldning for den sene forstyrrelse.

"Hvem er de fremmede?" spurgte baronen pigen.

"Et ungt ægtepar fra en nærliggende fabriksby. De har holdt bryllup i dag."

"Ah, De kender dem måske?"

"Ih ja. Der er jo blevet talt nok om det. Den unge frue var byens rigeste og smukkeste dame. Hun havde både kunnet få grever og baroner. Da kom for et halvt års tid siden en ven af hendes broder der i huset; det hed sig, at han var en slags kompagnon. Den unge dame forelskede sig i ham. Han var en overordentlig smuk mand. Den unge dame var aldeles naragtigt forelsket i ham. Det hed sig rigtignok, at han havde en forlovet i sin fødeegn, i Preussen. Det gjorde hende kun endnu mere forelsket. Hun havde hele sit liv igennem været vant til at sætte sin vilje igennem. Nu ville hun det for alvor. Hendes fader og broder havde altid måttet bøje sig for hendes ønsker; det gik ikke bedre nu, og hun overvandt da også til sidst

den unge mand. Det skal have kostet hende megen møje; men han får en tønde guld med hende, og mændene ..."

Anna stod sikkert i begreb med at ende med et ivrigt angreb på mændene, som en ung pige på seksten år jo allerede tror sig berettiget til.

"Jomfru!" råbte en overmodig, bydende stemme lige overfor.

Det var den nygiftes stemme. Værtens datter ville ile over til ham.

"Endnu et ord, mamsel," udbrød baronen.

Hun standsede.

"Hvad vil man nu gøre med den forlovede fra hans fødeby?"

"Man vil købe sig fri for hende, når hun melder sig, skal den unge frue have sagt. Hun rejser imens bort med sin mand."

Anna ville gå; men hun blev endnu engang holdt tilbage.

"Mamsel," sagde han, "man kan jo også få ekstrapost om natten?"

Baronen havde pludselig fået en idé og lagt sin plan.

"Ja," svarede Anna, "lige meget til hvad tid."

Baronessen betragtede sin mand overrasket og forventningsfuldt. Baronen vedblev:

"Vil De da bestille heste for os til om en time."

"Ja, det skal ske," sagde Anna.

"Hvad tænker du på?" spurgte baronessen sin mand.

"Hurtigt til værket!" svarede han. "Du skal snart få det at se."

Han gik atter ind i frøkenens værelse.

Hun lå endnu i sin dybe, faste søvn.

Hendes ansigtstræk havde igen deres fulde, smukke udtryk. Der lå en stille vemod udbredt over hendes åsyn.

"Hvor hun er smuk!" sagde baronessen. "Den stakkel!"

De var begge trådt hen til den sovende.

"Du har måske medlidenhed med hende?" spurgte baronen hånligt.

Hun svarede ikke.

"Lad os tage fat," sagde han.

Han var imidlertid trådt hen til frøkenens tunge kuffert.

"Kufferten går med os," sagde han. "Lad os bære den ind i vor stue."

"Og hende?" sagde baronessen, idet han pegede på den sovende. "Hvad gør vi ved hende?"

"Jeg ved det ikke endnu."

De bar kufferten ind i deres værelse. Derpå trådte de atter hen til sengen. Baronen tog sin snor frem, som han havde stukket til sig.

"Hold hendes hoved!" sagde han.

Baronessen bøjede sig ned over den sovende for at holde på hendes hoved.

Den medlidenhed, der for et øjeblik var vågnet i hendes indre, var hurtigt igen forsvundet af morderskens bryst.

Baronen bøjede sig lige som sin hustru ned over den sovende.

Han ville lægge snoren om hendes hals.

Da blev den sovende pludselig urolig.

Når man skarpt og vedholdende betragter en, der sover, vil man bemærke, at øjet bevæger sig under de tillukkede øjenlåg. Det er, som om beskuerens skarpe blik rammer og sårer det lukkede øje.

Var dette muligt efter sovedrikken?

Ingen af morderne havde endnu rørt ved hende.

"Ha!" udbrød baronen med en ed. "Hun har dog drukket for lidt!"

Han talte dæmpet.

"Tag rask fat!" sagde han derpå bestemt til sin kone.

De ville begge gribe om hende.

Da drejede den sovende sig, åbnede sine øjne, men lukkede dem atter som i skræk.

Baronessen var i sin angst trådt tilbage.

Baronen kastede et blik fuldt af raseri på den ulykkelige.

Den sovende åbnede endnu engang sine øjne og så morderen lige over sig, hans af mordlyst glødende åsyn tæt ved sig.

Caroline Wild udstødte et højt, gennemtrængende skrig.

Morderen kastede sig over hende; han ville snøre struben sammen på hende.

Dødsangsten gav imidlertid Caroline Wild kæmpekræfter.

Hun stødte morderen tilbage, så han vaklede. Hun sprang ud af sengen, fløj hen til døren i hendes eget værelse, som førte ud til gangen; hun fandt den lukket, fo'r igennem mordernes værelse, rev den uaflåsede dør op og styrtede ud på gangen.

Morderne havde ikke kunnet holde hende tilbage. Baronessen var selv flygtet i sin angst. Baronen kom for sent.

Men da Caroline Wild var nået ud på gangen, sank hun sammen.

I døren lige overfor, umiddelbart foran hende, stod en mand og en kvinde.

Kvinden holdt et lys i hånden; hendes hånd skælvede. Manden var dødbleg.

De havde hørt den ulykkeliges skrig. De måtte have at vide, hvad det betød.

Lige som de åbnede døren, så de den ulykkelige styrte ud.
Caroline Wild genkendte sin forlovede.
Den nygifte, unge mand genkendte den forladte og forrådte Caroline.
"Hvad er dette?" spurgte den unge kone.
"En ulykkelig afsindig, Deres Nåde!" sagde baron Lange.
Han var fulgt lige efter sit offer.
Caroline Wild lå bevidstløs på gulvet.
Baronen løftede hende og bar hende tilbage til værelset.
"Det er jo forfærdeligt!" udbrød den unge frue.
Hendes ægtefælle mælede ikke et eneste ord.
Han fulgte hende mekanisk ind i brudeværelset.
Hvad der senere tildrog sig i mordernes og deres offers værelser, har de retslige forhandlinger vel nøjagtigt oplyst; men alle de oprørende enkeltheder ved dette skændige rovmord må med deres råhed og grusomhed forblive i kriminalakterne.
Så meget som en halv time efter kom baron Lange ned i gården.
Der fandt han den gamle postillon, der fungerede som vognmester.
"Er min vogn ikke forspændt endnu?" spurgte baronen ham.
"De ønskede jo først at køre om en time," svarede manden.
"Kunne De ikke skaffe hestene hurtigere for?" bad baronen.
"Jo, det skal ske!"
Den gamle mand gik ind i vognskuret, hvor baronens køretøj befandt sig.
Dette skur lå til højre allerbagest i gården.
Med et hurtigt blik overbeviste baronen sig om, at der ellers ikke befandt sig nogen i gården.

Han ilede ind i huset og vendte tilbage efter et par minutters forløb.

Han bar da en vid rejsekappe og under denne en genstand, som man ikke kunne bestemme.

Han gik til venstre uden om huset, hvor en vej førte ind i bjergkløften.

Inde i vognskuret stod den gamle vognmester inden for den åbne port. Han så et menneske, iført en kappe, gå uden om huset.

Han kunne ikke sige, hvem det var.

Det var midnat, og der var ingen lygter tændt noget sted. Han tænkte vel, det måtte være baronen, der tog sig en spadseretur i den stille, klare oktobernat, mens hestene blev spændt for; men han tog sig ikke videre af det.

Ti minutter efter kom baronen tilbage.

I samme øjeblik kørte den forspændte vogn op for døren.

Baronen gik langsomt og roligt ind i huset, han var altså virkelig kun gået en spadseretur.

Ved vognen var der ikke andre end postillonen. Han havde kørt vognen hen fra skuret og skulle nu også køre den videre til det næste holdested.

Inde i forstuen stod vognmesteren.

Han spurgte baronen, om kufferterne skulle bæres ned oppe fra.

De rejsende var, som meddelt, ankommet med to kufferter, Caroline Wilds store og en mindre, der tilhørte baronen.

Baronen bemærkede, at det var bedst, han tog en karl med sig og fulgte ham op.

Han måtte også bringe hans regning med, råbte baronen tilbage til ham.

Denne steg derpå op ad trappen.

Han stod et øjeblik stille og lyttede ved døren til det unge ægtepars værelse.

Der var aldeles stille derinde.

Han trådte nu ind i sin egen stue.

Hans hustru stod påklædt til rejsen.

"Der er intet forefaldet?" spurgte han hende.

"Nej, intet!" svarede hun.

Hun var meget ophidset; hun formåede næppe at tale.

Vognmesteren og postillonen trådte ind, næsten lige efter baronen.

"Der er de!" sagde baronen og pegede på begge kufferterne.

De tog begge fat i den store kuffert; postillonen tog tillige den mindre i den anden hånd.

De gik ned ad trappen; de rejsende fulgte efter.

I døren mødte de værtens datter, Anna. Hun bragte regningen.

Baronen trak sin pung frem for at betale.

Pigen så sig imens om i værelset.

"Jeg ser ikke den dame, der kom med Dem?" sagde hun henvendt til baronessen.

Af skræk tabte baronen det pengestykke, han allerede holdt i hånden.

Hvilket svar ville hans kone give hende? Han havde ingen tid haft til at tale med hende.

Baronessen havde imidlertid genvundet sin tidligere ro.

"Frøkenen har været noget utilpas," sagde hun. "Hun har lagt sig på sengen for at hvile, indtil vi kører."

Pigen kom ikke med flere spørgsmål.

Baronen gav hende pengene for regningen. Hun talte dem efter, fandt dem i orden og takkede.

Imidlertid blev hun stående for at følge herskabet ned til vognen.

"For pokker!" udbrød baronen ved sig selv. Hvis pigen ikke gik, ville hun se, at der ikke steg nogen dame ind i vognen. Hvor var den manglende dame, frøkenen, som var kommet med dem?

Morderne var fortabt.

Hvorledes skulle man få pigen bort?

Baronessen viste sig imidlertid som fuldstændig herre over stillingen.

"Å, kære mamsel," sagde hun, "bring mig endnu hurtigt et glas frisk vand."

"Det skal ske!" svarede pigen. Hun ilede bort.

"Skynd dig nu ned!" sagde baronessen til sin mand. "Du alene. Jeg venter her på vandet. Når hun bringer det, siger jeg, du er gået i forvejen med frøkenen. Lad blot ingen se dig dernede."

Han vidste intet bedre råd.

Sagte forlod han værelset og sneg sig ned ad trappen.

Baronessen lyttede. Hun hørte ikke noget.

Et par minutter efter kom pigen tilbage med vandet.

Baronessen åbnede hurtigt døren ind til frøkenens værelse. Gennem den åbne dør kunne man se den tomme seng.

"Baronen er gået i forvejen med frøkenen," bemærkede baronessen.

Hun drak glasset ud i ét drag.

"Lev vel, kære mamsel!"

Derpå ilede hun ned ad trappen.

Pigen kunne næppe følge hende; men det var der hende ikke noget påfaldende i.

"Jeg tør ikke lade vente på mig," råbte baronessen tilbage til hende. "Baronen bliver let utålmodig."

Det forholdt sig vel således.

"Du lader vente på dig," sagde baronen til hende i tilsyneladende ilde lune, da hun trådte hen til vognen.

"Undskyld mig," svarede hun, som om der var to i vognen.

Hun sprang hurtigt ind.

Der var ganske mørkt i vognen.

For natteluftens skyld var den næsten helt tillukket; kun den dør, baronessen steg ind ad, var halvt åbnet.

Baronen var steget ind, uden at nogen havde set ham. Han havde ingen mødt i huset; vognmesteren og postillonen havde travlt med at gøre kufferterne fast bag på vognen.

"Lev vel, kære mamsel!" råbte baronessen endnu engang ud til værtens datter.

Derpå lukkede hun selv døren til indvendig fra.

"Kør kun, Peter," sagde pigen til postillonen.

Postillonen slog et knald med pisken og blæste et muntert stykke til hestenes raske trav.

Vognen forsvandt ned ad landevejen.

Det var kort efter midnat, at de kørte.

Værtens datter og den gamle vognmester gik straks til ro. Alt var stille i huset. Den gamle mand havde ikke mere at gøre, og Anna opsatte sit arbejde til den næste morgen.

Hen imod klokken halv syv stod solen op den næste morgen. Den hævede sig klar over de lette, flygtige morgenskyer og lovede en af de smukkeste oktoberdage.

Lidt efter klokken syv begav Anna sig med en af pigerne op til stuerne, hvor baron Lange havde overnattet med sine ledsagere.

Værelserne skulle fejes og gøres i stand til at optage nye gæster. Anna støvede møblerne af, mens pigen tog af sengene.

Anna var netop i det værelse, som havde været beboet af baronen og hans hustru; her havde ingen benyttet sengene.

Pigen var i frøkenens stue.

"Mamsel Anna!" udbrød pigen på en gang.

"Hvad er der, Kristine?"

"Å, kom dog engang herind."

Pigen talte i en ganske besynderlig tone.

Anna fulgte opfordringen.

Pigen stod ligbleg foran frøkenens seng.

"Der er blod i sengen," sagde hun.

"Blod?"

Anna var selv blevet bleg.

Hun så efter.

Der var virkelig blod i sengen; men kun to dråber, endnu friske og allerede tørre, men dog skinnende røde. De sad på hovedpuden.

"Frøkenen har formodentlig haft næseblod; hun var ikke vel tilpas."

Det var Anna, der sagde dette. Hun ville også gerne selv tro det; men der var noget hos hende, der ikke ret tillod hende det.

Hun talte imidlertid ikke videre om det.

I det samme blev der ringet ovre hos de unge ægtefolk.

Anna begav sig derover.

Ægteparret var stået op.

Den unge mand gik i dybe tanker frem og tilbage i stuen.

Fruen sad i sofaen og sagde blot bydende:

"Kaffe!"

Anna ville atter bortfjerne sig.

"Et ord, mamsel!" råbte damen.

Anna blev stående.

"Er den afsindige rejst med bort?"

"Den afsindige, frue?"

"Nå ja! Hun, som boede her lige overfor os eller bor der endnu! Det var dog en forfærdelig støj her i nat! Hun skreg som, som – ja, som en afsindig!"

Værtens datter følte sine lemmer blive tunge som bly.

Hun svarede kun, at de tre fremmede, som havde overnattet på den anden side, var rejst videre om natten.

"Alle tre?" spurgte hun derpå sig selv. Blodet? Skrigene?

Det unge ægtepar havde imidlertid drukket kaffen; de bestilte ekstrapostheste for at tage videre, og så ud ad vinduet på den smukke, varme morgensol.

"Lad os gå en lille spadseretur!" sagde den unge kone. "Solen skinner så varmt. Din hovedpine vil da fortage sig."

Den unge ægtemand gjorde ingen indvending.

Han havde hele tiden stået stille ved vinduet, med blege kinder og i dybe tanker.

Hans hustru kastede et bekymret, næsten mistroisk blik på ham.

De forlod huset.

"Hvorhen?" spurgte manden, da de var kommet udenfor.

Alt syntes ham i øvrigt ligegyldigt. Han fulgte hende som viljeløs.

Hun førte ham ind i kløften.

"Her skinner solen så venligt ned igennem træernes løv," sagde hun.

Han så ikke engang op. Hun hængte sig ved hans arm.

"Elsker du mig, Rikard?"

Kunne han svare Ja?

I sin ærgerrighed og letsindighed havde han solgt sig til behagesygen og egensindet; ikke alene sig selv, men også sin trofaste ungdomselskede.

Hende havde han set igen i nat som afsindig.

Afsindig for hans skyld? Ved synet af ham? Kunne han lyve og sige:

"Ja, jeg elsker dig?"

Han tav.

Hun var ved at bruse op.

"Har du bedraget mig? Har du ikke tilsvoret mig din kærlighed?" udbrød hun.

Med et frygteligt skrig rev han sig løs fra hende.

De var nået ind til dammen i kløften.

De gik langs med det klare, gennemsigtige vand.

Morgensolen skinnede klart ned på det og syntes at gennemstråle det lige til bunden.

På vandfladen svømmede et menneskeligt legeme, et lig, en kvinde i sort silkedragt, med et smukt, ungdommeligt, snehvidt ansigt, med en snor om halsen.

"Caroline!" skreg Rikard Sommer.

"Den afsindige!" udbrød den unge frue.

Han ville styrte sig ud i vandet til den forrådte.

Hans hustru holdt fast på ham og råbte om hjælp.

Folk kom til fra poststationen.

Rikard Sommer blev forhindret i at begå selvmord.

Men hans hustru vendte tilbage fra sin næppe begyndte bryllupsrejse med en afsindig.

I postgården tvivlede ingen længere om mordet.

"Kurérheste!" råbte postmesteren.

Hans hus turde ikke komme i vanry som en røver- og morderrede.

Han indhentede morderne i Stuttgart med deres røvede gods.

De kunne ikke længe vedligeholde deres frække benægtelse.

De blev hængt.

Rikard Sommer kom sig aldrig; han blev bragt til en sindssygeanstalt.

Hans hustru lod sig skille fra den afsindige. Et år efter var hun atter gift.

Den gode herre

I begyndelsen af mit ophold i Zürich var mine spadsereture små opdagelsesrejser for at finde smukke punkter, hvoraf der findes mangfoldige i byens omegn. Jeg fandt daglig nye i bjerg og dal. Snart lå byen med sine tårne og pladser med den blå Limmat og det grønne hav for mine fødder, snart så jeg ned i den skøre floddal med sine rige landsbyer og de hvide kirketårne, med det gamle, grå nonnekloster Fahr, med Limmat, der slynger sig mellem busk og enge, med jernbanen, hvis snorlige vej man kan følge i lang afstand. Da kastede jeg mit blik hen over søen, der, indrammet af høje og bjerge med mørkegrøn skov, med lyse vinranker og knudrede frugttræer, omsluttet af alle de snehvide landsbyer, bøndergårde, landsteder og fabriksbygninger, ligger som en vidunderlig skøn perlekrans og endnu den dag i dag står for mig som den smukkeste af alle indsøer i Schweiz.

Så stod jeg igen højt oppe på Uetli og skuede ud i det udstrakte fjerne på den uhyre store krans af evige snebjerge fra Appenzellern til bag ved Berner-alperne, Munken og Jomfruen; jeg så ned i alle de frugtbare dale med bøndergårdene og landsbyerne, og langt borte i det blå fjerne så jeg hjemlandet, fædrelandet, og mit hjerte blev tungt ved tanken om, at jeg måtte søge frihed og fred i fremmede lande.

Og jeg besteg ikke i lang tid noget bjerg, men opsøgte hemmelige kløfter og stille dale, hvoraf Zürichs omegn jo også er så rig, og jeg følte mig veltilpas og atter igen sørgmodig, når jeg var der ganske alene og ikke så noget menneske eller noget

hus eller mærkede noget som helst til menneskers virken og liv, men kun var omgivet af mørk skov, susende graner og den vildt brusende Sihl.

Og i en af disse kløfter gjorde jeg en dag en anden opdagelse.

Det var på søens venstre bred. Jeg havde stået på en høj imellem vinranker og glædet mig ved synet af søen, de friske høje og bjerge rundt om, de hvide huse, der omsluttede strandbredden overalt ligesom perler, gondolerne og bådene, der fo'r frem og tilbage, de lange fiskerbåde, hvis slappe sejl blev hjulpet videre af skipperens flinke årer, ved de grønne dampskibe, som man næsten tabte af syne, så snart de var fløjet forbi, ved byens travle virksomhed, der næppe lå ti minutters gang fra mig, og hvorfra vognenes rumlen fra gaderne og hammerslagene fra fabrikker og værksteder løb over til mig.

Jeg steg ned fra højen på den anden side, ned imod søen, og efter et par minutters forløb hørte jeg ikke mere noget til bylarmen, jeg var alene, ensom, i en vild, snæver, stille kløft. Det var en forunderlig modsætning til før. Jeg så hverken huse eller tage; jeg var imellem mørke graner og så kun den blå himmel over mig; jeg hørte kun halvtreds skridt fra mig Sihls brusen, der vildt og skummende sendte sine bølger over sten og klipper ind mellem fyr og gran.

Jeg droges hen imod bølgerne; jeg måtte se det skummende vandfald. Jeg gik langs med flodbredden og havde snart nået enden af granskoven. Kløften udvidede sig. Jeg stod foran en smal, venlig dal. Et lille landsted lå foran mig, hvidt med en balkon og grønne jalousier midt i en have, hvor roserne blomstrede. Bag ved haven hævede sig en lille mørk skov, bag ved skoven sluttede dalen.

Alt lå så stille og ensomt foran mig. Intet andet hus øjnedes, ingen lyd hørtes; Sihl flød stille og roligt, man hørte ikke mere dens brusen, i haven bagved hørte man ikke engang en fugls stemme i træerne. Det østlige Schweiz har ingen sangfugle. Men jeg så noget levende. I skyggen af en rosenhæk i haven sad en dame; ved hendes fødder legede et barn. Damen var ung endnu og lod til at være smuk; barnet var en dreng på to år. Drengen, blomstrende og glad, kastede det fine grus frem og tilbage.

Damen var bleg og så bedrøvet op imod bjergene, der indesluttede dalen.

Hun var mig ubekendt, jeg havde aldrig set hende i byen.

Jeg ville vende om, da jeg så endnu mere.

Fra skoven på den anden side af haven trådte en herre frem og gik hen imod huset. Det var en meget aristokratisk skikkelse. Han gik langsomt og syntes hensunken i dybe tanker, også han var bleg, og hans blik var sørgmodigt; en indre lidelse syntes at trykke, at fortære ham. Og –

Hvor havde jeg dog tidligere set ham?

Et eller andet sted havde jeg allerede mødt denne skikkelse, disse ansigtstræk var mig bekendte, jeg havde før skuet ind i disse mørke øjne. Men skikkelsen var dengang stoltere, ansigtet frisk og kraftigt, og øjnene havde været strålende. Alt dette mindedes jeg; men hvor havde jeg set ham, i hvilken stilling, under hvilke forhold? Jeg var jo blevet kastet så meget omkring i min hjemstavn, havde selv været i så mange stillinger. I næsten tredive år havde jeg også været retsdommer i over halvdelen af rigets provinser, lige fra den ene ende af landet til den anden.

Og så var jeg blevet blandet ind i de politiske stridigheder og var endog blevet sat i tugthuset som en højforræder. Hvor havde jeg mødt denne mand, hvor havde jeg dog set ham før? Han ville ikke vende tilbage i min hukommelse, hverken hvor eller hvorledes jeg havde set ham, og til sidst ville alt forsvinde fra min erindring og udviskes. Havde jeg da overhovedet set ham? Var der ikke blandt de mange mennesker, jeg på embeds vegne og i det private liv var kommet i berøring med, forekommet ligheder, som jeg nu overførte på ham?

Jeg blev ikke desto mindre stående bag ved en gruppe grantræer, der forhindrede mig i at blive set fra haven.

Manden måtte på sin vej til huset gå forbi damen og barnet.

Hun talte til ham, da han kom hen til hende.

Hendes ord forstod jeg ikke; men det må have været venlige, inderlige ord. Hun så med hjertelig kærlighed op i hans bekymrede ansigt. Han blev stående hos hende og svarede hende noget. Hun talte igen. Det må have været trøstende, opmuntrende ord, hun talte til ham. Han rystede smerteligt på hovedet.

Da rejste hun sig, lagde sin arm på hans skulder, tog hans hånd, og nu hørte jeg, hvad hun sagde til ham.

"Det bliver nok bedre, Ottomar! Stol på Gud!"

Det var med en blød, blid stemme, hun talte.

Han fo'r sammen ved hendes ord og ville løsrive sin hånd fra hendes.

"Det vil i det mindste blive anderledes," sagde han, og hans stemme forrådte så megen bitterhed, så megen harme.

Imod den blide, blege kvinde, der ville trøste og opmuntre ham? Eller imod skæbnen, som hun henviste ham til, idet hun

talte om Gud?

Damen så ned for sig.

Jeg tror, hun måtte kæmpe med sig selv, for at tårerne ikke skulle styrte hende ud af øjnene.

I døren ind til huset viste en tjenestepige sig. Hun så sig om i haven, så damen og ville gå hen til hende. Hun havde vel opsøgt sin frue for at sige noget til hende.

Damen gik hen til hende. Måtte tjenestepigen ikke se herren i den tilstand, han var i?

Herren og damen beboede dette ensomme, skjulte landsted, det kunne der ingen tvivl være om. De måtte også være ægtefæller, barnet måtte tilhøre dem. Jeg troede i det mindste foreløbig at måtte antage dette.

I sandhed, hvor mange tvivlsomme eksistenser af alle slags levede netop dengang skjulte i Schweiz, i Zürich såvel som andre steder!

Damen var gået ind i huset med tjenestepigen. Herren blev hos barnet. Han satte sig på den stol, damen havde forladt, støttede sit hoved mod hænderne og så ned for sig.

Drengen rejste sig og ville klatre op på hans knæ. Han lod også til at være glad for faderen, skønt denne så så mørk og tungsindig ud; men barnet løftede han dog op på sit knæ, og det klappede hans kinder, trak ham i skægget og smilede, smilede så venligt, muntert og tillidsfuldt.

Han kyssede drengen, og denne slyngede sine små arme om hans hals. Faderens kærlighed måtte have gjort ham godt; det var ikke ofte, han gav barnet noget kærtegn.

Drengen lagde sit lille hoved imod hans kind, så op imod ham, ind i hans øjne, der var så fulde af smerte og sorg, med

sine glade, lykkelige barneøjne.

Og pludselig skød der fra disse smertens og sorgens øjne et vildt, skrækkeligt, frygteligt blik frem imod drengen, og barnet skreg højt i skræk og forfærdelse, mens faderen stødte det fra sig.

"Bort fra mine øjne, bort, bort!" skreg han som grebet af pludseligt vanvid.

Damen, moderen, kom flyvende fra huset; hun var ligbleg.

Hun løftede det grædende barn op, tog det i sine arme og trykkede det til sit bryst.

"Græd ikke, min kære Alfred!"

"Fader var så slem!"

"Men han er jo god igen!"

Derpå vendte hun sig til manden.

"Stakkels, stakkels Ottomar!"

Hendes stemme var lige så blød, så inderlig og hjertelig som før og så fuld af kærlighed og medlidenhed.

Men han hørte hende ikke; han styrtede bort som en fortvivlet.

Han kom hen imod de grantræer, jeg stod skjult bag; jeg måtte fjerne mig, hvis han ikke skulle se mig.

Jeg vendte tilbage til byen.

Men hvad jeg havde set og hørt, ville ikke komme ud af mine tanker, hverken herren, damen eller barnet. Hvorledes levede de sammen? Var han skinsyg? Han havde set ind i barnets øjne, da han med hint skrækkelige skrig stødte det fra sig. Havde han ikke set sit eget billede i barnets øjne? Havde billedet af en anden, hans rival måske, stirret ham i møde derfra og hånet ham? Men han havde været så fuld af kærlighed og deltagelse

for ham! Ja! Men var det måske ikke anger? Ville han ikke gøre det forbigangne godt igen? Frem for alt, hvem var de? Og havde jeg set dem før? Og hvor, under hvilke forhold?

Jeg måtte skaffe mig lys i sagen, men jeg måtte være forsigtig.

I hvert tilfælde var de ulykkelige og havde grund til at holde sig i det skjul, hvor jeg havde fundet dem; jeg måtte respektere deres hemmelighed, hvad grunden dertil end var. Jeg turde hverken erkyndige mig hos politiet, skønt jeg stod på en venskabelig fod med politimesteren, eller spørge de første de bedste blandt flygtningene.

En af dem mødte jeg på byens gader. Det var en bleg, mager mand, omtrent i slutningen af trediverne, et mærkværdigt, næsten hemmelighedsfuldt menneske. Ingen vidste, hvad han hed, eller hvorfra han kom; man kendte ikke engang hans bolig. Ikke desto mindre var han godt kendt i hele den daværende flygtningeverden i Zürich. Han var en brav mand. Hvor han vidste, der var nød, hjalp han, og han syntes kun at forlade sit ukendte skjul for at opsøge nøden og lindre den. Ellers så man ham næppe, og han talte ikke med noget menneske; at han havde hjulpet og understøttet, erfarede man kun af de nødlidende. Derfor kendte man heller slet intet til hans forhold, og man troede kun, han måtte være rig.

Jeg var blevet kendt med ham derved, at han i en stakkels flygtnings interesse havde bedt mig om et juridisk råd. Jeg havde dengang erfaret, at man kunne stole på ham.

"Den gode herre" kaldtes han blandt flygtningene.

"Min herre, har De i morgen eftermiddag tid til at foretage en spadseretur med mig, omtrent ved denne tid?"

"Med fornøjelse!" svarede han, men han så forbavset på mig.

"Det gælder en ulykkelig."

"Så mødes vi på dette sted."

"Ja vel!"

Dermed var vor samtale til ende.

Den næste eftermiddag mødtes vi til den bestemte tid på det aftalte sted.

Jeg førte ham hen ad vejen til min kløft. Vi gik i begyndelsen tavse ved siden af hinanden; han talte ikke, spurgte mig ikke; også jeg tav. Da vi var kommet op på toppen af højen ved søen, og jeg nu ville stige ned i den skjulte, stille Sihl-kløft, blev han pludselig stående og sagde:

"Hvor skal vi hen?"

"Til en af Sihls mest henrivende kløfter."

"Der bor Deres ulykkelige?"

"Ja!"

Han blev stående endnu et øjeblik, da sagde han kort, som han plejede:

"Lad os gå!"

Først senere faldt det mig ind, at han først havde vist en vis uro og derpå fattet en pludselig beslutning.

Vi nåede Sihls bred, gik langs med den igennem granskoven og stod foran den venlige dal.

I hus og have var stille, ligesom i går. Herren og damen så vi ikke; men drengen var der; en dame, som jeg ikke havde set i går, gik med ham. Hun var ikke ganske ung, omtrent i begyndelsen af trediverne. Det var en fin skikkelse, et fint ansigt, som det fyldige blonde hår gav et særligt tiltalende udtryk.

Sorgen talte også ud af dette ansigt.

Jeg havde betragtet hende med synlig overraskelse.

"Er alt her da ulykkeligt?" spurgte jeg uvilkårligt.

"Ja!" svarede min ledsager.

"Har De været her før?" spurgte jeg.

"Meget muligt!"

"Ingen må se os her," sagde jeg derpå.

Han var allerede trådt tilbage bag granerne. Vi stod skjult.

Den blonde dame spadserede med drengen i haven. Barnet var oprømt og muntert, ligesom i går. Han pludrede med sin ledsagerske; jeg hørte engang, han kaldte hende for tante.

Hun svarede ham venligt.

"Der kommer moder!" råbte han muntert efter et øjebliks forløb.

Min ledsager og jeg havde stået tavse; jeg havde ikke tænkt på ham.

Herren og damen, som jeg havde set i går, kom fra skoven på den anden side af haven. De gik hånd i hånd, tilsyneladende fordybede i ivrig samtale.

Hun var kærlig ligesom i går, hun talte med blikke, der var fulde af hjertelighed og deltagelse for ham. Han så mindre sorgfuld ud end dagen forud. Gjorde han vold på sig selv over for sin hustrus kærlighed, eller var hans stemning en anden?

Barnet løb dem i møde. Det havde kun talt om moderen, da det så dem begge.

Moderen løftede ham op på armen og kyssede ham. Også han bøjede sig over den lille og kyssede hans kinder.

Jeg vendte mig til min ledsager.

"Kender De herren?"

"Er han Deres ulykkelige?" spurgte han igen.

"Ja! Kender De ham?"

"Ja!" svarede han.

Men han udtalte ordet så underligt. Jeg måtte uvilkårligt se på ham. Jeg så ind i et mørkt, næsten trodsigt ansigt, der syntes forgæves at gøre sig umage for at skjule de heftige følelser i sit bryst.

"Hvem er herren?" spurgte jeg videre.

"Lad os gå!" var hans svar.

Han gik allerede tilbage mellem granerne.

"Hvem er den fremmede?" spurgte jeg ham endnu en gang.

"De sagde det jo selv; han er en ulykkelig."

"Vil De ikke sige mig hans navn?"

"Spørg mig ikke om det!" bad han.

"Tør De heller ikke besvare et andet spørgsmål? Har jeg set ham før? Andre steder?"

"Spørg mig ikke!"

Jeg havde dog endnu et spørgsmål.

"De to damer, som vi så?"

"Jeg kan, jeg tør ikke sige Dem sandheden."

Vi vendte stiltiende tilbage til byen. Han gik ved siden af mig, snart hurtigt, snart langsomt, og syntes at være i stærk ophidselse. Ankommet til byen tog vi afsked med hinanden.

Var der ikke al grund til at være endnu nysgerrigere end før?

Den næste dag havde jeg en stor overraskelse.

Min tjenestepige bragte mig et kort. Herren ønskede at tale med mig.

På kortet stod: Baron Felsen. Jeg bad herren om at træde ind. Det var den ubekendte fra landskabet i Sihl-kløften.

Jeg blev lidt forskrækket ved synet af ham. Jeg havde ingen god samvittighed over for ham, jeg havde beluret ham i hans familielivs helligdom og derefter som en spion eller en politiagent søgt at erholde oplysninger om ham. Hvis han nu havde hørt noget om det, hvis den gode herre til trods for sit rolige, indesluttede væsen dog havde sladret af skole, og han nu var kommet for at kræve mig til ansvar?

"De er kendt med de herværende rets- og polititilstande?" spurgte han.

"Temmelig godt."

"De kender også nogle af de stedlige myndigheder?"

"Ja, enkelte."

"Jeg kommer med en indtrængende bøn."

Hvad ville han dog?

"For en ulykkelig kone. Hun er blevet arresteret i går aftes. Man har med magt revet hende bort fra hendes toårige barn."

Talte han om sin kone og deres barn? I det mindste om den dame og det barn, jeg havde set hos ham? Ville han dog alligevel gøre mig bebrejdelser for mit spioneri?

Han vedblev:

"Det er en ædel kvinde, for hvem jeg beder om Deres bistand. Hun er uskyldig; hun lider for sin ægtefælle. Han er en usling, og skinnet er imod hende."

Kunne han tale således om sig selv?

Jeg måtte se at komme ud af min uvished.

"Tør jeg bede Dem sige mig, min herre, om hvem der er tale?"

"Kender De en herr Seidel?" spurgte han. "Han er en flygtning."

"Jeg kender ham."

"Også hans kone?"

"Jeg har hørt tale om hende."

"Hun er arresteret på grund af tyveri."

"På grund af tyveri? Det er ikke muligt!"

"De har ret. Hun kan ikke være nogen tyv. Men tillad mig at meddele Dem kendsgerningerne?"

"Vær så venlig!"

"Seidel er et ubehageligt menneske. Man betragter ham som en af regeringen ansat spion mod de herværende flygtninge. Sikkert er det, at han ikke er i besiddelse af nogen god karakter. Han driver hele dagen om på gader og værtshuse. Hans kone arbejder imidlertid og lider nød tillige med sit barn for hans skyld. Hun er meget øvet i at brodere og har ved medlidende menneskers hjælp fået arbejde. Siden i forgårs har hun savnet et kostbart brudeslør, som hun skulle istandsætte. Hun er ulykkelig, ude af sig selv; hun ved ikke, hvad hun skal gøre, for hun aner, hvem gerningsmanden er, ja hun nærer slet ingen tvivl om det. Hun vover hverken at sige noget til ejermanden eller gøre anmeldelse til politiet. Kan hun anklage sin mand, sit barns fader, som tyv? Hun gør ham forestillinger, hun beder, besværger ham om at skaffe det frastjålne tilbage, kun at sige hende, hvor det er, da skal hun nok finde på udvej til at få det tilbage. Han vil ikke høre tale om noget, truer med selv at ville angive hende som tyv, hvis hun taler et eneste ord mere om sagen til ham. Hun bliver rådvild, har heller ikke mod til at betro sig til nogen, hverken til mig eller til min kone. Vi ville have hjulpet hende. Da blev hun i går aftes arresteret af politiet. Slørets ejermand kommer ind i en kniplingshandel, finder der sin ejendom, genkender den med bestemthed, spørger,

hvorledes den er kommet der, erfarer, at en fremmed dagen før har solgt den, og iler til politiet. Fru Seidel bliver arresteret, revet bort fra sit toårige barn. Hendes mand – er på rejse. Den ulykkeliges værtinde, en ærbar kone, gav i morges min kone meddelelse om arrestationen og spurgte, hvad der skulle gøres med det forladte barn. Hun ved, at vi kender den stakkels kone; med hensyn til barnets pleje traf vi aftale med hende. Derpå opsøgte jeg fru Seidel i fængslet. Man lod mig komme ind til hende. Jeg erfarede af hende eller gættede snarere af hendes ord, hvad jeg havde den ære at meddele Dem. Sin mand ville hun ikke anklage, vil heller ikke gøre det over for retten. Hvorledes skal man hjælpe hende, min herre? Hvad råder De mig til at gøre for den ulykkelige, for hvis ærlighed og uskyldighed jeg indestår?"

Hvad var der at gøre? Hvad skulle jeg råde ham til?

"Når den ulykkelige ikke vil anklage sin mand –" sagde jeg.

"Det vil hun aldrig gøre!"

"Men han er et slet menneske. Det har jeg hørt fra alle sider."

"Hun gør det alligevel ikke!"

"Da vil hun blive straffet som tyv."

"Det finder hun sig også i for hans skyld."

"For den skurk?"

"De kan ikke tænke Dem, hvor hun elsker denne skurk."

"Men det er dog en unaturlig kærlighed, min herre!"

Pludselig så jeg herr von Felsen fare sammen og blegne. Jeg blev næsten forskrækket ved at se på ham.

"Ja, ja, unaturlig!" gentog han for sig selv med en underlig betoning og så sig sky omkring.

Hvad var det? Jeg måtte tænke på hans heftighed, da jeg første gang så ham i haven med sin kone, på det skrækkelige blik, hvormed han stødte sit barn fra sig. "Unaturlig!" gentog han. Men var det da ikke også unaturligt alt, hvad jeg havde hørt og set der? Baron Felsen kaldte han sig! Navnet var mig ubekendt, jeg havde aldrig hørt det før. Og dog havde den "gode herre" sagt mig, at jeg ikke turde kende hans rette navn.

Men han tog sig sammen.

"De kan ikke give mig noget råd for den ulykkelige?" spurgte han.

"Når hun ikke vil anklage sin mand, nej!" gentog jeg.

"Det gør hun aldrig," gentog han.

Jeg kunne kun trække på skuldrene.

Han troede at have fundet en udvej.

"Seidel vil vende tilbage, jeg tror ikke på nogen flugt, han har en fræk karakter; han kender sin kone og ved, at hun aldrig vil forråde ham. Han har måske kun brugt pengene for sløret til en fornøjelsesrejse, hvorfra han vender tilbage måske allerede i dag eller i morgen. Kunne man ikke fremstille ham for købmanden, som han har solgt sløret til, og som uden tvivl vil genkende ham?"

"Og hvad ville den stakkels kone vinde ved det?" svarede jeg ham. "Man ville anse dem for skyldige begge to og tro, de havde handlet i overensstemmelse, og at konen havde overgivet det hende betroede slør til manden, for at han skulle sælge det. Enten manden undskyldte eller beskyldte konen, ville man alene ved konens vitterlige løgn om, at manden var fri for skyld, finde dem begge skyldige. Følgen ville blive, at de begge blev arresteret og straffet – og det stakkels, forladte barn –"

"Det går ikke, De har ret," sagde herr v. Felsen. "For barnet skulle jeg nok sørge, men det ville knuse den ulykkelige kones hjerte."

Heller ikke han vidste flere råd. Jeg tilbød at ville tale med politipræsidenten uden at røbe fru Seidels hemmelighed, måske også med hende selv, og så overlægge videre med ham. Jeg spurgte ham om hans bopæl, jeg måtte forstille mig for at fremsætte dette spørgsmål.

"Jeg vil komme til Dem," sagde han.

Hvorfor måtte jeg ikke komme til ham?

Jeg var fast besluttet på at gå til ham og gentog derfor mit spørgsmål.

Det kostede ham en kort kamp, inden han svarede.

"Sihl-gården" kaldtes det venlige landsted, som han beboede. Han beskrev mig beliggenheden.

Hvem var denne herr v. Felsen?

Men frem for alt måtte jeg tage mig af den stakkels kone; jeg havde lovet ham det, og jeg følte også personlig interesse for fru Seidels skæbne.

Jeg havde ofte hørt tale om hende, hvorledes hun arbejdede til langt ud på natten for sit barn og sin mand, der forødte, hvad hun tjente, førte det store ord i værtshusene, talte om at udrydde alle fyrstelige personer og sagdes at være en politispion. Jeg havde ofte set ham, det utålelige menneske. Jeg havde også set fru Seidel med det forgræmmede ansigt og den afmagrede skikkelse. Skulle jeg ikke interessere mig for hende?

Jeg gik til politipræsidenten. Han havde ofte ydet mig hjælp, når nogen af flygtningene havde været i forlegenhed.

"Flygtningen Seidels kone er i fængsel hos Dem?"

"På grund af tyveri! Den stakkel!"

"Har hun tilstået?"

"Hun nægter."

"Tror De hende skyldig?"

"Man kan ikke tvivle. Hun har måttet indrømme, at sløret var blevet betroet hende. Det står fast, at sløret er blevet solgt i butikken af en ubekendt. Hun ved ikke, hvorledes sløret er kommet bort fra hendes bolig. I hendes bopæl kommer ingen fremmede. Hun er i den største nød, i de sidste dage har hun kun haft tørt brød i huset. Hendes værtinde har af medlidenhed bragt hende kaffe og barnet mælk. Døm selv efter alt dette."

"En ubekendt har solgt sløret?" spurgte jeg.

Embedsmanden forstod mit spørgsmål.

"De tænker på konens uvederhæftige mand? Ham gjaldt også min første tanke. Men Seidel var kendt i butikken; sælgeren var en anden, man havde aldrig før set ham i lokalet."

Embedsmanden kunne ikke sige mig mere. Han var overbevist om fru Seidels skyld.

"Må jeg tale med konen?" bad jeg ham.

"Ja gerne."

"I fængslet – alene?"

"De skal straks blive ført derhen."

En politibetjent førte mig til fru Seidels fængsel og lod mig være ene med hende.

Jeg nævnede mit navn. Hun kendte mig allerede, hun havde set mig, ligesom jeg hende.

En stråle af håb lyste i hendes forgrædte øjne og farvede hendes blege, magre kinder. Derpå så hun spørgende på mig.

"Jeg kommer til Dem efter herr v. Felsens opfordring," sagde jeg.

"Å, så bringer De mig efterretning om mit barn!"

Barnet var hendes første tanke!

"Herr v. Felsen og hans hustru tager sig af det."

"Jeg vidste det. O, min herre, det er fortræffelige, ædle mennesker!"

Jeg kunne ikke modsige hende.

"Herr v. Felsen," sagde jeg, "har bedt mig tale med Dem om Deres sager. Han er overbevist om Deres uskyldighed."

"Jeg er uskyldig, min herre!"

"Jeg tror dem, lige så vel som jeg troede herr v. Felsen. Men politi og dommer vil ikke tro Dem, så længe De ikke siger den fulde sandhed."

"Kan jeg sige andet, end at jeg er uskyldig?"

"Ja, De må bevise det, da alle tegn er imod Dem."

"Bevise? Hvorledes kan jeg det?"

"Ved at nævne gerningsmanden!"

Hun svarede mig ikke.

"Herr v. Felsen har meddelt mig alt," sagde jeg til hende.

"Lige meget!" udbrød hun bestemt.

"Har De tænkt over følgerne af Deres beslutning?" spurgte jeg hende. "De vil blive dømt som en tyv til mindst seks måneders fængsel, og fængslet vil blive tugthus."

Hun måtte støtte sig mod væggen, hun sad ved. Derpå rejste hun sig.

"De ved alt?" spurgte hun.

"Ja."

"Så hør. Jeg ved, De mener mig det godt, lige så vel som herr v. Felsen. Jeg ved også, hvad De tænker om min mand. Men en kone kan aldrig anklage sin mand. Det ville være unaturligt!"

Hun stod så rank, bestemt, ja næsten stolt foran mig, idet hun udtalte disse ord.

Jeg kunne ikke længere modsige hende, men gav hende min hånd.

"Jeg vil gøre for Dem, hvad jeg kan."

"Men intet imod min mand?"

Jeg lovede hende det. Hun havde endnu en bøn: at få daglig underretning i fængslet om sit barn.

Det lovede jeg hende også.

"Men send ikke barnet herhen!" bad hun. "Hvis jeg så det, og det så igen blev taget fra mig –"

En strøm af tårer kvalte stemmen.

Jeg forlod hende. Om manden kunne jeg dog ikke spørge hende. Hun kendte min mening om ham og også, at jeg havde ret til at foragte et menneske som ham.

Og hun elskede dette menneske, ville lide for ham, opofre sig for ham!

Var det ikke unaturligt?

Hvad kunne jeg gøre for hende? Alt, hvad der talte for hende, talte imod hendes mand. Stole på ham? På hans ædelmodighed? På hans modtagelighed for konens kærlighed og ædelmodighed?

Måske vidste den "gode herre" udvej. Jeg opsøgte ham.

Da jeg tidligere forhandlede med ham om det anliggende, som jeg talte om, havde jeg flere gange truffet ham på promenaden ved middagstid.

Jeg gik derhen om middagen.

Han var der.

Da han så mig, kom han mig i møde.

"Jeg ved, hvad De vil mig," sagde han. "Men der er intet at gøre."

"Jeg kommer fra fru Seidel," sagde jeg.

"Ja, ja!"

"De vil ikke hjælpe den stakkels kone?"

"Jo, nok den stakkels kone, men ikke hendes slyngelagtige mand, for hvis forbrydelse hun vil bøde."

"De kender altså den ulykkeliges stilling?"

"Ja, jeg kender hendes stilling og hendes dårskab!"

"Kalder De kærlighed og opofrelse dårskab?"

Hans melankolske, blege ansigt udtrykte næsten hån, da han så på mig.

"Jeg troede, at De i en hel menneskealder havde været retsdommer?"

"Ja, min herre! Men jeg tror også på min lange løbebane at have erfaret, at ingen bedre end en dommer lærer at skatte og elske, højagte eller have medlidenhed med det stakkels menneskehjerte."

"Nå, nå," sagde han. "Men kan konen hjælpes? Hvad skal jeg gøre?"

"Svare mig på to spørgsmål eller skaffe mig svar på dem."

"Spørg kun!"

"Hvem var det menneske, som Seidel lod sælge sløret i butikken?"

"Hvad skal det menneske?"

"Det skal jeg straks sige Dem."

"Har De blandt flygtningene kendt en døgenigt, der kaldte sig major von Wendheim?"

"Jeg har hørt tale om ham. Han skal efter sigende fortælle meget om sine tidligere heltegerninger."

"Ja vel! Han var sælgeren. Han har udøvet mange flere bedragerier her og måtte bort herfra, så tog han også sin ven Seidels tyveri på sin kappe. Seidel har ledsaget ham på rejsen."

"Kommer Seidel tilbage igen?"

"Er det Deres andet spørgsmål?"

"Ja."

"De synes at tvivle om, at han kommer tilbage, da hans kone ikke kan arbejde for ham i fængslet?"

"Det tænkte jeg."

"De tager fejl. Fyren vil tigge til sit hjælpeløse barn, der på grund af moderens nederdrægtighed er blevet forladt, sætte indsamlinger i gang, bruge pengene og sælge barnet, hvis han kan få noget for det. De ser med forbavselse på mig, fordi jeg på én gang er blevet så veltalende? Når jeg tænker på en sådan skurk, da løber munden over med, hvad hjertet er fuldt af! Eller tror De, herr dommer, der skatter og elsker hjerterne, ikke på en sådan slethed? Nu vel, lær menneskene at kende. Længe bliver han ikke borte. Jeg skal sige Dem, når han igen kommer tilbage. Men – tør jeg spørge, hvad vil De ham?"

"Lad det blive min hemmelighed," svarede jeg ham.

Jeg så, hvorledes han igen hånligt trak på smilebåndet.

Der var endnu en ting, jeg måtte berøre.

"Tillad mig et tredje spørgsmål?"

"Spørg kun, min herre?"

"Er baron von Felsens rette navn Dem bekendt?"

Hans hån var pludselig forsvundet. Dyb alvor prægede hans ansigtstræk. Han sagde mørkt:

"Min herre, spørg mig aldrig igen om dette navn og om denne mand, som De måske har genkendt under det."

Med ordene "På gensyn!" forlod han mig derpå.

Baron von Felsens navn var altså også ham bekendt.

Om aftenen kom den gode herre igen til mig.

"Han er allerede kommet tilbage! Jeg ønsker Dem til lykke med ham."

Jeg havde en bøn til ham.

"Det aner mig, min herre, at vi oftere vil komme til at forhandle sammen. Tør jeg spørge Dem om Deres navn og bopæl?"

Han betænkte sig et øjeblik.

"Mit navn," sagde han derpå, "er ikke nødvendigt. Kald mig "gode herre" eller "min herre", som jeg kalder Dem. Min bopæl? Når De skriver til mig eller spørger efter mig, da kan De finde mig under navn af "den gode herre" i Wolfsbach i Hartmanns hus. – Men – De ønsker vel at tale med herr Seidel endnu i aften?"

"Hvis jeg kan træffe ham."

"Jeg vil føre Dem til ham."

Han førte mig til "Det Grønne Hus", som flygtningene dengang jævnligt søgte.

"Her vil jeg finde det menneske, der har bragt sin kone i fængsel som tyv og frarøvet barnet dets moder?"

"Han sørger for dem begge!" sagde den gode herre med bitter hån.

Vi havde nået Det Grønne Hus.

Det eksisterer endnu; det ligger ved Limmats venstre bred, lige over for den såkaldte lave bro. Ankommet til huset forlod den gode herre mig, trods min bøn om at ledsage mig derind, "Jeg går aldrig ind i et værtshus," sagde han.

Det vidste man. Jeg havde ofte hørt folk tale om det, der blev anstillet mange gisninger om, hvorfor han undgik flygtningenes selskab.

I skænkestuen i Det Grønne Hus var der mange gæster, for største delen flygtninge, der passiarede og skændtes, samt borgere og arbejdere, der stille hørte til.

Jeg var trådt ind uden at blive bemærket, troede jeg i det mindste.

Seidel var der, men ikke som den gode herre havde ment.

Jeg havde tænkt mig, at han ville klage sin nød for de rigere blandt flygtningene for at gøre krav på deres medlidenhed og pengepung. Det har vel også været den gode herres mening. Men således fandt jeg ham ikke. Han sad ved et lille sidebord sammen med to andre personer, han var hverken stortalende eller højrøstet, som han plejede at være, men var fordybet i en ivrig samtale, og ulykke så man ikke spor af i hans ansigt. Men de to personer, som han underholdt sig med, måtte jeg betragte, og en skræk fo'r gennem mig. Den ene kendte jeg. Det var et politiansigt, som man aldrig glemte igen, når man havde set det én gang! Jeg vidste nøje, når og hvor jeg havde set det. Der var gået mange år siden den tid, og i lige så lang tid havde jeg ikke set den egn, hvor jeg havde truffet ham.

Og sammen med dette ansigt dukkede tillige baron von Felsens skikkelse frem i min hukommelse, men dog kun svagt. Havde jeg da set herr von Felsen sammen med politimanden

eller kun på samme tid, på samme sted? Eller var det en vildfarelse af min erindring, når den ved synet af den ene fremmanede den anden?

Den tredje ved bordet kendte jeg ikke, men han lignede en politispion som det ene æg det andet. Begge fremmede var i sædvanlig rejsedragt.

Hvad ville de to politimennesker her?

Med Seidel, politispionen, kunne de kun være kommet herhen i anliggender, der vedrørte politiet; på mig havde man vel ikke tænkt. Jeg havde måske kun været i lokalet en eller to gange før.

Seidel og politiagenten førte samtalen. Spionen tog ingen egentlig del i den, men lod desto ivrigere blikket glide rundt i stuen, ganske vist uden at nogen mærkede det. Pludselig må han have givet sin herre et vink. Politiagenten lod ligegyldigt, ligesom tilfældigt, sit blik glide ud over selskabet. Det traf mig. Og så smidig, forslagen og falsk manden end var, bemærkede jeg dog, at han blev overrasket.

Jeg rejste mig stille, gik hen til bordet, hvor de tre sad, tog ingen notits af politiagenten og hans spion og henvendte mig til Seidel:

"Herr Seidel, kan jeg komme til at tale et par ord med Dem?"

Han blev rød.

"Netop nu?" spurgte han.

"Det er i et højst nødvendigt anliggende."

Han betænkte sig hurtigt.

"Jeg vil følge med Dem."

Jeg forlod huset, han fulgte mig. Vi gik op og ned langs med Limmat under følgende samtale:

"Det drejer sig om Deres kone, herr Seidel."

"O, jeg er meget ulykkelig."

"Jeg tænker. De har gjort den stakkels kone ulykkelig?"

"Jeg?"

"De vil vel ikke for alvor forsøge at forstille Dem over for mig. Jeg kommer fra Deres kone."

"Hun har forsikret Dem om sin uskyldighed?"

"Hun har tværtimod taget hele skylden på sig, på sig alene."

"Hvad vil De så mig? Måske ønsker De, at jeg skal tage hele skylden på mig?"

Jeg formåede at bevare min ro over for fyrens frækhed; jeg havde længe nok været kriminaldommer. Men jeg indså også, at den gode herre havde ret til at le på sin stille, hånlige måde, da han hørte, at jeg ville indvirke på dette menneskes hjerte. Jeg svarede den elendige:

"Jeg ville kun overtyde mig om, med hvilket gement menneske jeg har at gøre. I morgen vil hele flygtningeverdenen vide, at De er tyven, og at De har villet beskylde Deres uskyldige kone for tyveriet."

Dermed forlod jeg ham.

Den næste morgen opsøgte jeg den gode herre; jeg gik til det Hartmannske hus i Wolfsbach. Hvis et brev kunne træffe ham der, som han havde sagt, så måtte jeg også kunne træffe *ham*. På vejen derhen var noget mig påfaldende. Straks efter at jeg havde forladt min bolig, vendte jeg mig tilfældigt om, og så et menneske bag ved mig, hvis ansigt syntes at minde mig om politispionen fra den foregående aften. Skelne det nøje kunne jeg ikke, da han i samme øjeblik, jeg så ham, vendte sig bort og gik ned ad en tværgade.

Det måtte atter være mig påfaldende. Men dog kunne jeg have taget fejl, spionens skikkelse så jeg ikke den foregående aften, da han ikke havde rejst sig fra sin plads. Jeg fulgte ikke efter ham, men fortsatte min vej; jeg så mig flere gange om efter ham, men fik ikke mere øje på ham.

Jeg fandt det Hartmannske hus og trådte ind. Det var et almindeligt borgerhus. I gangen stod en ældre kone.

"Er De fru Hartmann?"

Konen få tvivlende og mistroisk på mig.

"Ja," sagde hun langtrukkent.

"En herre, som kaldes 'den gode herre', bor hos Dem?"

Konens mistro syntes at have fundet bekræftelse.

"Nej," sagde hun meget kort.

"Men man kan træffe ham her!"

Hendes mistanke var blevet til vished.

"Så? Nej, han er heller ikke at træffe her."

Hun betonede ordet "træffe" så ejendommeligt.

"Men, kære kone, det har han jo selv sagt til mig."

"At De kunne træffe ham her?"

Nu betonede hun ordet "De".

"Ja!"

"Det kan enhver jo sige."

Der var ingen tvivl om, at der måtte være forefaldet et eller andet med den gode herre.

"De kan stole på mig, min kære kone."

Jeg nævnede mit navn.

Hun lod til at være i tvivl, betænkte sig, åbnede en dør og talte et par ord ind i stuen.

Gennem den åbne dør så et par klare drengeøjne, som jeg kendte, ud på mig og genkendte mig straks.

"Ja, bedstemoder, det er herren," svarede drengen, der var bydreng i en boghandel og ofte havde bragt mig bøger.

Den gamle kone havde nu hverken tvivl eller betænkelighed ved at betro mig en hemmelighed.

"Den gode herre" var kommet sent hjem i går aftes hen imod midnat, hvad han ofte plejede at gøre. Men denne gang havde han haft meget travlt, havde straks pakket sine sager sammen i en vadsæk – han havde aldrig været besværet med meget rejsegods; han havde betalt sin leje for hele måneden, havde givet drengen en gave, taget sin rejsetaske i hånden og var gået ud i den mørke nat. Ved afskeden havde han desuden sagt til konen:

"Fru Hartmann, i morgen tidlig vil man søge efter mig her, måske politiet kommer. Sig, at De intet ved om mig, og – at jeg hverken er en tyv eller morder – De tror dog vel mig bedre end en fremmed politibetjent!"

"Tyv eller morder!" vedblev fru Hartmann. "Han var den ædleste mand i verden!"

Jeg havde et spørgsmål til konen.

"Hvad hedder herren egentlig?"

"Vi skulle kalde ham herr Frederik."

"Og under hvilket navn har De gjort anmeldelse om Deres logerende hos politiet?"

"Også som herr Frederik."

Jeg stod foran en ny gåde.

Altså denne ædle, ordknappe, melankolske "gode herre" blev forfulgt af politiet, havde grund til at frygte det, at gå af vejen

for det! Jeg kunne ikke være i tvivl om det. De to politimennesker, jeg havde set sammen med Seidel i Det Grønne Hus, søgte ham. Derfor var spionen fulgt efter mig.

Og på én gang kom jeg til at tænke på herr von Felsen i Sihlgården. Jeg havde ikke måttet spørge ham om denne mand. Blev begge forfulgt af politiet? På grund af en forbrydelse? På grund af den samme forbrydelse? Jeg måtte have lys i sagen.

Jeg gik til politipræsidenten i en dobbelt hensigt. Den første angik fru Seidel.

En domfældelse af konen ville ikke kunne undgås, troede jeg at måtte underrette ham om.

"Konen vil ikke angive sin mand som tyv; han har ladet en bedrager, der allerede er forsvundet herfra sælge sløret. Så der mangler ethvert bevis imod ham."

Politipræsidenten afbrød mig.

Han forekom mig overhovedet i dag få mærkelig, som om han havde noget på hjerte; jeg var nysgerrig efter at vide, hvad han havde at sige.

"De kender ikke vore edsvorne, der i reglen have et rigtigere blik end alle de lærde dommere, De muligvis kan være kommet i berøring med i Deres hjem."

Det var vel ikke det, der opfyldte hans tanker.

"Desto bedre," svarede jeg, skønt jeg kun havde lidet håb. "Min nuværende bøn er, at den ulykkelige i arresten får enhver lettelse, som fængselslovene tillader. Jeg vil henvende mig med den samme bøn til generalfiskalen og forhørsdommeren."

Han lovede mig at gøre, hvad han kunne.

"Hvem var den bedrager, der solgte sløret?" spurgte han derpå.

"Et menneske, der udgav sig for flygtning og kaldte sig major von Wendheim."

Politipræsidenten kendte ham.

"En mere end tvivlsom person," sagde han. "Men der forelå ingen klage imod ham, derfor turde jeg ikke skride ind. Politiet i et frit land er en anden ting end i Deres monarkiske stater, imidlertid –"

Han gjorde en pause.

Nu kom det, han havde på hjerte! Jeg kunne høre det på ham.

Det kom, og det løste mig gåden.

"Imidlertid," vedblev han, "forstår politiet i et frit land at iagttage og se. De ved vel ikke, at De i længere tid har omgåedes med en morder?"

"Med en morder!" råbte jeg.

"Ja, endog med en af de farligste mordere."

"Og hvem skulle det være?"

"En baron von Dahlheim."

"Dahlheim? Det navn er mig fuldstændig ubekendt."

"De har ganske vist slet ikke kendt ham under noget navn. 'Den gode herre' kaldes han blandt flygtningene."

"Er det muligt?"

Jeg kom til at le højt.

"Den gode herre" en morder! Denne mand med det ædle, deltagende hjerte skulle være en af de farligste mordere!

"Jeg er i stand til at skaffe Dem beviser."

"Jeg er i sandhed meget nysgerrig efter at høre dem."

"'Den gode herre', som han blev kaldt, har været her omtrent et halvt år. Han er blevet anmeldt til politiet som en tysk flygtning ved navn Emil Frederik. Han kom ikke samtidig med

den store skare flygtninge, men ikke ret længe efter. Der kom stadig efternølere, der af en eller anden grund var blevet forsinket og først senere nåede grænsen. Vi ydede med glæde det stakkels menneske et asyl og var i høj grad overbærende med hensyn til hans legitimation. Den, der er undsluppet fra tugthuset eller bøddelen, har vel sjældent et rigtigt pas i lommen. Således blev også herr Frederik uden videre efterspørgsel optaget og tålt. Jeg kom ikke til at fortryde det; han levede stille, tilbagetrukken, gjorde ingen gæld, men var godgørende mod mangen en flygtning, der ikke havde frelst andet end selve livet. Herr Frederik havde penge, endog mange penge; han gik for at være rig; ved sine velgerninger viste han sig som den rige mand. Desuagtet var der meget ved ham, som var mig påfaldende. For det første, at han ikke omgikkes nogen af flygtningene, og at heller ingen af disse kendte ham. Ligeledes, at han levede fuldstændig tilbagetrukkent, afholdt sig fra alt selskab, kun viste sig i byen, når det var mørkt, eller i afsides gader, hvor ingen mødte ham. Dog var han hverken menneskesky eller menneskehader; han blev snarere en velgører mod de fattige; han vidste, hvor hans trængende landsmænd boede, og jeg har endnu ikke erfaret, hvorledes han fik det at vide. Og så var der en særlig omstændighed, der gjorde mig betænkelig. Sine penge trak han i de herværende banker på amerikanske veksler. Dette foranledigede mig til at lade bankerne her skaffe sig underretning om ham hos de amerikanske bankiers. Vekslerne lød på navnet Emil Frederik, og fra Amerika kom der efterretninger om, at på dette navn havde en tysker for omtrent et år siden ladet udstede veksler. Denne mand havde i en række af år ført et så tilbagetrukkent liv

i New York, Philadelphia. Baltimore og andre byer i De forenede Stater, at han for de få mennesker, han var kommet i berøring med, havde været en gådefuld person, en mørk, tvivlsom eksistens. Men endelig i morges –"

"Ja," afbrød jeg politipræsidenten, "i morges kom en tysk politiagent til Dem – eller var der måske to?"

"Der var kun en."

"Og?"

"Han forlangte sig udleveret den baron Eugen von Dahlheim, der i tolv år var blevet forfulgt ved hjælp af stikbreve på grund af et rovmord, men som sporløst var forsvundet, indtil man i går aftes havde opdaget ham her. Agenten kunne legitimere sig; jeg måtte belægge den forfulgte med arrest, selv om jeg ikke straks ville udlevere ham. Da mine folk tidligt i morges ville anholde ham, var han forsvundet – atter forsvundet."

Var den gode herre dog en morder?

Dette spørgsmål havde hans værtinde, fru Hartmann, også stillet sig selv, og så havde hun råbt:

"Han var den ædleste mand i verden!"

Jeg var ikke længere i stund til at le.

"Hvem var den myrdede?" spurgte jeg politipræsidenten.

"En major von Hake."

"Og omstændighederne ved mordet?"

Han meddelte mig også disse.

Jeg erfarede dem desuden senere fra anden side, men med enkeltheder, som ikke fandtes i de akter, der var forelagt politipræsidenten. Jeg skal snart fortælle det hele med alle disse detaljer.

Navnet Dahlheim var mig ubekendt, og jeg havde heller aldrig hørt tale om en major von Hake og hans mord. Jeg måtte altså have taget fejl, da jeg tidligere mente, at jeg havde set herr von Felsen et eller andet sted før.

Men så kom jeg atter til at tænke på menneskene ude i Sihl-gården.

Hvis denne herr von Dahlheim var en morder, ja måske en rovmorder, hvad var så baron von Felsen, som jeg allerede tidligere havde antaget for at være hans kammerat? Den myrdede havde været en major von Hake. Jeg ville udtale navnet i herr von Felsens nærværelse, så snart jeg så ham igen; jeg længtes efter at komme til klarhed i sagen.

Men jeg måtte have tålmodighed i nogle dage.

Politiagenten og hans spion var her endnu, havde omgang med Seidel og var utvivlsomt af den mening, at herr von Dahlheim endnu opholdt sig i Zürich eller omegn, eller nærede håb om på en eller anden måde at høre noget nærmere om ham. Jeg selv mærkede, at jeg blev iagttaget af disse mennesker, og vovede derfor ikke at aflægge besøg i Sihl-gården.

Den tredje dag erfarede jeg, at Seidel var i formeligt raseri. Politiagenten, til hvem han havde forrådt og solgt den gode herre, var rejst uden at betale ham den aftalte købesum, fordi det lovede bytte ikke var blevet ham udleveret. Han skældte højt i alle værtshuse over den lumpne, lave gerrighed og det pjaltede gnieri.

Med fare for selv at blive udskreget som forræder, havde han ædelmodigt befriet den højtærede flygtningeverden i Zürich for en lav rovmorder og havde villet overgive en af de farligste forbrydere til sit utaknemmelige fædrelands retfærdighed; til

løn for det blev han nu bedraget, ja bestjålet for de udgifter, han havde haft.

Et par dage måtte jeg altså vente endnu; Seidels skældsord kunne være en krigslist for at gøre den gode herre og hans ven sikre. Men så fik jeg at vide, at den lumpne fyr tiggede hos sine bekendte til sit stakkels barn, der var blevet forladt af sin slette moder. Så måtte de fremmede politimænd dog være borte. Jeg besluttede at gå til Sihl-gården den næste dag.

Henimod aften fik jeg en billet uden underskrift, tilsyneladende skrevet med fordrejet håndskrift.

Den lød:

"Vær i aften klokken ni mellem granerne ved Sihl!"

Fra den gode herre?

Da kunne der kun menes granskoven ved Sihl-gården. Hvem andre skulle sætte mig stævne der?

Men skulle jeg gå til stævnemøde med en rovmorder?

"Den gode herre er den ædleste mand i verden!" havde fru Hartmann sagt.

Jeg gik.

Hvis det nu var en fælde, som herr Seidel og hans politispioner havde stillet op? Men i hvilken fælde kunne de da lokke mig? –

Den gode herre kom mig i møde inde fra grantykningen.

"God aften!" sagde han med en stemme, der var lige så rolig og bestemt, som den plejede at være.

Hans ansigt kunne jeg ikke se i mørket.

Jeg havde allerede lagt min plan på vejen.

"Jeg er kommet her efter Deres opfordring," sagde jeg til ham. "Før De meddeler mig hensigten med Deres møde, må De

tillade mig et spørgsmål."

"Spørg De kun!" sagde han ligesom før, men dog med forandret stemme.

"De kender *mig*," vedblev jeg. "Jeg må vide, hvem *De* er."

"Mit navn er Eugen von Dahlheim."

Han udtalte ordene så roligt, som om han meddelte mig den ligegyldigste sag af verden.

"Ved De, at Eugen von Dahlheim bliver forfulgt som rovmorder?" spurgte jeg.

"Jeg ved det og vil fortælle Dem om rovmordet."

Og han fortalte. Jeg lod ham tale ud uden at sige ham, hvad jeg allerede havde hørt af politipræsidenten i Zürich; jeg ville vide, hvorledes det ene stemte med det andet.

"Jeg var ung officer. Vi lå i en stor garnisonsby, der tillige var en stor handels- og havneby. I sådanne byer driver alle slags mystiske, tvetydige og farlige eksistenser omkring, og en ung mand, især en ung løjtnant, der ikke har noget at bestille, er udsat for mange slags fristelser. Til denne bys mystiske eksistenser hørte en ældre herre, – man sagde, det var en pensioneret sydtysk major. Von Hake var hans navn. Han levede af spil. Vi vidste det, vi unge officerer; men dog lod vi os fange af ham, spillede med ham og blev udplyndrede af ham.

Det varede i uger, måneder, en hel vinter igennem, lige ind i foråret. Om sommeren ville han besøge badestederne. Vort spil fandt sted i al hemmelighed. I en velbevogtet spillehule oprettede han en faraobank, hvor vi spillede til langt ud på natten. En aften – det var den sidste aften, han spillede, da han ville rejse den næste dag – blev der spillet meget højt.

Major von Hake havde et ganske særligt held eller var måske særlig behændig. Han vandt alle vore penge fra os, og det gjorde ham meget oprømt. Hans munterhed havde altid noget ubehageligt ved sig, den gjorde ham simpel, påtrængende og anmassende. Ligesom der findes mennesker, der har øretæveindbydende ansigter, således var hans lystighed øretæveindbydende; man måtte tage sig sammen for ikke at forgribe sig på ham. Den aften var han utålelig. Ved midnatstid lod han bringe champagne.

'Vi må slutte sæsonen på en værdig måde.'

Nogle af os ville ikke drikke champagne.

'Vær nu ikke tåbelige! – Den er jo betalt med jeres egne penge!'

Han låsede dørene. Spillet, der endnu fortsattes, holdt alle tilbage. Til sidst drak alle af en slags trods. Kun én drak ikke. Han havde tabt meget, mere end han kunne forsvare efter sine forhold, mere end han kunne betale. Han havde til sidst spillet på mærker og givet sit æresord på, at han den næste dag ville betale. Tilmed havde han den beskæmmende overbevisning at være blevet narret og bedraget af en ganske almindelig gavtyv. Den tanke plagede ham og opfyldte ham med raseri og vrede.

Da klokken slog tolv, sluttede major von Hake spillet.

'Jeg har sagt Dem, at der i dag blev spillet for sidste gang i denne sæson; dagen er forbi; nu rører vi intet kort mere. Sit ord må man holde, ikke sandt, lille ven?'

Dermed vendte han sig til den kammerat, der havde givet ham sit æresord. Officeren rejste sig for at gå.

'Luk døren op, major!' var hans svar.

Døren var endnu aflåset. Majoren havde stukket nøglen i lommen.

'Vist ikke nej, lille ven! Først drikke! Før disse flasker er tømt, kommer ingen ud.'

Han blev. Hans vrede havde forvandlet sig til en slags fortvivlelse. Han blev og drak med de andre. Majoren stødte sit glas mod hans og sagde:

'Skål, min ven! En ordentlig karl må vide at finde sig i sin skæbne. Og til næste vinter skal De få revanche.'

'Hvis Djævelen ikke har taget Dem inden den tid, major!'

Den unge mand må have sagt disse ord i en tone, der røbede hans følelser. Majoren blegnede; de andre officerer så med skræk på deres kammerat. Denne talte fra nu af ikke et ord, men drak desto mere, og når han ikke drak, sad han stille og grundede. Efter en times forløb var flaskerne tomme.

'Nu, mine herrer, kan De gå! Lad os alle være gode venner! Til vinter ses vi igen; altså på gensyn!'

Til den officer, der havde sat sit æresord i pant til ham, sagde han:

'Dem ser jeg jo allerede i overmorgen, min ven?'

'Endnu tidligere, herr major!' var den unge mands svar.

Og atter måtte kammeraterne med skræk se på ham, der havde udtalt disse ord så fjendtligt og så truende.

Vi gik. Udenfor skiltes vi. Officeren, der havde udtalt de truende ord, boede i en anden retning af byen end de andre. Disse samlede sig omkring ham.

'Gør ingen ulykke, kære ven! Begå ingen forbrydelse!'

'Skulle jeg forgribe mig på en sådan usling, en bedrager?' spurgte han stolt.

De andre gik beroligede fra ham. Han fortsatte sin vej alene. Den næste morgen tidlig blev major von Hake fundet død i en lille skov, han måtte passere for at komme fra spillelokalet til sit hjem. Han havde et kårdestik i brystet; hjertet var truffet; han kunne kun have levet nogle få minutter, efter at han var blevet såret. Han var udplyndret."

"Et rovmord altså! Et ganske almindeligt rovmord! Hvem var morderen?"

"Klokken fem den næste morgen stod en ven af den ulykkelige unge mand ligbleg ved hans seng.

'Flygt, ulykkelige! Du er morderen!'

Den ulykkelige lod, som om han blev forundret.

'Hvorledes er det muligt? Hvorledes er han blevet myrdet, og hvordan kan jeg være morderen?'

'Forstil dig ikke! Vi vil blive tilkaldt som vidner, alle vi, der var til stede ved spillet. Vi kan kun vidne imod dig.'

Den ulykkelige unge mand flygtede, flygtede langt bort og har aldrig set sit hjem siden."

Alt dette havde den gode herre fortalt mig med bevæget stemme. Da han var færdig, stod han roligt og ventede på, hvad jeg ville sige.

"Hvem var morderen?" spurgte jeg ham.

"Spørg mig ikke!"

"Hvorledes?" udbrød jeg. "De vil også forstille Dem over for mig? De vil lyve, efter at De har gjort mig denne meddelelse? Hvilken hensigt har De med det?"

"Jeg forstiller mig ikke, jeg lyver ikke!"

"Hvem var da den ulykkelige officer?"

"Eugen von Dahlheim!" svarede han.

"Og De er *ikke* morderen?"

"Endnu en gang: Spørg mig ikke! Jeg tør aldrig bringe morderens navn over mine læber. – Tillad mig nu at tale med Dem om den ting, der foranledigede mig til at bede Dem komme herhen. Før jeg turde berøre den, måtte jeg meddele Dem, hvad De nu har hørt."

Han tog to forseglede billetter op af lommen og gav mig dem.

"Jeg har," sagde han, "kun den bøn til Dem at besørge disse billetter for mig. Den ene, med adressen, er til den blonde dame, vi så i haven sammen med drengen. Men jeg må bede Dem tale ganske alene med damen; ingen må være vidne til, at De overrækker hende billetten. Hun vil straks læse den og give Dem et mundtligt svar. På dette svar beror det, om De skal overgive den anden billet uden adresse til herr von Felsen eller brænde den uden at læse den. Hvis De giver herr von Felsen den, må ingen anden end hans hustru være til stede. Om tre dage er jeg ved denne tid igen på dette sted for at få efterretninger fra Dem. Gennem de svar, man vil give Dem, vil De komme i besiddelse af en hemmelighed, hvorved ulykkelige og trods alt ædle menneskers skæbne bliver lagt i Deres hånd. De vil nok opfylde min bøn?"

Han havde talt med stor indre sindsbevægelse, som han ikke søgte og heller ikke formåede at skjule.

"Jeg vil opfylde Deres bønner med al den forsigtighed og diskretion, som de personers skæbne fordrer, som De taler om."

"Modtag min hjerteligste tak," sagde han.

Derefter havde han endnu en bøn.

"At vi skal mødes her igen, bliver en hemmelighed mellem os to?"

Dette lovede jeg ham også.

Han forsvandt mellem granerne.

Var han ikke morderen?

Alt talte imod ham efter hans egen beretning, og den stemte overens med, hvad politipræsidenten havde meddelt mig af dokumenterne.

De officerer, der havde været til stede ved spillet, havde ordret forklaret det samme. De havde antaget ham for morderen; heller ingen andre havde tvivlet om det; hans flugt, hans sporløse forsvinden havde tilintetgjort enhver tvivl, der muligvis endnu kunne rejse sig.

Og alligevel nægtede han?

Men var det da virkelig en benægtelse?

Han var kun kommet med ubestemte ytringer, hvoraf man med sikkerhed hverken kunne uddrage et Ja eller et Nej.

Hvem bekender også lige frem, at han er en morder?

Og blev han ikke endnu efter ti eller tolv års forløb forfulgt som morder?

Og havde han ikke nu igen ved sin hurtige flugt gjort sig usynlig, unddraget sig sin ret, sin pligt, der bød ham, hvis han var uskyldig, at rense sig for den skrækkelige mistanke?

Han kunne jo ganske vist være en politisk flygtning, og de politiske flygtninge blev forfulgte af politiet på alle måder. På grund af politiske forbrydelser udleverer Schweiz ingen; så blev andre, såkaldte almindelige forbrydelser trukket frem.

Af de to billetter, han havde lagt i mine hænder, var den ene i en hvid konvolut uden adresse, som han havde sagt; på den anden stod kun et kort navn; jeg kunne på grund af den mørke aften ikke læse, hvad der stod.

Men jeg turde jo heller ikke så sent om aftenen trænge ind i det fremmede hus for at udføre mit hverv.

Og dog! Måske ville tilfældet være mig gunstigt. Jeg var spændt på udviklingen.

Jeg forlod granskoven og gik hen imod haven, hvor Sihlgården lå.

Det var en stille, lummer sommeraften. Det hvide landsted var omgivet af nattens fuldstændige ro; intet vindue derinde var oplyst. Også i haven var der mørkt, og intet rørte eller bevægede sig. Jeg hørte kun bruset fra Sihl, der strømmede på den anden side af huset og haven.

De sov vel alle i huset og hvilede ud fra deres smerte og kval. Lykkelige var vel ingen af dem, ikke manden, der med et forfærdelsens blik havde stødt barnet – sit barn? – fra sig, og som hustruens kærlighed ikke kunne trøste eller oprejse; ikke den hustru, der med sit hjerte fuldt af kærlighed forgæves søgte at gengive sin ægtefælle lykken.

Den blonde dame? Havde ikke også hendes fine og blege ansigt båret præg af smerte og sorg?

Og hvad skulle jeg nu bringe hende med brevet fra flygtningen, der dog vistnok var morderen?

Hvad skulle jeg bringe den ulykkelige mand efter hustruen?

Jeg gik nærmere hen til havens hæk. Den var lav; over den kunne jeg frit se ind i haven; husets facade lå lige foran mig.

Da forekom det mig pludselig, som om der inde i det mørke hus bevægede sig lys, kun i smalle, hurtigt opblussende og lige så hurtigt forsvindende striber. Det var i husets underste etage, bag ved gangdøren, bag ved vinduerne; døren måtte stå på

klem, og skodderne måtte være for vinduerne uden at være helt lukkede.

Hvad jeg så, var mig påfaldende; det havde noget hemmelighedsfuldt ved sig, tilmed så sent om aftenen. Klokken var allerede slået ti fra byens kirketårn.

Jeg gik langs med hækken udenfor, nærmere hen imod huset. Jeg havde set rigtigt. Lys, flere lys bevægede sig frem og tilbage i den rummelige forstue, hvor døren, som stod på klem, tillod et meget begrænset blik ind i et værelse ved siden af forstuen, hvor vinduerne var forsynet med gardiner og skodder, der dog ikke var helt lukket.

Foran og bag ved lysene bevægede sig mennesker; de lod til at være travlt beskæftigede. Hvad de bestilte, kunne jeg ikke se; jeg kunne ikke engang skelne skikkelserne.

Nu troede jeg at kunne se kvindedragter; den travle beskæftigelse på denne tid af aftenen forekom mig dobbelt hemmelighedsfuld, gådefuld. Heller ikke min hørelse nyttede mig; Sihls brusen var mig lige så nær som huset og overdøvede i alle tilfælde den larm, som travlheden derinde forårsagede.

Jeg ville vove mig endnu nærmere til huset, skønt det ikke var lukket.

Pludselig blev døren åbnet indvendig fra; nogen kom ud og lukkede døren efter sig. Det hele skete på et sekund. Jeg havde dog i det klare lysskær kendt den, der trådte ud, og fået vished angående det, der gik for sig i forstuen.

Kufferter blev pakket, og jeg troede at se tre kvindeskikkelser beskæftiget med dette.

Baron Felsen kom ud af huset. Han blev stående ved døren og syntes at se ud i nattens mørke. Han stod selv i mørke, så jeg

intet kunne se af ham.

Således stod han længe ubevægelig. Derpå gik han lige så hurtigt ind i huset, som han var kommet ud. Døren lukkede han igen efter sig, men så tæt, at jeg ikke mere kunne se ind i gangen. Mig havde han ikke fået øje på, da hækken skjulte mig. Da døren blev åbnet, havde jeg bemærket, at kvinderne endnu var ved deres arbejde. Hvorfor var baronen gået uden for døren? Hvad havde han spejdet og lyttet efter? Efter spioner, der muligvis kunne belure deres arbejde i huset? Eller efter rejsevognen, som han ventede?

At der blev pakket ned til en rejse, at han allerede i nat ville rejse, nærede jeg ingen tvivl om. Men om han ville rejse alene eller med sin familie, vidste jeg ikke.

Han ville også rejse, flygte, ligesom herr von Dahlheim. Frygtede han de samme forfølgere som denne? Eller hvem ellers? Endnu i nat? Jeg havde ærinde til ham, til den blonde dame! Den næste morgen ville jeg ikke få det udrettet, ganske bestemt ikke. Skulle jeg dog trænge ind i huset så sent om aftenen? Det ville jeg ikke. Men jeg ville afvente afrejsen og så måske træde frem, før han tog bort. – Men dette var alt sammen kun gisninger.

Jeg blev i mit skjul ved hallen.

Jeg måtte vente længe. I huset blev alt stille; de måtte være færdige med pakningen og andre forberedelser til rejsen, hvis det gjaldt en rejse. Men der kom ingen vogn. Alt i huset og rundt om det var roligt og stille; jeg hørte kun den brusende Sihl ved siden af mig, og i byen slog klokken elleve. Til tolv ville jeg vente, måske kørte de først ved midnatstid.

Men ti minutter efter åbnedes gangdøren igen, sagte, uden nogen støj. En kvindelig skikkelse kom ud. Jeg kunne næppe skelne hende; hun bar en mørk dragt. Hun var alene og lod døren stå på klem efter sig og gik langsomt ned ad de tre stentrappetrin, der førte ned i haven. I havegangen gik hun et par gange langsomt op og ned, derpå satte hun sig på en bænk, der stod ved huset.

Hun lod til at være hensunket i dybe tanker; det forekom mig, at jeg flere gange hørte hende sukke. Så var det igen, som om hun opmærksomt lyttede efter noget, måske efter den vogn, der var bestilt til midnatstid.

Endnu en gang åbnedes døren sagte. En anden dame kom ud, ligeledes mørkklædt. Hun så sig om og opdagede nogle skridt fra sig den anden på bænken.

"Kommer du ikke ind, Adele?"

"Der er så roligt og stille her."

Den anden gik ned ad trapperne og satte sig på bænken ved siden af hende.

"Stakkels Adele, hvor du lider!"

"Jeg føler kun hans lidelser, Emma."

"Ja, du har det ædleste hjerte. Hvorledes kunne du ellers udholde dette liv!"

"Lider du måske ikke lige så meget som jeg? Måske endnu mere?"

Den anden, Emma, svarede ikke.

Efter en stunds forløb talte den første igen:

"Hvad var det nu i dag, Emma?" spurgte hun.

"En af hans ulykkelige timer."

"Nej, nej. Der må være sket ham noget særligt. Allerede for tre dage siden! Han må have fået en foruroligende efterretning."

Emma svarede ikke.

Jeg havde med den mest spændte opmærksomhed fulgt ethvert ord, de sagde. Det måtte være de to damer, som jeg tidligere havde set i haven, den lidende fru von Felsen og den måske ikke mindre ulykkelige, blege, blonde dame, som drengen havde kaldt tante. Hvem af de to på bænken var den ene, hvem den anden?

De talte igen.

"Har han intet sagt til dig, Adele?"

Det var altså Emma, der spurgte.

"Slet intet, du ved, hvor indesluttet og mistroisk han er. Men du, Emma? Dig betror han alt, dig alene!"

Emma svarede, men med en vis heftighed:

"Nej, nej! Jeg er ikke hans fortrolige! Ingen er det. Intet menneske ser ind i dette hjerte. Derfor er det så ulykkeligt, dobbelt ulykkeligt, så skrækkelig sønderrevet!"

"Men tro mig, det er et ædelt hjerte!"

Adele udråbte disse ord af sit eget hjertes dyb, et hjerte fuldt af trofast, hellig kærlighed.

Adele måtte være den ulykkeliges hustru.

Og hvem anden kunne denne ulykkelige være end baron von Felsen, hvis skæbne stod i forbindelse med morderen, Eugen von Dahlheim.

Begge damer talte igen.

"Hvad skal det nu blive til?" spurgte Adele, fru von Felsen, i en klagende tone; hende var det, nu tvivlede jeg ikke mere. "Hvor

skal vi nu hen? Vi levede her, om ikke lykkeligt, så dog i stille tilbagetrukkenhed. Ottomar var blevet roligere, tog mere del i alt. Han kunne tale kærlige ord til mig og lege med barnet; hans sørgelige tilstand viste sig sjældnere, mindre heftigt. Hvor skal vi nu vende os hen? Hvilket liv venter os nu igen? Han talte ikke om fremtiden, kun bort herfra var det, han ville."

Emma ville trøste.

"Måske har han betænkt sig til i morgen!"

"Det har han næppe!"

"Han er tit uberegnelig."

De sad igen tavse.

"Lad os gå i seng, Adele!" sagde endelig Emma.

De gik ind i huset og lukkede døren af efter sig. I huset blev alt mørkt og stille.

I nat kørte de altså ikke. Og vel heller ikke tidligt den næste morgen, når de endnu nærede det håb, at han kunne bestemme sig om.

Jeg gik tilbage til byen og ville tidligt den næste dag vende tilbage igen.

Da jeg var kommet hjem, læste jeg adressen på den ene af de to billetter, som herr von Dahlheim havde overgivet mig.

Det var kun et eneste ord, som jeg allerede har sagt. Det var ét lille ord: Emma!

Det var altså adresseret til den blonde dame; barnet havde kaldt hende for tante; fru von Felsen sagde du til hende. Var hun søster til baronen eller til baronessen?

Før klokken fem den næste morgen var jeg igen på vej til Sihlgården.

Jeg ville undervejs erkyndige mig lidt om beboerne i det lille landsted i den ensomme dal ved Sihl for at indrette min fremtidige opførsel over for dem. Jeg kunne lettest få underretningen fra politipræsidenten. Nu havde jeg ikke længere nogen betænkelighed ved at spørge ham. Inden der ifølge mine spørgsmål kunne opstå nogen mistanke, der kunne begrundes og blive forfulgt, måtte herr von Felsen have forladt kanton Zürich.

Politipræsidenten brugte, som jeg vidste, brøndkur; han "drak brønd" regelmæssigt hver morgen klokken fem i det henrivende anlæg ved søen. Min vej til Sihl-gården førte mig forbi dette anlæg. Jeg traf ham. Han kom mig i møde med en meddelelse.

"Undersøgelserne mod fru Seidel er endt. Hun vil om tre dage blive stillet for de edsvorne, der netop er samlet."

Man er hurtig og praktisk med kriminalundersøgelserne i Schweiz. Hos os ville hun mindst have måttet vente på sin dom i lige så mange måneder, som hun i Zürich havde ventet dage.

"Hendes uskyldighed er altså ikke blevet bevist?" spurgte jeg.

"Forhåbentlig vil edsvorneretten anerkende den. Jeg er kommet til en anden mening, og for at bevise det, har jeg formået generalfiskalen til at lade hendes mand fremtræde som vidne. Da må mennesket enten erklære hende for uskyldig, eller hun vil blive fuldstændig kureret for sin kærlighed til et uhyre."

"Ej, ej, ærede herre," sagde jeg til ham, "i et andet land ville De ikke være blevet politiassistent, endsige politipræsident."

Jeg spurgte ham, om han kendte en baron von Felsen.

"Ja til visse! Han bor tillige med sin familie i Sihl-gården ved Sihl."

"Der bor to damer hos ham?" bemærkede jeg.

"Ja, den ene er hans søster, frøken Emma von Felsen, den anden er hans hustru, født frøken von Hake. De ser, jeg er meget godt kendt med de personer."

Jeg var forbavset eller snarere truffet over dette sammentræf af navne.

"Von Hake? – Hed den mand, som herr von Dahlheim blev beskyldt for at have myrdet, ikke major von Hake?"

"Jo, rigtigt! Og fru von Felsen er den myrdedes datter."

Jeg blev forfærdet; jeg vidste ikke selv hvorfor.

Noget i mit spørgsmål må have været politipræsidenten påfaldende.

"Herr von Dahlheim blev *beskyldt* for at være morderen, sagde De?"

"Jeg tror ikke, han er det," sagde jeg.

Jeg fortalte ham nu i al korthed min samtale med herr von Dahlheim om forbrydelsen.

Han studsede et øjeblik.

"Undersøgelsen vil bringe alt for dagen," sagde han, "også dette."

"Men Dahlheim er borte!" sagde jeg.

"Jeg ved det," sagde han med et fint smil. "Men rimeligvis indhentet igen i dette øjeblik."

Det var en ny skræk for mig.

"Hvis De ønsker at tale med herr von Felsen, må De skynde Dem."

Jeg ilede til Sihl-gården.

Dahlheim borte, fanget, forrådt? Ved Seidels hjælp? Var de fremmede politiagenter her endnu? Atter og atter måtte jeg

gøre mig selv dette spørgsmål.

Jeg nåede Sihl-gården.

Omkring det smukke landsted var lige så stille og roligt som ellers. Den tidlige morgensol oplyste de klare ruder. Rejsevogn eller andre forberedelser til en rejse så jeg ikke. Ved et af vinduerne stod tjenestepigen, som jeg havde set den første dag. Beboerne var altså endnu ikke afrejst.

Men de trængte rimeligvis til ro, og jeg turde ikke forstyrre dem så tidligt. Jeg gik op og ned langs med havens hæk.

Efter nogen tids forløb kom tjenestepigen ud af huset med en vandkaraffel. Tæt ved huset var en kilde, hvor hun fyldte den. Hun havde fået øje på mig, og jeg gik hen til hende.

"Hvad tid plejer herr von Felsen at stå op?"

Hun blev åbenbart forskrækket over spørgsmålet og havde vistnok allerede forud betragtet mig med mistænksomme blikke.

"Herr baronen –?" spurgte hun.

"Herr baron von Felsen!" gentog jeg.

"Herr baronen er ikke hjemme," svarede hun tøvende.

Var det sandt efter ikke? Hun var forlegen.

"Hvornår kommer han tilbage?" spurgte jeg.

"Det ved jeg ikke," var svaret, mens hun så mistroisk på mig.

Herr von Felsen nægtede sig enten hjemme, eller han var altså alligevel rejst om natten.

"Er damerne hjemme?" spurgte jeg.

Hun så endnu mere mistroisk på mig.

"Damerne –" gentog hun, som om hun betænkte sig på et svar.

"Jeg ønsker at tale med frøken von Felsen."

Jeg tog mit kort frem og gav hende det.

Hun kastede et hurtigt blik på det.

Pludselig forandredes hendes væsen.

"Ah!" sagde hun. "Den nådige frue har talt om Dem, herr doktor. Damerne er hjemme og –"

Hun blev atter forlegen.

"Undskyld et øjeblik!" bad hun derpå. "Jeg vil bringe den nådige frøken kortet."

Efter nogle minutter kom hun tilbage.

"Det vil være den nådige frøken kært at se doktoren. Hun beder Dem komme klokken ni."

Jeg spurgte hende ikke videre, vendte tilbage til byen og var der igen klokken ni.

Men jeg havde ikke taget nogen bestemt beslutning. Jeg skulle efter herr von Dahlheims opfordring aflevere begge billetter; men når nu baron Felsen ikke var der, turde jeg så alligevel give frøkenen billetten?

Jeg ville lade det afhænge af omstændighederne.

Tjenestepigen – hun var vel damernes kammerjomfru – ventede på mig og førte mig straks ind i et værelse.

Den blonde dame var alene derinde.

Jeg så ved første øjekast, at hun havde grædt; hun havde forgæves gjort sig umage for at fjerne sporene af tårerne. Desuden så hun træt ud. Skulle hun have tilbragt hele natten i uro og tårer? Hun tillige med baronessen eller baronessen tillige med hende?

Hun betragtede mig i urolig spænding.

"Frøken von Felsen?" spurgte jeg.

Mit hverv fordrede forsigtighed.

"Emma von Felsen!" svarede hun.

"Nådige frøken," sagde jeg, "jeg håber, De har hørt nok om mig, til at skænke mig Deres fortrolighed?"

"Min broder havde tillid til Dem," svarede hun.

"Er Deres herr broder ikke her?"

"Nej, min herre."

"Er han bortrejst?"

"Ja!" sagde hun efter en kort betænkning.

Nu måtte også jeg tage en beslutning.

"Jeg kommer her ifølge herr Eugen von Dahlheims opfordring, nådige frøken."

Hun fo'r op og blev ligbleg.

"Dahlheim!" udbrød hun. "Hvor er han? Hvor har De talt med ham?"

Jeg svarede hende ikke. Jeg gav hende Dahlheims billet med udskriften: *Emma*.

"Herr von Dahlheim pålagde mig at overrække Dem denne personligt med den bøn, at De straks ville læse den og meddele mig et mundtligt svar."

Hun havde allerede revet billetten op.

Hendes blik fløj hen over linjerne.

"O min Gud!" råbte hun.

Det var et frygteligt skrig, et ængstet og sønderrevet hjertes dødsskrig.

Hun faldt tilbage på sofaen, hvorfra hun var sprunget op.

Hun løb atter billetten igennem og læste den så langsommere.

Da brast hun i en heftig, vedholdende gråd.

Hun sprang op igen og gik hen imod mig.

"Min herre –!"

Hun kunne af skræk og sindsbevægelse næppe holde sig oprejst.

"De har en billet til?" spurgte hun så hurtigt.

"Ja!"

Hun kæmpede med sig selv, om hvilket svar hun skulle give mig; hun måtte sige til mig, om jeg skulle give billetten til hendes broder, eller om jeg skulle brænde den.

Hun kunne ikke tage nogen bestemmelse.

"Vent til i morgen!" bad hun. "Kom igen i morgen!"

Så tilbagekaldte hun, hvad hun næppe havde fået sagt.

"I dag!" bad hun. "Jeg venter Dem i aften i haven."

Men straks kom hun på andre tanker.

"Nej, jeg går med Dem straks."

Hun gik ud i haven med mig.

Her udsøgte hun en plads, der ikke kunne ses fra huset.

Hun sank udmattet og dog i febrilsk sindsbevægelse ned på en bænk.

"Hjælp mig! Råd mig! Jeg tør jo nok betro mig til Dem? Min broder sagde det, og nu skriver Dahlheim det også. Jeg er i en fortvivlet tilstand. Unddrag mig ikke Deres bistand!"

Jeg lovede hende at gøre, hvad der stod i min magt, og så meddelte hun mig følgende:

"Jeg var Dahlheims forlovede. Jeg er det endnu. Jeg er blevet ham tro, og han mig. For tolv år siden måtte vi stilles. Major von Hake var blevet myrdet. Eugen Dahlheim blev beskyldt for at være morderen, blev forfulgt og gik i landflygtighed. Fra en fransk havn fik jeg nogle linjer fra ham; kun få. Han ville aldrig vende tilbage til Europa; jeg måtte ikke binde min skæbne til

hans forspildte tilværelse; han gav mig mit ord tilbage. Det var alt. Jeg hørte aldrig siden fra ham. Så bringer De mig i dag denne billet. Han har allerede i længere tid været her under et fremmed navn, på umistænkelig måde søgt underretning om mig og således erfaret, at jeg var her. Han måtte se mig igen, og dette er lykkedes ham. Kærligheden til mig er aldrig slukket i hans hjerte. Han tilbyder mig igen sin hånd, hvis jeg føler tilbøjelighed for ham. Han har tjent sig en betydelig formue i den anden verdensdel, og – han er ikke von Hakes morder. Hans hænder er lige så rene for blod som mine. Han havde kun én ting at tilføje: jeg måtte følge ham til Amerika, hvor han ville beholde det navn, han hidtil havde levet under. Navnet Dahlheim måtte endnu, måske for længere tid, gælde for morderens for enhver, også for min broder og hans hustru; kun til Dem måtte jeg betro, at han ingen morder var. Således skriver han. Og nu, min herre, sæt Dem ind i min stilling! Min svigerinde er en datter af den myrdede. Hun må ikke vide, at Dahlheim ikke er hendes faders morder; hun anser altså ligesom før ham for at have myrdet faderen. Kan jeg sige til hende: Jeg gifter mig med din faders morder? Kan jeg lade min broder sige til mig: Du vil gifte dig med den mand, der har myrdet min hustrus fader? Tør jeg, kan jeg på den anden side fortie, at det er Dahlheim, jeg gifter mig med? Ville det ikke være falskhed, forræderi mod mine nærmeste slægtninge? Sig mig, kender De nogen udvej for mig?"

Under frøkenens meddelelser var underlige tanker, en gammel kriminaldommers tanker, faret gennem min hjerne. Jeg havde en mængde spørgsmål at gøre damen.

Det første skulle eller burde måske have været, om hun endnu virkelig følte tilbøjelighed for herr von Dahlheim. Men jeg måtte i det mindste foreløbig afstå fra det.

"Frøken," sagde jeg, "tør jeg bede Dem besvare mig nogle spørgsmål åbent og ærligt?"

"Skylder jeg Dem det ikke, når jeg trænger til Deres bistand?"

"I hvilket tilfælde skulle jeg give herr von Dahlheims billet til Deres broder?"

"Hvis jeg modtog hans tilbud."

"Kender De de nærmere omstændigheder ved major von Hakes mord?"

"Fuldkomment! Hvor ofte har jeg ikke måttet høre dem og gentaget dem for mig selv!"

"Han blev dræbt om natten, da han vendte tilbage fra et spilleselskab med unge officerer?"

"Således var det."

"Antog De herr von Dahlheim for at være morderen? For at være en rovmorder?"

"Rovmorder?" udbrød hun. "Om rovmord var der kun tale i begyndelsen. Major von Hakes ur og rede penge var røvet. Men morderen havde ikke taget dem. Uret blev snart fundet: en berygtet tyv havde solgt det til en hæler. Hos denne blev det fundet, og tyven blev arresteret. Man fandt også en del af de røvede penge hos ham, og mennesket tilstod, at han havde bestjålet liget, da han i den tidlige morgenstund var kommet der forbi. At han ikke kunne være morderen, blev straks fastslået. Han kunne bevise, hvor han havde været om natten, og om natten måtte mordet være udøvet. Det dødelige sår var

bibragt med et instrument, der efter al sandsynlighed kun kunne være en officerskårde,"

Damen havde her givet mig en meddelelse, der opvakte ganske ejendommelige følelser hos mig.

Hun vedblev:

"Det var mig alligevel ubegribeligt, hvorledes Dahlheim kunne bære morderen. Men alt talte så meget imod ham."

"Deres broder var officer den gang?"

Hun studsede.

"Ja, min herre!" sagde hun.

"Deltog han i spilleselskabet?"

"Det antager jeg."

"Nu anser De ikke længere herr von Dahlheim for at være morderen?" spurgte jeg videre.

"Nej, nej, min herre!" udbrød hun med fast, stolt overbevisning. "Dahlheim lyver ikke. Over for mig kan han ikke lyve."

"Og Deres broder?"

"Min broder?"

"Han havde også spillet og var i stærk sindsbevægelse. Har han aldrig fortalt Dem noget om den skrækkelige nat?"

Hun svarede mig ikke. Men hun så forskende, ængsteligt på mig. Hun måtte kunne læse mistanken i mine øjne.

"Aldrig?" gentog jeg.

"Nej, nej!" råbte hun.

I samme øjeblik blev hun ligbleg og tog sig til hjertet, som om det sammensnøredes af krampe.

"Almægtige Gud!" stønnede hun og faldt som død tilbage mod bænkens rygstød.

Stod alt måske på en gang klart for hende?

Den samme tanke, der var gennemfaret mig, ville måske dræbe hende? Jeg havde vakt den hos hende. Burde jeg ikke have gjort det? Det var måske grusomhed, men det var tillige min pligt.

Hun kom til sig selv og bad mig lade hende være ene.

"Jeg må fatte mig! Det kan jeg kun, når jeg er ene. Vær så venlig at besøge mig igen hen ad aften. Jeg har meget at tale med Dem om, meget at bede Dem om."

Jeg lovede det, inden jeg forlod hende.

Skrækkelige tanker overvældede mig.

Hjemme fandt jeg en seddel fra politipræsidenten. Herr von Dahlheim var arresteret og ønskede at tale med mig.

Jeg måtte først tale med frøkenen; derfor svarede jeg politipræsidenten, at jeg først kunne komme om aftenen, og det blev måske først sent.

Henimod aften gik jeg igen til Sihl-gården.

Frøkenen ventede mig i haven. Hun var ene og syntes at være rolig og fattet.

"Hun må være i besiddelse af stor viljekraft," sagde jeg til mig selv, da jeg så ind i det hvide, dybt alvorlige og dog modige ansigt.

"Jeg har overvejet alt," sagde hun, idet hun kom mig i møde. "Jeg er nu klar både over min stilling og de andres. Jeg ønsker alligevel at tale med Dem om min beslutning. Deres bifald ville lette mig udførelsen."

"Tillad mig først at meddele Dem en efterretning, der måske kan forandre Deres beslutning."

Hun kunne se på mig, at min efterretning ikke var behagelig.

"Min –?"

Hun standsede.

Svævede et spørgsmål om hendes broder hende på læberne?

"Herr von Dahlheim er arresteret," svarede jeg hende. "På regeringens forlangende. Han skal udleveres."

Hun fo'r sammen.

"Hvorfra har De Deres efterretning?" spurgte hun.

"Fra politipræsidenten. Dahlheim ønskede at tale med mig."

"De har allerede talt med ham?"

"Nej; jeg ville først tale med Dem."

"Jeg takker Dem!"

Hun tænkte et øjeblik efter. Derpå sagde hun roligt:

"De havde ret; min plan må lægges anderledes. Må jeg bede Dem om to ting?"

Jeg bukkede tavs.

"Først må jeg meddele Dem mit svar på Dahlheims brev. Jeg tør ikke. Jeg beder Dem gentage dette ord for ham."

Hun måtte gøre en pause; det faldt hende vanskeligt at tale.

Derpå vedblev hun:

"Derefter beder jeg Dem sige Dahlheim, at hans skæbne inden tre dage, måske allerede før, skal blive afgjort."

"Og hvis Dahlheim nu spørger mig om meningen med dette budskab?"

"Sig ham så," svarede hun, "hvorledes De fandt mig og hvad vi har talt med hinanden om."

"Og Dahlheims billet til Deres broder?"

"Den må De brænde!"

"Jeg må ikke give den tilbage til Dahlheim?"

Hun betænkte sig et øjeblik.

"De må helst brænde den. Gør imidlertid, som De vil."

Derpå forlod jeg hende.

Jeg begav mig til politipræsidenten.

"Herr von Dahlheim er uskyldig," sagde jeg til ham.

"Har De beviser?"

"Har De allerede talt med ham?" spurgte jeg.

"Udførligt!"

"Og var han Dem ikke selv et bevis på uskyldighed?"

"Det ville han måske have været, min herre, hvis han ikke havde tilbragt tolv år i Amerika. Derovre bliver menneskene uberegnelige og uudgrundelige."

"Hvad sagde han til Dem om sin brøde?"

"Han vægrede sig i begyndelsen ved at give mig noget svar på den beskyldning, der var rettet imod ham; han ville først udtale sig om det, når hans udlevering var besluttet. Jeg erklærede derpå, at hans foreløbige arrestation vel var blevet foretaget efter hans regerings forlangende, men med hensyn til hans udlevering kunne der efter vore forfatningslove først tages en beslutning, efter at han var blevet forhørt. I morgen ville han udtale sig, svarede han mig derpå."

"Må jeg tale med herr von Dahlheim uden vidner?" bad jeg præsidenten.

"Ja bestemt; jeg betragter Dem som hans sagfører."

Efter de zürichske love kan sagføreren tale med sin arresterede klient til enhver tid uden vidner.

Jeg blev ført ind i Dahlheims fængsel, og man lod os være ene.

Han så noget nedtrykt ud, hvad jeg aldrig før havde mærket hos ham.

"Talte De med frøken von Felsen?" spurgte han.

"Jeg kommer lige fra hende."

"Og?"

"Hun forandrede sin beslutning, da jeg meddelte hende, at De var arresteret og skulle udleveres."

"Og før den tid? Inden hun vidste noget om min arrestation?"

"Hun havde endnu intet sagt mig; men efter hendes opførsel sluttede jeg, at hun var enig med Dem i indholdet af Deres brev."

"Men ikke bagefter?"

"Nej, ikke bagefter. Hun *turde* ikke, sagde hun, og bad mig gentage dette ord for Dem."

"De kender indholdet af mit brev til hende?"

"Hun fortalte mig det. Jeg erfarede endnu mere; hun elsker Dem lige så højt som tidligere."

"Hvorfor fortæller De mig det?" spurgte han.

"Herr von Dahlheim, i Deres anliggende spiller en hemmelighed en stor rolle."

Han rødmede let.

"Har Emma talt med Dem om den?"

"Så ville det ikke længere være nogen hemmelighed."

Han tav.

"Denne hemmelighed spiller også en ulykkelig rolle i Deres proces, herr von Dahlheim," sagde jeg.

Han så forskende på mig.

"Talte De med Felsen?" spurgte han så.

"Nej, han er rejst."

"Hvornår?"

"Forrige nat – pludselig."

Han gik med lange skridt op og ned i fængslet.

"Deres udlevering er forlangt på grund af et rovmord?" spurgte jeg.

"Således sagde politipræsidenten."

"Det har han også meddelt mig. Men det er urigtigt."

"Hvorledes? Liget var jo plyndret – man fandt det jo udplyndret?"

"Ganske vist! Ikke alene pengene manglede, men også den myrdedes ur var borte. Kunne De eller en af Deres kammerater have gjort det? Var der en eneste af dem, der kunne have gjort det?"

"Det var jo netop det ubegribelige."

"Nu vel," sagde jeg, "rovet har en anden udøvet; en berygtet vagabond i byen, der fandt liget tidligt om morgenen."

"Er det vist?"

"Det er fastslået i akterne, og det er uværdigt af Deres regering, at det er blevet fortiet her."

"Af hvem har De hørt det?"

"Af frøken von Felsen."

"Ak," sagde han, "hvilken dåre har jeg været, at være som død i tolv år og lade mit hjem være dødt for mig!"

"Har De brændt billetten til Felsen?" spurgte han derpå.

"Frøkenen overlod til mig, om jeg ville give Dem den tilbage eller brænde den."

"Giv mig den," bad han; "den kan måske bruges endnu."

"Herr von Dahlheim, den sande, den ulykkelige hemmelighed i Deres proces har vi endnu ikke berørt. Den hviler i Deres bryst; den må i de tolv år dagligt have gnavet og fortæret det."

"Lad mig i fred, jeg beder Dem!" afbrød han mig.
"De vil ikke fortælle mig noget?" spurgte jeg.
"Jeg har intet at fortælle."
"De vil blive forhørt i morgen. Det vil afhænge af udfaldet, om man uden videre udleverer dem, eller man først vil gøre forespørgsler hos Deres regering. Tillige bad frøken Felsen mig sige Dem, at Deres skæbne ville blive afgjort inden tre dage."
Denne meddelelse syntes pludselig at have vakt en tanke hos ham. – Om meningen af frøkenens ord spurgte han mig ikke.
"Ja så!" sagde han kun.
Jeg måtte nu forlade ham.
"Fortæl ikke Emma noget om vor samtale!" bad han til sidst.
Så kom "den gode herre" med endnu et spørgsmål.
"Hvorledes går det den stakkels fru Seidel?"
"Jeg vil besøge hende i morgen. Det blev for sent for mig i dag."
"Og hendes barn?"
"Har det godt!"
Han lod ikke til at være nedtrykt mere, da jeg forlod ham. Jeg havde endnu nogle ord at tale med politipræsidenten. Min vej førte mig forbi hans bolig.
"Herr von Dahlheim bliver forfulgt på grund af rovmord?" spurgte jeg ham.
"På grund af rovmord! Således lyder regeringens rekvisition."
"De er ført bag lyset, måske med forsæt, måske ikke."
Jeg meddelte ham, hvad frøken von Felsen havde fortalt mig.
Han tav; men hvad jeg sagde gjorde indtryk på ham. Dog stillede han mig endnu et spørgsmål.

"De kan altså ikke tænke Dem, at herr von Dahlheim er morderen?"

"Jeg er tværtimod overbevist om, at han er uskyldig."

"Vil han kunne bevise det over for sit lands dommer?"

"Kunne? Jeg frygter for, at han ikke *vil* bevise det."

"Hvorledes?"

"Der hviler en hemmelighed over denne sag, hvis åbenbaring – men jeg må selv tie. Jeg vil ikke være årsag til endnu flere ulykker, end der allerede er sket."

"Ja så!" sagde han pludselig, "man forlanger manden udleveret på grund af et rovmord; man sender akter herover, hvori dette særlig fremhæves; man holder de papirer tilbage, hvori det viser sig, at der slet ikke foreligger noget rovmord, måske ikke engang et mord, men kun om en renkontre eller en ligefrem duel! Bør vi, kan vi alligevel udlevere ham? Kan jeg ikke sige til politimesteren: I Deres udleveringsordre tales om rovmord; her foreligger intet rovmord. Send et andet, rigtigt dokument. Imidlertid løslader jeg fangen!"

Jeg turde ikke modsige ham.

Han vedblev:

"Man har narret mig! Der gives desuden intet modbydeligere end disse udleveringer! Hele min følelse oprører sig imod dem! Der har en eller anden for en halv menneskealder siden som ungt, letsindigt menneske begået en letsindig handling, en dårskab, som loven kalder en forbrydelse; han er flygtet, har under tusinde farer vundet eller genvundet sin frihed, er undgået at falde i armene på skarpretteren; har her fundet et asyl, et andet hjem, er blevet en brav, mønsterværdig borger, som man intet kan bebrejde; har tilmed levet i stadig angst for,

at han dog en gang skulle blive opdaget, skulle blive set af et forræderisk øje fra det gamle hjem; har således ved sit stræbsomme liv og den daglige angst for længe siden bødet og sonet sin forbrydelse; – og så kommer forræderen som nu her, politiagenten, og forlanger udlevering, og jeg skal så, for at han kan tjene præmien, blodpengene, udlevere det stakkels menneske, der her i landet ikke har gjort en kat fortræd, skal udlevere ham til det fremmede land, for at de der efter gamle, forældede akter og grusomme love kan sætte ham i tugthuset på livstid eller måske endog bringe ham på skafottet! – Og tilmed har man ført mig bag lyset! Og –"

Jeg overlod den brave mand til sine egne tanker og følelser.

Den næste morgen gik jeg tidligt ud til Sihl-gården. Jeg måtte aflægge beretning til frøken von Felsen; jeg måtte vide, hvorledes det stod til i det venlige landsted, hvor ulykkelige de stakkels mennesker var!

Ét hjerte var i det mindste ulykkeligt nok.

Emma von Felsen kom mig allerede i møde i den lille granskov. Hun havde siddet ved en træstamme og grædt og ventet på mig.

Jeg meddelte hende, hvad jeg havde talt med Dahlheim om. Hun hørte stille på mig.

Om det håb, som politipræsidentens ord havde vakt i mig, turde jeg ikke tale; jeg kunne jo ikke engang selv tro på det. De var undsluppet hans læber i en momentan sindsbevægelse.

"De var så fattet i går, min frøken," sagde jeg til damen, "og i dag finder jeg Dem forgrædt?"

"Min broder er ikke vendt tilbage," var hendes svar.

Hun satte sig igen ned på den træstamme, hvor hun havde siddet og grædt.

Jeg måtte sætte mig ved siden af hende.

"De må vide alt," sagde hun. "Dahlheim er uskyldig. Han har bragt et stort, tungt, et skrækkeligt offer! Han og min broder var venner fra deres tidligste ungdom. De var begge letsindige. Men Dahlheim var det på en særlig måde. Grundlaget i hans karakter var fast, solidt og ædelt; kun ovenpå skummede en voldsom trang til dåd. I krigen ville han være blevet en modig, kæk anfører, i garnisonens uvirksomme fredsliv blev han en af de mest letsindige og forvovne officerer. Min broder var kun letsindig, fulgte kun trop med de andre; slet var han heller ikke. Dahlheim var hans gode ånd, hans værn. Således lærte jeg ham at kende gennem min broder, jeg følte mig tiltrukket af ham, han elskede mig, og jeg måtte elske ham igen. Da kom ulykken. Min broder tog snart derefter sin afsked. Han var blevet usædvanlig stille, næsten menneskesky. Jeg tilskrev det smerten over ulykken, tabet af vennen. Efter min faders ønsker tog han på rejser og var borte i lang tid. Min faders død kaldte ham tilbage. Vi var de to eneste søskende; han skulle overtage godserne, men ville ikke; jeg skulle gifte mig og overtage dem, bad han. Jeg erklærede, at jeg aldrig ville gifte mig. Så ville han forpagte dem bort. Han kunne heller ikke bekvemme sig til dette. Han var vendt lige så menneskesky tilbage, som han var rejst ud; det forekom mig, at han havde mistet al sin indre kraft. Jeg måtte besørge godsernes bortforpagtning, og han rejste atter bort. I flere år hørte jeg ikke noget fra ham; jeg vidste ikke engang, hvor han var. Hans penge blev sendt til et pariser-bankierhus. For fire år siden kom han tilbage med en

ung kone. Han havde lært hende at kende i en lille by ved Rhinen, hvor hun, der selv var fattig, boede hos nogle fattige slægtninge. Adele von Hake hed hun; hun var en datter af den myrdede major von Hake. Han overtog godserne. Han var lykkelig ved sin smukke, dannede, fortræffelige hustru, ved hendes kærlighed til ham, som han fuldt ud besvarede. Men hans lykke varede kun kort tid. Hans tungsind overvældede ham på ny, hans menneskeskyhed vendte tilbage, ledsaget af et uroligt, ustadigt væsen. Han lukkede sig inde i ugevis og ville ingen se; i lange tider strejfede han så omkring i egnen. Hans tilstand truede med at gå over til uhelbredelig melankoli. Hans hustru havde ingen indflydelse på ham, hvor højt han end elskede hende; hendes sorg og tanker forværrede kun hans tilstand. Til tider kunne han ikke tåle at se hende om sig; kun mig føjede han.

'Tag på rejse igen!' bad jeg ham.

'Ja, hvis du vil følge med.'

Jeg samtykkede.

'Din hustru og jeg.'

Det gik han ind på. Vi rejste. En hvileløs jagen igennem verden! Efter nogle måneders forløb skænkede Adele ham barnet. I de første dage var han lykkelig. Derefter sad han timevis i mørke tanker ved barnets vugge, stirrede på det, styrtede pludselig bort, men kom straks efter tilbage for at betragte barnets træk. Efter nogle ugers forløb måtte vi på ny begynde vort vandreliv. Endelig ankom vi hertil. Han havde fundet denne stille, ensomme kløft. Her skulle vi blive, her troede han, at han ville føle sig vel tilpas. – Vi blev, og han lod til at befinde sig bedre. Hans melankoli overfaldt ham sjældnere.

Men for tre dage siden er han pludselig faldet tilbage til sit tidligere tungsind. En ydre foranledning kunne vi ikke tænke os. I forgårs ville han igen bort herfra, langt ud i den vide, vide verden. Vi måtte pakke. Men om natten, mens vi sov, havde han forladt os hemmeligt, uden afsked, uden at efterlade en linje. Således er vort liv, således er hans tilstand. Han var mig en gåde; men Deres ord i går har løst den for mig, har vist mig den frygteligste afgrund, den mest grænseløse ulykke. Min broder er major von Hakes morder. Kan jeg tvivle om det?"

Hun kunne ikke, stakkel!

Jeg formåede det heller ikke.

"Hvorledes kunne han dog gifte sig med den myrdedes datter?" udbrød hun.

Jeg mente at kunne gætte det. Men jeg tav.

Vi havde endnu mere at tale om.

"Dahlheim må ikke blive udleveret som morder," sagde hun. "Men hvorledes skal vi forhindre det? Ethvert skridt, som vi gør til fordel for ham, vil blive en anklage imod min broder. Tør søsteren bringe sin broder på skafottet? Tør hustruen erfare, at hendes mand, hendes barns fader, er hendes faders morder?"

Hun var i en skrækkelig stilling.

Var der en udvej? Var der slet ingen?

"De pålagde mig i går," sagde jeg til hende, "at meddele herr von Dahlheim, at hans skæbne skulle blive afgjort inden tre dage. Tør jeg spørge, hvad De mente med det?"

"Jeg håbede, at min broders fraværelse kun var forbigående," sagde hun; "jeg ventede, at han i går eller i dag ville vende tilbage. Det håbede min svigerinde også. Da ville jeg tale åbenhjertigt med ham, og der fandtes da måske en udvej."

"Måske finder vi på råd i morgen," sagde jeg trøstende. "Udleveringen finder ikke sted hverken i dag eller i morgen."

Den følgende dag bragte intet nyt.

Felsen var ikke vendt tilbage og havde ikke ladet høre fra sig.

Politipræsidenten var tavs, forstemt, åbenbart ikke enig med sig selv om, hvad han skulle gøre.

Fru Seidel, som jeg besøgte, imødeså med en ro, der var mig pinefuld, den følgende dags edsvorneretsforhandling.

Og den følgende dag?

Det var en tung dag, tungere end jeg havde tænkt mig.

Edsvorneretten forsamledes først klokken ti om formiddagen.

Jeg gik derfor først til Sihl-gården for at se, om intet havde tildraget sig der. Men jeg måtte gøre holdt i mit skjul i granskoven.

Begge husets damer var i haven sammen med barnet.

Jeg kunne kun tale med frøkenen, når hun var ene, og måtte derfor vente, til fru von Felsen fjernede sig.

Fruen var alvorlig, men hun så ikke ulykkelig ud. Hun var vel overbevist om, at hendes mand ville vende tilbage, at han også denne gang kun havde haft et af sine sædvanlige forbigående anfald af tungsind; det sidste håbede hun måske.

Drengen legede igen muntert ved hendes side, greb efter sommerfuglene og lo, når disse, skræmt op af hans små hænder, fløj til vejrs, – ud i luften.

Emma von Felsen søgte for svigerinden at skjule den angst og sorg, som truede med at knuse hendes hjerte. Ikke desto mindre så jeg den i hendes blege, fine ansigt.

Men jeg så også noget andet.

Jeg var ikke den eneste spejdende mellem granerne.

Halvtreds skridt fra mig stod Ottomar von Felsen trykket ind imod en granstamme. Hans ansigt kunne jeg ikke se, det var stift rettet imod haven, mod hustruen, barnet og søsteren. Mig måtte han ikke have set; jeg indtog en stilling, så han heller ikke senere fik øje på mig.

Jeg blev forskrækket over hans nærværelse.

Hvad ville han her?

Vende tilbage til hjemmet kunne vel ikke være hans mening.

Hvorfor iagttog han dem ellers så længe fra sit skjulested?

Var han der for at tage den sidste afsked med dem, stum og uset?

Og hvor ville han hen herfra?

Til fængslet for at befri den ven, der skulle udleveres som morder for hans skyld?

Eller for atter og for bestandig at flygte ud i den vide verden og overlade hustruen, søsteren og vennen til deres skæbne?

Han havde altid været en mand uden energi.

Men han var en ulykkelig mand, og han gennemlevede nu en af sit livs bitreste og tungeste timer. Han bøjede sig en gang tilbage; jeg så ind i et forstyrret ansigt, sønderrevet og fordrejet af smerte, vrede og selvbebrejdelser.

Han har endnu ikke fattet nogen beslutning. Hvilken vil han tage?

Han stod stadig og stirrede ned i haven.

Skulle jeg gå hen til ham?

Føre ham tilbage til hans familie?

Men hvad så?

Igen rive ham fra den og føre ham videre til fængslet, – til skafottet?

Hørte han ikke hjemme der?

Jo, dobbelt, når han fejt ville udlevere sin ven i stedet for sig selv!

Eller skulle jeg overlade ham til den stakkels søster, for at hendes hjerte kunne briste i kampen mellem kærligheden til broderen og til den elskede?

Og var jeg ikke selv fej, når jeg intet gjorde?

Pludselig syntes han at fatte en beslutning.

Hurtigt ilede han af sted, ikke ned imod haven, nej, ind mellem granerne flygtede han, ned imod Sihl, der bruste vildt halvtreds skridt borte.

Mit hjerte bankede, men jeg hørte kun bølgernes regelmæssige brusen.

Mon strømmen dog alligevel ikke kunne have draget ham med? Og hvis det nu var sket, – da var det ikke det værste!

Han kom ikke tilbage; Sihl brusede ensformigt videre. –

Fru von Felsen forlod ikke sin svigerinde. Tiden til, at edsvorneretten skulle samles, nærmede sig.

Jeg ville være til stede; fru Seidel kunne måske behøve min hjælp.

Jeg gik til byen, til rådhusbygningen.

Mødet var begyndt, da jeg trådte ind i salen.

Vidnernes afhøring var i gang, da jeg kom ind.

Den anklagede sad på en stol foran sin defensor og foran anklageren.

Anklager og defensor står efter den juridiske proces på lige fod; derfor sidder de på samme bænk ved siden af hinanden. De

vidner, der skal afhøres, må træde frem foran dem og står altså nærmere den anklagede.

Fru Seidel var bleg, men rolig.

Jeg mente at kunne læse uskyldigheden i dette klare, stille ansigts ro.

Damen, hvis slør var blevet stjålet, var allerede for længe siden blevet forhørt. Den anklagede havde stadfæstet hendes udsagn i et og alt.

Damen i den butik, hvor sløret var blevet solgt, blev derpå afhørt. Defensor spurgte hende på det nøjagtigste ud om sælgerens personlighed.

Hun gav en udførlig skildring.

"Mine herrer edsvorne," sagde defensor derpå, "jeg skal nu føre bevis for – i hvilken hensigt skal De snart erfare –, at sælgeren var en berygtet svindler, der opholdt sig her under navnet von Wendheim. Jeg beder herr præsidenten lade de vidner kalde frem, som er optegnet på listen."

Vidnerne blev kaldt enkeltvis frem og afhørt.

Det var de mest ansete flygtninge, alle mænd, der under deres ophold i Zürich havde erhvervet sig almindelig agtelse ved den ro og værdighed, hvormed de bar landflygtighedens hårde skæbne.

De blev udspurgt om den såkaldte major von Wendheim. De beskrev hans ydre; han var fra top til tå den mand, der havde solgt sløret. De betegnede hans karakter; her havde han levet af løgn og bedrageri; hvor han hos vidnerne havde bedt om en understøttelse og det havde han gjort hos dem alle –, havde man senere hen savnet en eller anden genstand. Derfor havde han længe ikke turdet vise sig i anstændigt selskab. I

hjemlandet havde ingen af dem tidligere kendt noget til en major von Wendheim. Mennesket var, det var alle enige om, en ganske almindelig bedrager og tilmed en politispion. Det sagde den ene efter den anden af de fire eller fem vidner.

Da de var afhørt, rettede præsidenten et spørgsmål til fru Seidel.

"Har De kendt major Wendheim, anklagede?"

Hun svarede med overbevisende frejdighed:

"Nej, herr præsident, jeg har aldrig hørt tale om ham."

"Har De heller aldrig set et menneske, på hvem denne beskrivelse passer? Heller ikke i deres bolig?"

"Aldrig, hverken i min bolig eller andre steder!"

Defensor tog atter ordet.

"Jeg skal på anden måde bevise, hvorledes den såkaldte major von Wendheim er kommet i besiddelse af sløret. Jeg beder Dem nu, herr præsident, om at lade anklagedes ægtefælle fremkalde som vidne."

Anklagedes ægtefælle!

Der opstod en bevægelse i salen. Hans navn var hidtil ikke blevet nævnt; ingen vidste, at han var blandt vidnerne.

Hvad skulle han forklare?

Anklagede var blevet urolig; hun vidste vel mindst af alle, hvad hendes mand skulle her.

Seidel trådte ind i salen.

Han var anstændigt, godt klædt, forstod at give sig holdning og gjorde intet slet indtryk.

Men til sin kone kunne han ikke opløfte blikket, skønt hun ængsteligt havde set hen på ham.

"Har De blandt de herværende flygtninge kendt en, der kaldte sig major von Wendheim?" spurgte defensor Seidel.

"Jeg har kendt major von Wendheim."

"Havde de omgang med ham?"

"Jeg så ham kun i de restaurationer, hvor de fleste flygtninge kom."

"Var de ikke næsten hver aften sammen med ham i Det Grønne Hus?"

"Vi var der mange gange sammen."

"De havde sammenkomster med ham der? Alene to? Når der ingen andre flygtninge var til stede? Hvis De lyver, kan folkene i huset bevidne det."

"Hvorfor skulle jeg lyve?" spurgte Seidel.

Han sagde det trodsigt. Hans trods var frækhed, hvad der altid er tilfældet med dårlige mennesker.

Det forekom mig, at hans kone skælvede.

Defensor vedblev:

"Erindrer De følgende omstændigheder, vidne? I tirsdags for otte dage siden havde De igen en sammenkomst med Wendheim i Det Grønne Hus?"

"Det erindrer jeg ikke."

"Så skal jeg endvidere bevise følgende: Wendheim var der om eftermiddagen; han havde travlt; han spurgte efter Dem og var utålmodig, fordi De ikke var kommet endnu. De havde ligeledes hastværk, gav ham et vink og forlod huset sammen med ham. Opvartningspigen, som både Deres og hans opførsel var påfaldende, så efter Dem og så, at De derude ved Limmat hurtigt og hemmeligt stak en hvid genstand til ham. Derpå

skiltes de hurtigt. Erindrer De Dem disse omstændigheder? De kan bevises."

Med fræk trods sagde vidnet:

"Det er alt sammen meget muligt. Men hvad vil man med det?"

"Hvad man vil? Den samme eftermiddag havde Deres kone forladt sit hjem i en halv time. Da hun kom tilbage, var sløret borte. Samme aften eller næste morgen tidlig rejste De og Wendheim bort sammen. De levede godt på rejsen, og De, vidne, vendte ene tilbage, for Wendheim fandt det ikke rådeligt at komme igen. De vendte tilbage, da rejsepengene var brugt op. Og hvorfra havde De fået disse rejsepenge? Måske kalder følgende omstændighed det tilbage i Deres erindring: I de tre sidste dage før Deres afrejse havde De og Wendheim pådraget Dem en gæld for Deres fortæring i Det Grønne Hus; før rejsen, lige efter at sløret var blevet solgt, betalte De Deres gæld. Hvad har De at svare på disse kendsgerninger?"

Seidel svarede slet ikke defensor. Med den frækhed, der nu fuldstændig ledede hans opførsel, vendte han sig til præsidenten.

"Herr præsident, defensor stiller spørgsmål til mig, som en anklager kunne stille til en anklaget. Som vidne beder jeg Dem om at beskytte mig imod dette."

Den værdige præsident svarede ham roligt, men bestemt:

"Defensor har kun rettet spørgsmål til Dem, der ikke overskrider forsvarets grænser. Kan De ikke besvare Dem tilfredsstillende, da vil de herrer edsvorne vide, hvad de kan uddrage deraf til den anklagedes uskyldighed, og generalfiskalen, hvorledes han videre skal forholde sig."

Seidel lod til at være noget forvirret.

"Hvad har min gæld med anklagen mod min kone at gøre?" udbrød han, mere frækt end klogt.

"O, vidne Seidel," sagde defensor, "temmelig meget, antager jeg. Mens De pludselig kom i besiddelse af penge og kunne foretage en fornøjelsesrejse, der varede i flere dage, havde Deres kone ikke brød i huset, og hun måtte have sultet tillige med sit barn, hvis ikke fremmede havde taget sig af hende. Hvem havde da modtaget pengene for det solgte slør?"

Fru Seidel sad, siden sin mands indtrædelse, i en stadig voksende angst; hendes ansigt var snart rødt, snart ligblegt. Hun elskede manden, hun havde kendt hans letsind, men hans slethed, hans lastefulde, forbryderiske liv havde han forstået at holde hemmeligt for hende.

Kærligheden ville engang overvinde letsindigheden, havde hun håbet.

Da var tyveriet af sløret kommet.

Hun kunne ikke værge sig mod mistanke mod sin egen mand. Men han var i forlegenhed, sagde hendes undskyldende kærlighed, og hun tog forbrydelsen på sig.

Nu fik hun et indblik i den karakter, i den mands lastefuldhed, som hun elskede, – et indblik, der fyldte hende med en forfærdelse og angst som den, en døende føler. Og hun skulle høre endnu mere.

En vredesflamme skød pludselig fra hans øjne over imod hende; defensors sidste ord havde tændt den.

"Min kone har anklaget mig?" udbrød han. "Mig? Og ikke tilstået sin egen brøde?"

Han ville fortsætte, men det havde været for meget for den stakkels kone. Hun faldt bevidstløs tilbage.

Der var blevet dødstille i salen, men kun for et øjeblik. Man ilede den ulykkelige til hjælp og forsøgte at kalde hende til live igen.

I samme øjeblik så jeg den tilstedeværende politipræsident forlade salen. En politibetjent var imidlertid i forvejen trådt hurtigt ind, havde talt et par sagte ord med præsidenten og var derpå straks vendt tilbage fulgt af denne.

Idet præsidenten gik igennem døren, opdagede jeg, at han hemmeligt så sig om efter mig.

Det var mig påfaldende.

Hvorfor forlod han salen så hurtigt, på forhandlingens mest afgørende og spændende punkt?

Jeg måtte vide det og fulgte ham derfor.

Jeg fandt ham endnu i forværelset.

Han kom mig i møde.

"Jeg stod i begreb med at vende tilbage til dem. Herr von Felsen er inde i mit kontor. Han er lige kommet og ønskede straks at tale med mig i et meget vigtigt anliggende. Vil jeg da ikke komme til at trænge til Deres hjælp på mangfoldige måder?"

Jeg ledsagede ham.

Jeg havde ikke talt med ham, siden han meddelte mig sine betænkeligheder med hensyn til Dahlheims udlevering.

Hans afgørelse i denne sag var i dette øjeblik af største vigtighed.

Jeg nærede ingen tvivl om, at Felsen kun havde meldt sig i politipræsidentens kontor i den hensigt at angive sig selv som

major von Hakes morder. Han havde endelig fået kraft til at tage den beslutning, som æren og samvittigheden fordrede, kun alt for længe havde fordret af ham. Fra sine kære havde han taget hin hemmelige afsked.

Men var det ikke tillige en beslutning, der ville give hans stakkels hustru dødsstødet?

Dødsstødet!

Ville døden ikke have været en velgerning for hende, når hun erfarede, at den mand, hun elskede, hendes barns fader, var hendes faders morder?

Måtte den tanke ikke gøre hende vanvittig?

Og ville dette vanvid ikke også have været en velgerning for hende?

Måtte denne tanke, hvis hun til fulde formåede at fatte den, ikke i hele hendes liv, for hver dag, for hver time, være for hende den frygteligste, den mest uudholdelige smerte, der nogen sinde har sønderrevet et menneskebryst?

Kunne hun tænke tilbage på en eneste time af sit samliv med denne mand, kunne hun se på sit barn, uden at føle det vanvid, der strakte sine kløer ud efter hende, og som dog ikke greb hende?

Hvad er vanvid imod frygten for vanvid?

"Herr præsident," sagde jeg undervejs til min ledsager, "De ville tage herr von Dahlheim i forhør med hensyn til hans udlevering?"

"Det har jeg gjort."

"Og?"

"Han erklærede, at han var uskyldig, men kunne ikke imødegå de kendsgerninger, som jeg fremkom med."

"Nævnede han ikke navnet på den virkelige morder?"

"Jeg opfordrede ham forgæves til det, men han vægrede sig bestemt. Han ville ikke engang angive nogen grund til sin vægring."

"Heri må De anerkende hans ædelmodighed, herr præsident."

"Det kan jeg ikke nægte."

"Har De endnu betænkeligheder med hensyn til at udlevere ham?"

"Ved nærmere eftertanke måtte jeg lade dem svinde."

"Dahlheim bliver altså udleveret?"

"I morgen!"

"Herr præsident, De udtalte engang den overbevisning, at fru Seidel ville blive anerkendt som uskyldig af de edsvorne og altså også blive erklæret for uskyldig. Er De endnu overbevist om det?"

"Ja, ganske sikkert!"

"Jeg også!"

"Hvorfor minder De mig om det?"

"Ligger det ikke nær?"

"Nej! De edsvorne er dommere ifølge deres fri overbevisning."

"Og hvad er et frit land? Hvilke rettigheder har det, hvilken magt, hvilken pligt? Det ville måske være noget andet, når der forelå en bindende overenskomst. Men endnu har Schweiz ikke sluttet udleveringstraktat med nogen stat, – har fri hænder og kan dømme frit. Gid det altid må holde sig frit!"

Han svarede mig ikke.

"Jeg vil tale med herr von Felsen," sagde han kun.

Vi havde nået amtstuen.

Han gik ind i sit kontor, hvor Felsen ventede på ham.

"Jeg træffer Dem vel hos herr von Dahlheim?" sagde han til mig.

Jeg gik ind i Dahlheims fængsel.

"Felsen er her," sagde jeg til ham.

"Hvor?"

"Hos politipræsidenten. Han har meldt sig hos ham eller frivilligt anklaget sig, jeg ved endnu ikke rigtig hvilket."

Det gav ham dog et stik i hjertet.

"Det havde jeg ventet!" sagde han. "Jeg måtte jo vente det for hans æres skyld. Og dog – nu – jeg ville ønske, det ikke var sket!"

Dermed var hans hemmelighed løst, uden at han behøvede at meddele den.

"Og De?" spurgte jeg.

"Jeg har båret det så længe. Jeg kunne have båret det endnu længere."

Det var alt, hvad "den gode herre" sagde. Han havde ikke engang tilføjet, at det var for ham, for Felsen, at han så længe havde lidt uskyldigt.

Hans første tante gjaldt noget ganske andet.

"Ved hans hustru og søster, at han er her?"

"Det tror jeg ikke."

Jeg fortalte ham, hvad jeg havde set ved Sihl-gården.

"Ja," sagde han, "det må have været hans afsked. Hvad må den ulykkelige ikke have lidt! Men det måtte ske! Og de stakler må heller ikke senere erfare noget."

Det var hans bekymring, ligesom det var min.

Vi blev afbrudt.

Politipræsidenten trådte ind sammen med Felsen.

"Herren ønsker at tale med Dem," sagde han til Dahlheim.

Han fjernede sig.

Jeg ville forlade værelset sammen med ham.

"Bliv!" bad Felsen. "Jeg behøver til det, jeg her har at sige, et vidne, ja egentlig et vidne til: præsidenten har jeg allerede fortalt alt."

Jeg blev.

Felsen var en anden mand, end han tidligere havde været. Man så i hans ydre tydeligt den dybe indre smerte, den ulykke, der ikke kunne afværges.

Men udtrykket i hans ansigt var ikke mere forstyrret; trækkene var ikke mere skamskændede af vild vrede, selvbebrejdelser og fortvivlelse. Han bar sin smerte og ulykke som en mand.

Vel mente jeg at kunne læse endnu noget mere i det faste, bestemte udtryk i hans ansigt, og det fyldte mig med angst og gru. Og dog –!

"Jeg måtte bede dig om tilgivelse," sagde han til Dahlheim. "Kan du tilgive mig?"

Dahlheim havde allerede sluttet ham i sine arme og kysset ham.

"Behøver du at bede eller spørge, stakkels ven?"

"Jeg har endnu en pligt. Du må erfare, hvorledes jeg blev til den forbryder, du har lidt for. Jeg kan i dette vidnes overværelse sige dig det med få ord. Politipræsidenten har i ethvert tilfælde min udførlige bekendelse. – Jeg havde sammen med de andre forladt hint ulykkelige spilleselskab," vedblev han. "Min vej førte

mig snart i en anden retning. I lunden traf jeg major von Hake, der syntes at have ventet på mig. Han var beruset, vistnok mere af held end af vin. Da var han – men han er død, faldet for min hånd, og han var min hustrus fader. Jeg ærer hans minde. Han vedblev med den hån, han allerede tidligere havde udfordret os alle med. Han tirrede mig; han ville tirre mig. Hvorfor? Jeg ved det ikke. Han vidste det vel ikke engang selv. Det lå i hans natur eller i hans tilstand. Jeg bad ham om at lade mig være i fred; men han blev stadig mere påtrængende, – han fornærmede mig. Ophidset og vred havde jeg længe været, havde været det hele aftenen. Raseriet, lidenskaben fik overhånd over mig. Jeg trak min kårde – jeg ved ikke selv, hvorledes det skete. Jeg havde gennemboret ham, før jeg selv fattede det. Han faldt tilbage med et dybt suk og var død. Jeg stirrede længe ind i det blege ansigt. Derpå gik jeg hjem for den næste dag at stille mig for retten. Den næste morgen var du forsvundet. Hele byen nævnede dig som morder, ja endog som rovmorder. Jeg var et letsindigt, ungt menneske; jeg var mere; jeg var –"

"Ti, ti, stakkels ven!" udbrød Dahlheim.

"Velan! Men jeg må dog endnu sige dig, at jeg fra den time var prisgivet fortvivlelsen; jeg fattede de mest vanvittige beslutninger, men til at gøre det rette manglede jeg mod. Jeg føjede en ny forbrydelse til den første. Major Hake havde efterladt sig en datter. Hun skulle forsone mig med den døde fader; jeg ville elske hende, gøre hende lykkelig. Hendes lykke skulle sone min forbrydelse. Hun var et barn, da hendes fader døde; da hun blev voksen, opsøgte jeg hende. Jeg vandt hendes kærlighed; jeg elskede hende. Hun blev min hustru. Men jeg havde fremmanet det forfærdelige på ny. Den myrdedes billede

stod altid imellem mig og hende, blodigt, truende; og da hun havde født mig barnet, stod det også i drengens øjne, endnu mere truende. – Ak, hvor elendig var jeg ikke, hvor ulykkelig gjorde jeg ikke den kvinde, ved hvis lykke jeg ville have sonet min forbrydelse!"

Han ville fortsætte, ville rimeligvis fortælle, hvorledes Dahlheims tilbagevenden, som han var blevet underrettet om af mig, til sidst havde fremkaldt beslutningen om at gøre det skridt, der havde ført ham herhen.

Politipræsidenten trådte atter ind.

Han havde rådført sig med det forsamlede regeringsråd om udleveringen.

"De vil ikke blive udleveret," sagde han til Dahlheim. "Fra dette øjeblik er De fri."

"Den gode herre" viste ingen stor overraskelse, men man så dog, at der var faldet en sten fra hans hjerte. Han sagde ikke et ord.

Præsidenten vendte sig til Felsen.

"De, min herre, er foreløbig min fange. Jeg turde endnu ikke forebringe Deres anliggende for regeringsrådet; De ved nok hvorfor. Først senere kan der tages en beslutning med hensyn til Dem."

"Jeg tænkte det!" sagde Felsen roligt. "Vil De have den godhed," spurgte han derpå, "at anvise mig dette fængsel til opholdssted?"

"Jeg havde netop bestemt det til Dem."

Felsen så sig om i fængslet med et blik, der forekom mig besynderligt, og som atter opfyldte mig med skræk.

"Skal jeg blive her med det samme?" spurgte han præsidenten.

"Det er mit ønske. Deres frihed tør jeg ikke give Dem igen."

Præsidenten ville fjerne sig.

Dahlheim og jeg måtte forlade fængslet sammen med ham, og Felsen blev ene tilbage.

Hans opførsel var mig påfaldende; jeg lagde nøjere mærke til ham, uden at han opdagede det.

Han tænkte heller ikke på mig. Han var blevet urolig og havde grebet Dahlheims hånd.

Han ville sige noget til vennen; men enten kunne han ikke finde ordene eller ikke udtale dem.

"Hvornår ser jeg dig igen, min ven?" spurgte Dahlheim.

"Ikke i dag!" bad fangen.

"I aften?"

"Ja, ja, i aften da! Lev vel! Hav tak! Lev vel, du ædle, højmodige ven!"

Han trykkede Dahlheims hånd mellem sine. De var iskolde, fortalte Dahlheim mig senere.

"Også min bedste tak til Dem," sagde fangen til mig. "De vil være en trøst for min hustru og søster. Bring begge mine hilsner, – og mit barn – min hustru skal kysse ham fra mig."

Han måtte vende sig bort.

Det løb mig koldt ned ad ryggen.

Vi forlod ham.

"Hvad betød dette?" spurgte Dahlheim mig.

Havde han den samme angst som jeg?

Jeg kunne ikke svare ham.

Da vi kom ud, havde præsidenten en meddelelse at gøre os begge.

"Jeg har givet herr von Felsen mit æresord på, at intet menneske får kundskab om, hvad han har betroet mig, undtagen det er påtrængende nødvendigt."

Vi takkede ham begge.

Han havde endnu en efterretning til os.

"De edsvorne har frikendt fru Seidel."

"Og Seidel?"

"Generalfiskalen har ladet ham arrestere."

"Må jeg besøge Felsen i aften?" bad Dahlheim.

"Ja, De må!"

"Den gode herre" og jeg gik bort sammen; vi var begge i dybe tanker.

Han tog først ordet.

"Jeg ville gerne besøge stakkels Felsen i aften klokken seks. Vil De være så venlig at gå med mig?"

"Jeg skal være uden for fængslet," svarede jeg; "den, der kommer først, venter på den anden."

Han var enig med mig, men vi kunne ikke se hinanden ind i øjnene.

"Men nu må jeg vende tilbage til min fru Hartmann. Hvis De går til Sihl-gården, vil jeg bede Dem sige til frøken von Felsen – nej, sig intet om mig!"

Vi skiltes.

Jeg gik ikke til Sihl-gården, mit hjerte krympede sig, når jeg tænkte på de to kvinder i den ensomme kløft.

Hvad kunne jeg bringe dem?

Fru von Felsen måtte ikke engang se mig, og kunne jeg fortælle frøken von Felsen et eneste ord om det, jeg havde hørt og set?

Klokken seks om aftenen stod jeg foran fængslet.

Fra den anden side kom Dahlheim.

I samme øjeblik kom også politipræsidenten hen til os.

"Mine herrer, den, De søger, er død. Han har taget gift."

Ingen af os havde ventet andet. Efterretningen overraskede os ikke, men den rystede os.

Og dog måtte vi sige til os selv:

"Det måtte være således! Det ville have været en grusomhed at forhindre ham i det, en grusomhed imod ham, hans hustru og barn."

Nu gik jeg til Sihl-gården.

"Den gode herre" begav sig til fru Seidel, der trængte til trøst og hjælp.

Emma von Felsen ventede med ængstelse på mig,

I dag skulle spørgsmålet om Dahlheims udlevering afgøres. Ingen anden end jeg kunne bringe hende efterretning om resultatet.

Hun havde ventet mig hele dagen.

"Dahlheim?" råbte hun, da jeg kom.

Det var svært for mig at sige hende sandheden.

"Han bliver – han er måske allerede udleveret?"

"Han bliver ikke udleveret. Men –"

Jeg måtte holde inde. Kunne jeg uden nogen forberedelse meddele hende det skrækkelige, som var sket?

Anede hun det?

"Men?" udbrød hun. "Jeg besværger Dem!"

"Deres stakkels broder er død!"

Hun måtte sætte sig ned på den gamle træstamme, hvor jeg havde truffet hende. Hun tilhyllede sit ansigt og sad længe hensunken i tavs gråd.

"Fortæl mig alt!" bad hun.

Og da jeg havde fortalt hende alt, tørrede hun sine tårer og sagde klart og roligt:

"Det er en tung skæbne, men det var nødvendigt."

Også den trofaste søster sagde det!

"Hvad skal jeg sige til hans stakkels hustru?" spurgte hun mig.

"Foreløbig intet, synes jeg."

Derpå sank hun igen sammen.

"At dø så ene! I fuld bevidsthed om døden og nødvendigheden af denne død i hans bedste alder, alene i det ensomme fængsel! Intet deltagende hjerte i nærheden, der kunne føle for ham! Intet øje, der kunne tilsmile ham trøst! Ene med sin dødskamp, med den myrdedes truende billede, med –"

Hun sad igen længe tavs, indtil hun atter havde genvundet sin fatning; da sagde hun roligt:

"Vil De have den godhed at besørge den ulykkeliges begravelse? Jeg må også give afkald på dette, jeg tør ikke engang se den stakkels døde, for min svigerinde må ingen anelse have om det. Jeg vil endnu i dag under et eller andet påskud rejse bort med hende, og senere vil jeg bede Dem om at sende mig efterretning herfra."

Jeg lovede hende alt.

Således skiltes vi.

Sihl-gårdens samtlige beboere havde allerede hen imod aften forladt huset. Pakningen havde jo allerede været besørget i flere dage.

Om natten bragte vi liget ind i det tomme hus.

Jeg og Dahlheim besørgede begravelsen. Liget blev begravet på fremmedkirkegården.

Mange flygtninge fulgte båren.

"En gammel ven af mig!" sagde "den gode herre" til flygtningene. "Han havde længe været uhelbredelig syg, og nu har han selv endt sine lidelser."

Alle troede "den gode herre".

Politipræsidenten tav.

Tre måneder senere fik jeg en billet fra frøken von Felsen. Hun var i Zürich med svigerinden og barnet. Hun bad mig om at komme til sig på hotellet.

Hun modtog mig alene.

Jeg meddelte hende, hvad der var sket, hvorledes foranledningen og de nærmere omstændigheder ved hendes broders død var ukendte for andre.

"Da kan vi besøge hans grav, den stakkel!"

Hun fortalte mig da, hvorledes hun havde overtalt sin svigerinde til at afvente sin ægtefælle eller efterretninger fra ham på hans gods; der ville man sikkert først se ham eller få efterretninger fra ham.

"Hun vil modtage efterretninger gennem mr. Frederik Drewes fra New York," sagde jeg.

"Hvorledes?"

"Tidligere hed han Eugen von Dahlheim. – Må han komme?"

Hun betænkte sig.

"Vil De bringe ham til os?"

"Den gode herre" kom med mig.

Han gav enken meddelelse om hendes mands død, hvilket på ny fremkaldte hendes smerte, men tillige dæmpede hendes uro.

Vi måtte føre begge damerne til graven. Det var efterår.

Sørgepilene på fremmedkirkegården var bladløse, roserne var for længst afblomstrede. På graven havde vi anbragt en sten. "Otto von Felsen" stod der på den tillige med dødsdagen. Over navnet anbragte enken og søsteren friske blomsterkranse.

Næste forår vendte mr. Frederik Drewes tilbage til New York, ledsaget af sin hustru, født Emma von Felsen, der nogle få dage forud var blevet viet til ham.

Fru von Felsen døde i fjor. Hun har aldrig erfaret, hvem der var hendes faders morder. Når hun i sin søns ansigt genkendte hans faders træk og hans bedstefaders øjne, da smilede hun gennem tårer.

En forlovelsesfest

1

Aftenen var stille og varm, dagen havde været hed, næsten trykkende, som om man kunne vente, at et uvejr ville bryde løs over dalen. Man havde også håbet dette. Forårsuvejr trækker gerne rask over, bringer ikke storm, ikke hagl, afkøler luften og efterlader en befrugtende regn, og det var regnen, dalen trængte til.

Men hække og espalierer, buske og planter grønnedes dog i slotshaven, frugttræerne blomstrede, den hvide og røde syren, sirplanterne bag glasset langs slotsmuren og de friske, yndige blomster i bedene, der ikke behøvede kunstig beskyttelse, alt trivedes og voksede, fordi der stadig blev vandet og alting blev passet og plejet.

Mellem de grønne espalierer, de duftende blomster og de brogede bede vandrede et ungt par stille og lykkeligt og op ned i den stille aftentime.

De gik arm i arm, idet de støttede sig til hinanden, og så hinanden i øjnene, hvis strålende lys, trods den mørke aften, forkyndte den kærlighed, der boede i deres hjerter. De unge folk havde formodentlig hemmeligt sneget sig et øjeblik bort fra det øvrige selskab.

På plænerne og i gangene ved slottet herskede der muntert liv, der lød spøg og latter, fine og spinkle, høje og kraftige skikkelser smuttede frem og tilbage i drillende tagfat; deres

bevægelser var lette og deres skridt svævende, man kunne høre silkekjolernes raslen hen over det fine, bløde græs, når der af og til blev en pause i spøgen og latteren.

Ældre herrer og damer stod i grupper og så til, og glædede sig over ungdommens munterhed.

Der var stort selskab på slottet Bodenthal, men det var også en stor fest, der fejredes: en dobbelt forlovelse.

Og en sådan fortjente da virkelig også at fejres.

I et afsides liggende, tæt lysthus i den store slotshave sad en dame, festligt klædt, men med et udtryk af sorg og smerte i det blege ansigt. Hun var ikke mere ung, den blege frue, hun var vel temmelig højt oppe i fyrrerne, måske var hun yngre, men sorgers og lidelsers år tæller dobbelt. Det var vel al den sorg og lidelse, der havde ramt hende i hendes liv, hun tænkte tilbage på, nu, da hun sad der i den mørke løvhytte, eller frygtede hun for noget endnu tungere og smerteligere, der kunne komme? Måtte hun måske til klagerne føje anklager – anklager mod sig selv?

Hun sprang pludselig op og pressede hånden mod panden, så sank hun atter ned på bænken og hengav sig til sin drømmende sorg.

Damen var slotsfruen selv.

Hun havde fjernet sig fra selskabet og opsøgt den mørke løvhytte. Hun måtte være alene med sin sorg, sit hjertes angst.

Der hørtes skridt udenfor, hun kendte dem og rejste sig.

"Hvad efterretning vil han bringe mig?"

En gammel tjener trådte ind i lysthuset.

"Endelig, Frants, endelig! Hvilket bud bringer du? Tal dog, tal!"

Hun var meget bleg og angst, mens hun talte.

Den gamle tjener så bedrøvet på hende.

"Mine efterretninger er ikke gode, nådige grevinde."

"Traf du justitsråden?"

"Han kom netop tilbage fra sin rejse."

"Og gav han dig intet?"

"Han ville skrive til den nådige grevinde. Den gamle herre var træt og angreben. Han gav mig mundtlig besked, han ved jo, at jeg er inde i alt. Han ville senere komme selv."

"Hvad besked gav han dig?"

"Han havde desværre ikke fået talt med den nådige herre."

"Han var kommet for sent?"

"Nej, ikke det. Han var kommet tidligt nok, men hr. greven ville ikke tale med ham. Justitsråden lod sig melde igen næste dag og sagde, at han kom i et vigtigt ærinde fra Deres Nåde, men hr. greven lod ham atter afvise, og et tredje forsøg havde ikke bedre resultat, hr. greven var rejst om natten. Justitsråden fik at vide, i hvilken retning vognen var kørt, og fulgte sporene, men traf ikke hr. greven, der hurtigt måtte være slået ind på en anden vej. Justitsråden vendte tilbage til byen, forhørte sig og prøvede i en ny retning, men hr. greven undgik ham med vilje. Han måtte vende tilbage med uforrettet sag."

Tjeneren tav. Det var den besked, han havde fået ordre til at bringe.

Grevindens ophidselse var veget for smertelig eftertanke.

Hun havde endnu et spørgsmål til tjeneren.

"De spor, som justitsråden fandt og atter mistede, førte de her hen?"

"Hr. greven var kørt på kryds og tværs ude at slå ind i en bestemt retning," lød svaret.

"Det er godt; din rejse og denne meddelelse forbliver en hemmelighed."

Den gamle tjener bukkede.

"Pas godt på alt, jeg har en anelse om, at der vil ske en ulykke i aften."

Tjeneren gik. Også han havde en anelse om en forestående ulykke.

Grevinden overlod sig atter til sine sørgelige tanker.

Ude på plænerne morede man sig endnu som før, den glade latter trængte hen til den sørgende dame i lysthuset.

Nu lød der atter skridt udenfor.

Denne gang var det en ung dame, der trådte ind til grevinden.

Hun var meget smuk og bar en lys silkekjole, besat med blomster.

Det var den unge, lykkelige nyforlovede.

Hendes yndige ansigt, der måske endnu for et øjeblik siden havde strålet af glæde, havde i dette øjeblik et smerteligt udtryk.

"Må jeg virkelig opsøge dig her, stakkels, søde moder? Må du også på en dag som denne flygte fra vor glade kreds? Moder, moder, hvad er det dog, der altid gør dig så stille og bedrøvet? Siden jeg var et lille barn, kan jeg aldrig huske at have hørt dig le. Mine øjne har kun set tårer i dine og dette stumme sorgens træk om dine læber, som også er der nu. Og da jeg blev stor nok til at kunne tænke over det, og jeg spurgte min broder, hvor det kunne være, at du ikke kunne le, som andre mennesker, så

sagde han, at da han var ganske lille, havde du endnu haft et yndigt, venligt smil, mildere og sødere end noget andet menneskes smil, men at han heller ikke havde set det mere, siden fader var død, – så kunne jeg begribe, hvor højt du havde elsket fader, og hvor meget han havde været for dig. Men år efter år er jo dog gledet hen efter den tid, og du har jo os, vor kærlighed og vor lykke. Kunne vi da slet ikke være dig en erstatning for ham? Heller ikke i dag? På vor fælles glædes- og æresdag, en dag, som dog må opfylde et moderhjerte med glæde? Kære, søde, lille moder, vær dog blot en gang glad og lykkelig mellem de glade. I dag har du for vore gæsters skyld aflagt din enkedragt, overvind dig selv og aflæg også den sørgedragt, du i så mange år har indhyllet dit hjerte i."

Barnets bedende ord var dolkestik for moderens hjerte.

Hun måtte sige det.

"Dine ord dræber mig, barn. Dine tårer kvæler mig. Forlad mig, lad mig være ene med min sorg og min ulykke."

"Din ulykke, moder? Hvad er da din ulykke, moder? Må jeg da ikke få det at vide i dag? Må jeg aldrig få det at vide?"

"Aldrig, aldrig, mit barn!"

Den ulykkelige kone råbte det med en heftighed, der var så meget større, fordi de smerter, hun hver dag gjorde sig umage for at skjule, nu ved datterens ord måtte give sig luft. De kunne det ikke ved at opfylde datterens bøn, hun kunne ikke betro sig til hende, så de fik kun luft i det heftige, ophidsede udråb.

Datteren blev ikke bange over hendes udbrud, hun var en modig pige, der ikke så let lod sig skræmme, men en pludselig anelse greb hende ved at høre moderens smertefulde stemme.

"Moder," spurgte hun pludselig, "er det faders død alene, der gør dig så ulykkelig?"

Moderen blev truffet af dette spørgsmål. En ny ængstelse viste sig i det spørgende blik, hun tilkastede sin datter.

"Hvorfor spørger du om det?"

Moderens ængstelse var nær ved denne gang at smitte den unge pige, men hun bekæmpede denne følelse og sagde bønligt:

"Moder, betro dig til mig. Der er noget, der tynger på dit hjerte, noget, som du længe har båret ene. Men du selv alene kan ikke befri dig for det, måske – o, jeg er vis på, at jeg må kunne det. Og hvad kunne jeg ikke gøre for dig, lille moder? Alt – hører du – alt!"

Grevinden vinkede afværgende.

"Nej – nej – forlad mig, barn, lad mig være ene."

"Skulle jeg forlade dig i denne tilstand? Vil du have, at jeg skal vende tilbage til de glade og lade dig være ene her?"

"Jeg beder dig, forlad mig. Jeg *må* være ene."

Datteren havde hurtigt fattet en beslutning, hun lod til at være hurtig i sine beslutninger.

"Må jeg komme igen, moder?"

"Ja, om en time."

Datteren gik.

Moderen gik op og ned i lysthuset. Hun havde tårer i øjnene og hendes læber bævede.

Atter hørtes der skridt. En ung mand med et fornemt, mildt ansigt kom ind.

"Også du, Konrad?" udbrød grevinden; "hvorfor forlader I dog festen? Hvorfor forstyrrer I mig i min sorg og ensomhed?"

"Det er Adele, der har sendt mig, moder. Jeg mødte hende, og hun sagde mig, i hvilken tilstand hun havde måttet forlade dig. Hun turde ikke komme tilbage straks, sagde hun. Hun bad mig gå. Jeg har set Frants, moder. Hun har bragt dig efterretninger fra fader, ikke sandt? Og de var ikke gode? Meddel dog mig dem?"

"Ikke nu, Konrad," sagde grevinden. "Du ville ikke kunne beherske dig. Enhver af gæsterne ville kunne læse dem på dit ansigt."

"Uvidenheden piner endnu mere, moder."

"Og det, jeg ville kunne sige dig, var kun noget uvist."

"Men vi kan holde råd sammen. Lad os sætte os."

Han ville føre moderen hen til en bænk i lysthuset.

Hun blev stående og lyttede.

"Ikke nu," sagde hun.

Det lod til, at hun var lidt forlegen.

Man hørte langsomme skridt komme nærmere udenfor.

"Du venter nogen, moder?"

"Ja, grev Eberhardt ønsker at tale med mig."

Sønnen fo'r op.

"Min svigerfader? Ved han, at du er her? At du venter ham?"

"Ja," sagde grevinden sagte.

Hun så ikke på sønnen, mens hun talte.

"Hvad kan han have at tale med dig om, moder?"

"Tror du ikke, at forældre kunne have et og andet at tale sammen om på deres børns forlovelsesdag?"

Konrad så mørkt ned for sig.

"Moder," sagde han, "når jeg har spurgt dig om fader, har du ofte sagt mig, at du ikke ønskede, at jeg skulle have alt at vide,

og jeg tav. Nu stiller jeg dig kun ét eneste spørgsmål, men det må du besvare. Ved grev Eberhardt alt? Ved min tilkommende svigerfader det, som jeg, din søn, ikke har måttet få at vide?"

Grevinden syntes at føle sig såret.

"Hvad berettiger dig til dette spørgsmål, Konrad?"

"Har du meddelt ham den hemmelighed, du ikke vil indvie din søn i?" vedblev Konrad.

"Han har altid kendt den."

"Angår den også ham?"

"Spørg ikke mere nu, Konrad, han er tæt her ved."

"Angår den min faders ære?"

"Nej – nej – vist ikke –"

"Kun ét spørgsmål endnu, moder, så skal jeg gå. Hvilke efterretninger bragte Frants dig?"

"Justitsråden havde ikke fået talt med din fader."

"Var han kommet for sent?" spurgte sønnen.

"Nej, din fader havde ikke villet tale med ham og var rejst hemmeligt bort. Justitsråden havde tabt hans spor."

Sønnen trådte uvilkårligt et skridt nærmere til moderen og spurgte hviskende:

"Og du er bange?"

"For at han skal komme herhen. Ja."

Sønnen fo'r forskrækket sammen.

"Og så, moder?"

"Så ved jeg intet. Denne tanke forfærder mig. Kommer han, så er det for at sætte noget uhyggeligt i værk her."

Grevinden måtte bryde af.

Skridtene udenfor var standset, som om den kommende lyttede efter stemmerne. Nu nærmede han sig løvhyttens

indgang.

"Der er grev Eberhardt," sagde grevinden, "lad mig være alene med ham."

Grev Konrad adlød, skønt lidt modstræbende.

En midaldrende herre, en høj, ridderlig skikkelse, trådte nu ind i lysthuset.

Han gik hen imod grevinden og spurgte sagte:

"Var det Konrad, der var hos dig nu, Emilie?"

"Ja, men jeg lod ham gå, da jeg hørte dig komme."

"Hvad ville han?"

"Søge at trøste mig."

"Stakkels Emilie, og jeg kommer netop for at bringe dig sorg. Fat mod, stakkels kvinde, saml alt dit mod sammen nu."

Grevinden måtte holde sig i en af lysthusets tremmer for ikke at synke om.

"Du har en skrækkelig efterretning at bringe mig. Min mand?"

"Er her!"

Det sortnede for grevindens øjne.

Grev Eberhardt måtte lade hende glide ned på en bænk og støttede hende med sine arme.

Under andre omstændigheder ville dette møde have vakt sælsomme minder hos de to.

"Hvorfra ved du det?" spurgte grevinden.

"Frants skulle have sagt dig det. Jeg mødte ham. Og da jeg så hans forfærdede blik, standsede jeg ham. Han meddelte mig, at din mand var ankommet lige i dette øjeblik og straks ville tale med dig. Jeg sagde, at jeg ville udrette hans ærinde for ham. Jeg måtte tale med dig først. Du trænger nu til beskyttelse, til min

beskyttelse. Nu må jeg vove alt for dig, hvad jeg kan. Jeg bærer jo skylden for din ulykke og for de forfærdelige begivenheder, der nu atter vil kaste sine skygger over dig."

"Men du bærer dem jo også sammen med mig, Eberhardt," sagde grevinden.

Hun ville endnu sige noget, men kræfterne svigtede hende.

"Mine stakkels børn!" kunne hun endnu råbe.

Så sank hun afmægtig om i grev Eberhardts arme.

2

I en af straffeanstaltens almindelige celler lå en af fangerne på sin stråsæk.

Klokken var otte om morgenen.

Fangen var fuldstændig påklædt. Hans dragt bestod af den brune tugthustrøje, brune knæbenklæder og grå strømper.

Døren til cellen blev åbnet.

Slutteren trådte ind.

"Rejs dig. Jeg skat føre dig til hr. direktøren."

Fangen rejste sig fra sit leje.

Det var en høj, slank skikkelse, det kunne man se, trods det dårligt siddende tugthustøj. Han holdt sig bøjet, når han gik.

Hans ansigt var grålig-blegt, trækkene slappe og øjnene tilslørede. Men de slappe træk bar dog præget af urørt trods, og gennem det slør, der dækkede øjnene, lynede der af og til et blink som forvarsel om vrede og hævn.

Fangen havde rejst sig tavs og fulgte nu også tavs med slutteren.

Slutteren førte ham ind i straffeanstaltens direktørs kontor.

Direktøren sad ved sit arbejdsbord og var beskæftiget med at skrive. Da fangen trådte ind, rejste han sig.

Fangen var blevet stående ved døren, hans holdning var bøjet som i hans celle, blikket var tilsløret, vreden og hævnen var tilbagetrængt.

Direktøren lod til at være i en vis sindsbevægelse, men han søgte at skjule det.

Når en mand, som var vant til at omgås fangerne som han, følte sig lidt ophidset, måtte der virkelig være noget usædvanligt i situationen.

Han vendte sig til fangen.

"Du skal løslades," sagde han, "din straffetid er til ende."

"Må jeg tale, hr. direktør?" spurgte fangen.

"Tal."

"Jeg blev afleveret hertil klokken ti om aftenen, altså er min straffetid ikke udløbet før klokken ti i aften."

"Efter dette steds anordninger følger løsladelsen i den første morgentime på den dag, straffetiden udløber," sagde direktøren, "der bliver ikke taget noget hensyn til, på hvilken tid fangen blev indleveret."

"Jeg har altså ingen ret til at forlange at kunne blive her til i aften?"

"Nej."

"Og jeg kan heller ikke bede om det som en gunstbevisning?"

"Nej. Stedets reglement kender intet til gunstbevisninger."

"Hr. direktør, De kan bevidne, at det i alle de år, jeg har været her, er den første bøn, jeg har henvendt til Dem."

"Det kan jeg bevidne, men jeg tør dog ikke opfylde den."

Fangen tav.

Direktøren tog den allerede forud undertegnede løsladelsesordre og forelæste den for fangen.

Før han begyndte at læse, tænkte han sig dog om og sagde:

"Som fange kan jeg ikke beholde dig en time længere i denne anstalt, men husfaderen kan med min tilladelse have en gæst hos sig. Vil han beholde dig hos sig til aften, har jeg ikke noget imod det."

"Også til i morgen tidlig?" spurgte fangen.

"Nuvel – også til i morgen tidlig."

Fangen turde ikke takke direktøren, fængselsreglementet kendte jo ikke noget til gunstbevisninger, altså kunne fængselsdirektøren heller ikke modtage nogen tak for en sådan.

Nu oplæste direktøren løsladelsesordren.

Disse løsladelsesordrer var trykte blanketter, hvor kun særlige ting udfyldtes. De indeholdt en opfordring til fangen om at melde sig hos politiet i sin hjemstavn, formaning til at føre en ordentlig livsvandel, samt kvittering for udlevering af de ved anholdelsen afleverede klædningsstykker og pengebeløb osv.

Fangen underskrev løsladelsesordren.

Direktøren overrakte ham en rulle guldpenge.

"Bankieren i hovedstaden, der har betalt for dig alt, hvad der kunne betales, har sendt dig dette," sagde han.

Da fangen havde modtaget pengene, vedblev han:

"Dine klædningsstykker er inde i sideværelset, der kan du klæde dig om. Nu er du fri."

Fangen var ikke mere fange, han var ikke mere "i tugthuset".

Han nærmede sig direktøren.

"Hr. direktør, modtag til afsked min oprigtige tak –"

Direktøren afbrød ham.

"Når De har klædt Dem om, min herre, vil De måske have den godhed at komme et øjeblik ind til mig igen?"

"Jeg står til Deres tjeneste, hr. direktør."

Slutteren førte den løsladte ind i sideværelset.

Der klædte han sig om, lagde sin tugthusdragt fra sig og vendte tilbage til direktøren i den dragt, han havde haft på, da han for mange år siden blev indladt i tugthuset.

Han havde haft den på for tyve år siden, men den passede ham endnu. Det var en simpel rejsedragt, der ikke var gået påfaldende af mode.

Nu var den høje skikkelse lidt mere bøjet end den gang, men en fornem herre var han, det kunne man se den gang, det kunne man se endnu. Han var bleg som før, og øjet havde bevaret det tilslørede blik, men han lagde ikke mere bånd på de syn af vrede og hævn, det af og til flammede op i dem.

Han vendte altså tilbage til direktøren og sagde:

"Hr. direktør, De har i tyve år behandlet mig menneskeligt, jeg vil hele mit liv være Dem taknemmelig for det."

Dermed ville han fjerne sig.

"De havde lovet mig en samtale på et par minutter," sagde direktøren.

"Det er sandt, det havde jeg næsten glemt."

Direktøren gav fangevogteren et tegn til at forlade værelset.

Han var nu alene med den frigivne.

"Hr. Schuler –" begyndte han.

Den tiltalte så stolt op og så vist på ham.

"Ja, det gør mig ondt, at jeg selv nu i Deres forandrede stilling ikke har noget andet navn for Dem," sagde direktøren; "adelen

er virkelig frakendt Dem, og som embedsmand er jeg i et og alt nødt til at underkaste mig loven."

Hr. Schuler bukkede tavs.

Direktøren vedblev:

"De har i al den tid, Deres fangenskab har varet, opført Dem mønsterværdigt. Jeg har aldrig haft anledning til at straffe Dem eller udtale den ringeste dadel over Dem. Allerede for mange år siden kunne jeg derfor have givet ansøgning ind om benådning for Dem og eftergivelse af resten af Deres straf. Men jeg turde ikke. Kun den forbryder, der lægger en virkelig, dybtfølt anger over sin forbrydelse for dagen, tør vi indstille til benådning, da denne anger vidner om en fuldstændig omvæltning i hans indre og altså er en borgen for fremtiden. Men hos Dem har jeg aldrig set spor af anger, men altid kun kunnet spore tanken om hævn. De var rolig, lydig, men De opgav ikke de hævnplaner, De stadig grundede på. De tog roligt og tålmodigt mod alle de vanskeligheder, Deres fangenskab gav Dem at overvinde, idet De pønsede på, når De atter blev fri, at tage en så meget føleligere hævn. De samme tanker beskæftigede Dem, da De trådte herind før, De beskæftiger Dem endnu. Jeg gør ikke regning på nu i det sidste minut at kunne gøre Dem til et andet menneske; på et menneske, der tyve år igennem kun har tænkt på sin hævn og grundet på nye forbrydelser, på ham ville de sidste minutters formaninger være spildt. Og dog pålægger min pligt som embedsmand mig at oplæse disse formaninger, og min pligt som menneske tvinger mig til at sige, hvad jeg nu vil sige Dem. De har forpligtelser mod Deres ædle familie. Deres hustru og børn er endnu i besiddelse af den adel, loven har set sig nødsaget til at berøve Dem. Desuden nyder Deres

familie ved dens pletfrie livsvandel alle menneskers agtelse og står i høj anseelse. For at kunne bevare den usvækket overfor verdens domme og fordomme har de opsøgt sig et nyt hjem, hvor ægtefællens og faderens forbrydelse er ukendt, og hvor denne af alle antages for at være død for mange år siden. Selv Deres egne børn tror Dem død. Deres hustru lider des mere, da hun alene, selv uden at turde betro sig til sine børn, må bære sin smerte og sin hemmelighed. Ødelæg ikke med rå hånd Deres børns fred og lykke, grib ikke med voldsom hånd ind i Deres hustrus smerte, rør ikke Deres families ære. Begik De en ny forbrydelse, ville Deres børn komme til at lide under det. Allerede Deres offentlige optræden nu ville drage hele Deres tidligere omgangskreds' foragt med sig. Det var det, min herre, som min samvittighed bød mig at sige Dem, før De tog herfra. De bevidnede mig før Deres taknemmelighed, bevis mig den ved at tænke over mine ord."

Hr. Schuler havde hørt på direktøren med ro, men med mørk ro.

Han havde noget at svare på den lange tale.

"Hr. direktør. Efter loven hører jeg til de simple forbrydere, til dem, som loven erklærer for æreløse. Men min rette, min indre ære, har jeg ikke mistet. Den påtvinger mig for det første to slags forpligtelser. Først oprejsning for den lidte uret og så fri og åben optræden blandt dem, jeg kan kræve oprejsning af."

Direktøren sukkede.

"Mine formaninger var altså, som jeg ventede det, spildt."

"De talte om hævn, hr. direktør."

"Og er det, De kalder oprejsning, ikke det samme?"

"Det ser vi fra et forskelligt synspunkt, hr. direktør."

Den frigivne sagde disse ord med en gammel adelsmands stolthed; det lod til, at han ville glemme og få andre til at glemme, at han endnu for en halv time siden bar en tugthusfanges dragt, og at han for bestandig havde mistet sin adel.

Dette kunne ikke andet end såre den lige så ærekære som strenge embedsmand.

"Min herre, hvad den oprejsning, De taler om, angår, så er Deres sagfører her for at tilbyde Dem den, og skønt De har talt om Deres åbenhed, så vægrer De Dem ved at se ham og vil vedblive at undgå ham, for det er kun derfor, at De har bedt om at måtte blive her til i morgen tidlig."

Hr. Schuler sagde med endnu mere stolthed i stemmen:

"Min herre, ville De da have, at jeg skulle forhandle med en undergiven? At jeg skulle lade mig se for ham her?"

Direktøren tav.

Den løsladte fange bukkede let for ham og sagde stolt:

"Og så – endnu en gang tak, hr. direktør."

Direktøren hilste meget koldt.

Da hr. Schuler forlod værelset, hviskede han næsten smerteligt:

"Mon jeg dog ikke får ham herind igen?"

Denne dag så de i det mindste ikke hinanden mere.

Sent ud på aftenen meldte husfaderen direktøren:

"Den løsladte Schuler rejste netop nu. Jeg måtte hente en vogn til ham, og han steg ind i den her i gården."

"Og justitsråden?"

"Prøvede endnu to gange på at komme til at tale med ham, men hr. Schuler nægtede at ville se ham."

3

Den gamle grev Josias Schuler var en streng, stor og ubøjelig herre.

Han var af gammel adel og en af de stolteste adelsmænd i landet. Han havde været soldat i den gamle tid, hvor man kunne tale med om ubetinget militær lydighed, og i den skole var han blevet det hårde, opbrusende trodshoved, han var.

Som oberst ved et rytterregiment havde han måttet tage sin afsked, fordi han skød sin adjudant ned, fordi denne vovede at komme med et eneste modsigende ord. Forvist fra hoffet og skyet af alverden havde han så trukket sig tilbage til sine store godser, som han ville kultivere og forbedre, mens han spillede tyran over for sine bønder og sine undergivne, lige fra embedsmænd til det laveste tjenestetyende. For ham var de alle lige, de var lige udsatte for hans egensind, hidsighed, vrede, opbrusen og raseri.

Og det var ham også ganske lige ét, hvorledes han behandlede dem. Havde han en stok hos sig, pryglede han dem, havde han et gevær, skød han på dem. Der var ingen, der vovede at anklage ham, altså ingen, der kunne dømme ham.

Hele den straf, han havde fået for at skyde på sin adjudant, der var adelsmand som han selv, havde jo været at få sin afsked og blive forvist fra hoffet. Hvem ville så tænke på at straffe ham, fordi han skød en tjener eller bonde ned? Ja – hvis han havde dræbt en kongelig jagthund, så havde det været noget andet. – –

Ja, der var virkelig tider, hvor det gik således til i Europa, og det er ikke så forfærdelig længe siden. – –

Det grevelige Schulerske hus blomstrede i to linjer.

Den ældste linjes eneste håb på mandssiden knyttede sig til grev Josias Schuler. Døde han uden at efterlade sig en søn, tilfaldt hans uhyre godser, da de var et fideikommis, den yngste linje.

Grev Josias var ugift.

Som soldat havde han ikke haft tid og endnu mindre lyst til at gifte sig.

Da han fik sin afsked og levede på sine godser, havde han tid nok til det, og så kom lysten også.

Det var hadet, der gav ham denne lyst.

Som eneste skud af den ældste, mandlige linje ansåʼ han sig som hele slægtens overhoved. Men som overhoved for familien bildte han sig ind at have ret til at handle, som da han, som oberst for sit regiment, skød sin adjudant ned for et eneste modsigende ord.

Således forekom det ham selv og således skulle det forekomme hele familien.

De skulle modtage ham, gøre stads af ham, gøre ham deres opvartning og modtage hans befalinger.

Men det gjorde de ikke.

De var hans lige som slægtninge og naboer, for deres godser grænsede tæt op til hinanden.

Ville han holde venskab og godt naboskab måtte det være ham, den sidst ankomne, der kom til dem og gjorde dem sin opvartning.

Han kom ikke og han besøgte dem ikke, så bekymrede de sig ikke mere om ham, og det var det, der gjorde ham rasende.

"Møder jeg en af det frække, genstridige pak, skyder jeg ham ned som en gal hund," sagde han.

Og han havde også gjort det. Men de holdt sig fra hans grænser, de var stille, fredsommelige, dannede mennesker. Og noget andet kunne han jo ikke godt komme til at gøre dem.

Jo, ét – han fandt det!

"Jeg gifter mig – de skal ikke have mine godser."

Det var hans hævn – og han udførte den.

To mil fra hans slot, Schulenburg hed det, levede der på et lille, gammelt, forgældet gods en gammel kammerat af ham, der havde ladet sig pensionere som ritmester, var af god adel og havde en eneste datter, der måtte sulte ligesom faderen.

Datteren var ung, smuk, blid, beskeden og lydig mod sin fader, hvor underdanig måtte hun så ikke blive sin mand!

Grev Josias Schuler bejlede til hende hos faderen, og faderen befalede hende at ægte greven.

Så giftede hun sig med greven.

Hun fødte ham en søn.

Og så – så døde hun.

Af sorg over ægteskabet, sagde nogle, men også af sorg over noget andet, mente andre, og det kan være, de sidste havde ret.

Hun havde nok elsket en anden, en ung mand, der kun var en fattig løjtnant, der måtte vente til han fik kompagni. Hun havde gerne ventet på ham, til han blev major, hvis hun havde fået lov til det; men hun var et soldaterbarn og vant til ubetinget lydighed mod faderen, og et ægte soldaterbarn må, ligesom en ægte soldat, kunne gå lydig mod alt, selv mod døden.

Nu havde rigtignok grev Josias det, han ville have, en arving, der udelukkede den forhadte yngre Schulerske linje fra godserne, men siden sin unge kones død savnede han dog noget i hjemmet, det, der i den sidste tid havde gjort det til et

hjem. Den unge kone havde været så uendelig lydig og mild, havde aldrig svaret et modsigende ord og aldrig vist en ublid mine.

Han havde kunnet befale hende alt, hvad han ville, og hun havde gjort det. Han havde haft hende om sig altid og befalet hende mangt og meget – nu var det forbi.

En pige kunne han dog ikke altid have hos sig og en mamsel heller ikke. Han var nødt til at opsøge dem, når han ville kommandere og når de skulle adlyde. Det var kedeligt og trættende, det svækkede hans lyst til at befale og hans glæde over at blive adlydt. Gifte sig igen ville han heller ikke, han kunne ikke indse nogen rigtig grund for det, nu, da han havde en arving. Han blev mere fortrædelig, opbrusende, ilsindet og streng end nogensinde før.

Det varede nogle år.

Så var hans søn blevet en rask, lille knægt, der ville have sin egen vilje.

Og det selv lige overfor sin fader!

Den gamle grev Josias levede op igen for at blive tyran mod sit barn.

"Drengen vil altså ikke adlyde? Ikke en gang sin egen fader? Han vil blive en ulydig, genstridig knægt? Det må pilles ud af ham i tide."

Drengen havde kun været vild, frejdig og glad. Faderen drev både vildheden, frejdigheden og det glade sind ud af ham. Han drev det alt sammen ud på sin måde, det vil sige fra grunden af, og han gjorde sit barn til en mørk, forstokket dreng, der indvendig blev så meget des mere trodsig og genstridig, som han i sit ydre måtte vise sig lydig og underdanig.

Således voksede Hartmann Schuler op og således var han blevet tyve år, da den gamle grev Josias døde og efterlod sønnen sine rige besiddelser og en ubunden frihed, men tillige en herskesyge, en trods, en vrede og en hidsighed så stærk, at den langt overgik, hvad faderen selv havde lagt for dagen i denne retning.

Efter faderens død rejste den unge greve bort et par år. Man hørte ikke andet om ham, end at han snart var her, snart der, og at han brugte mange penge, dog ikke flere, end han havde råd til.

Rentemesteren på Schulenburg sagde, at han gerne kunne bruge tyve gange så meget, hvis han havde lyst til det, og der ville dog være overskud, og det et antageligt overskud, i godsernes kasse.

Også da han kom tilbage, holdt han sig en tid i ro.

Man havde på godset med en vis ængstelighed set hans hjemkomst i møde.

Før han tog afsted havde han behandlet sine undergivne med råhed, trods og foragt, ville han begynde således igen? Eller var han blevet endnu værre af at være borte? Dog var der jo også det håb, at han havde forandret sig ved omgangen med andre mennesker. Måske det, at man i udlandet næppe havde vist en greve af Schulenburg alt for stor ærbødighed, havde lært ham, at han dog ikke var mere end andre mennesker, og måske dette havde bragt ham til erkendelse af, at hans optræden i hans hjem ikke havde været smuk og passende. Eller havde måske netop dette næret hans vilde trods over for sine overordnede og hans tyranni over for sine underordnede?

Nu ville man jo snart få det at se.

Han vendte stille tilbage og holdt sig stille i nogen tid.

Han var rejst bort alene og havde ikke en gang taget en tjener med. Han vendte også tilbage alene, uden tjener. Derfor fik man slet ikke noget at vide om hans rejse eller om grunden til, at han levede så stille og indesluttet på sin faders slot. Måneder igennem forlod han slet ikke slottet om dagen, kun hen ad aften gennemstrejfede han den store slotspark, idet han omhyggeligt undgik de mennesker, der tilfældigt mødte ham der.

Det var et forunderligt liv, og man udtømte sig i gisninger om grunden til det. Der måtte være hændet ham noget usædvanligt på hans rejser. Havde han haft et hjerteanliggende, der havde gjort ham så indesluttet og eftertænksom? Var han blevet krænket og skuffet, og var det derfor han undgik menneskene? Eller havde han begået en forbrydelse under et fremmed navn og frygtede nu for opdagelse? Var det derfor, han skjulte sig så hårdnakket for alle?

Efter nogen tids forløb opdagede man, at han først næste morgen vendte tilbage fra sine natlige promenader i haven. Hvor havde han tilbragt natten? Ingen vidste det, ingen vovede at udforske det.

Man havde vel nok kunnet følge hemmeligt efter ham, men det kunne blive opdaget, og i så fald havde man alt at frygte af den mørke, indesluttede, unge mand, der af sin fader havde lært ikke at agte et menneskeliv synderlig højt.

Men pludselig fik man at vide, hvor han havde været.

Han havde forladt slottet om formiddagen, ikke hemmeligt, men i al offentlighed.

Han havde ladet den bedste ridehest i stalden føre frem og havde besteget den, og han havde været usædvanlig omhyggelig

påklædt den dag.

Hvorhen han red, vidste man ikke, og man kunne ikke gætte sig til det efter den vej, han slog ind på.

Men en time efter vidste alle på Schulenburg det.

Som ovenfor sagt, grænsede de to grevelige Schulerske linjers besiddelser op til hinanden. Slottet Schulenburg, familiens stamsæde, tilhørte den ældre linje og beboedes af den unge grev Hartmann Schuler. Slottet Neuschulenburg var den yngste linjes familiesæde, her boede grev Bodo Schuler og hans familie.

I mange måneder havde der været besøg på Neuschulenburg. Grev Bodos søster, en enkebaronesse von Steinbach, opholdt sig der med sin datter.

Emilie von Steinbach var en lige så smuk som rigt begavet ung dame.

Grev Bodos ældste søn, stamherren grev Eberhardt var en ikke mindre udmærket, ung mand; han havde mange gode egenskaber, den eneste, der måske kunne siges at mangle ham lidt, var bestemt, mandig fasthed.

Var det underligt, at fætter og kusine, ved bestandig at være sammen, kom til at holde af hinanden, og at deres hjerter gensidigt var opfyldt af hinanden?

Alt talte jo for, at de var som skabt for hinanden, og den unge greves forældre og den unge piges moder følte sig lykkelige ved en forbindelse mellem deres børn.

Endnu var det en slags offentlig hemmelighed på Neuschulenburg, men det skulle snart forkyndes offentligt for verden, og på grev Bodos nærforestående fødselsdag skulle

forlovelsen deklareres i overværelse af familiens slægt og venner.

Da hændte der sig noget besynderligt på slottet Neuschulenburg.

De to elskende gik arm i arm i slotshaven, lykkelige ved deres kærlighed og talende om deres lyse håb for fremtiden. Der var endnu kun fire uger til forlovelsesdagen.

Da sprængte en rytter forbi haven. Den unge dame blev bange.

"Eberhardt! Hvor det menneske dog havde et forfærdeligt blik."

Grev Eberhardt så efter rytteren.

"Det var jo vor fætter Hartmann. Bliver du bange for ham?"

Emilie skælvede endnu og støttede sig på grev Eberhardts arm.

"Jeg har aldrig set et så ondt blik som det, han tilkastede os, især dig; det så ud, som om han ville dræbe dig."

"Han er et ondt menneske, det vil sige, det siges der om ham. Jeg kender ham ikke. Han har været borte i flere år. Vi har hverken hørt eller set noget til ham siden."

"Gid han slet ikke var vendt tilbage, Eberhardt."

"Åh hvad – han kan jo have forbedret sig."

"Han? Så så du ikke hans blik. Det var en forbryders blik! Det blik har et menneske, der med koldt blod kunne myrde en anden."

Grev Eberhardt smilede.

"Og det siger du? Jeg kan jo slet ikke kende min lille, blide Emilie igen."

"Jeg kan ikke gøre for det, Eberhardt; det blik varsler om et mord."

Den unge dame var i uendelig ophidselse.

Grev Eberhardt førte hende ind i et lysthus og bad hende sætte sig og udhvile sig lidt.

"Lad os ikke tale mere om ham, Emilie."

Men hun måtte netop tale om ham.

"Har han været her før, Eberhardt?"

"Hartmann? Nej, aldrig."

"Hvad kan han ville?"

"Gud ved det."

"Du siger det selv, som om du ville tilføje: noget godt kan det ikke nære."

"Vi får det nok at vide, Emilie."

Og de fik det at vide.

Tjeneren kom for at bede den unge greve komme op til sin fader.

Grev Eberhardt fulgte sin elskede hen til de andre damer og gik så op til slottet.

Grev Hartmann Schuler havde ladet sig melde hos grev Bodo Schuler.

Grev Bodo forbavsedes ved meldingen. Det lille kort i hans hånd blev ham så tungt som bly.

Bly? Det lader man jo pistoler og bøsser med; hvorfor kom han netop til at tænke på det nu?

Og dog måtte han sige tjeneren, et han skulle sige den unge greve, at han var ham velkommen.

Grev Hartmann Schuler trådte ind med et blik så mørkt, at det tydeligt forrådte, at den unge mand havde et hjerte, der ikke

bævede tilbage for noget, og en vilje, der var bestemt på at udføre alt, hvad det besluttede, selv om det gjaldt et mord.

Grev Hartmann trådte ind uden at hilse og spurgte med sin hårde stemme:

"Kan man høre os her, hr. greve?"

"Nej, hr. greve."

"Hr. greve, jeg er kommet for at anholde fru baronesse von Steinbach om hendes datters, frøken Emilie von Steinbachs hånd."

"Min herre," ville grev Bodo afbryde ham.

"Må jeg bede Dem ikke afbryde mig," sagde grev Hartmann koldt; "jeg ved alt, hvad De vil kunne sige mig. Frøken von Steinbach skal om nogle uger forloves med Deres søn, grev Eberhardt. Det skal ikke ske. Hun må endnu i dag være min forlovede. Jeg lod mig først melde hos Dem for at sige Dem det og så tilføje en lille forklaring over, hvorfor jeg ved, at De vil hjælpe mig. Fra Dem går jeg umiddelbart til fru von Steinbach. Viser hun mit frieri tilbage og nægter mig sin datters hånd, så – så er Deres søn inden aften et lig, hr. greve."

Grev Bodo Schuler havde været et svageligt barn, havde været en svagelig yngling, en svagelig mand og var nu, længe før tiden, en affældig olding. I det svage legeme havde heller ikke viljekraften nogensinde nået nogen synderlig styrke, og han havde aldrig lært at fatte en hurtig, bestemt beslutning.

Nu blev han bange, overrasket og forvirret og kunne ikke straks finde et svar.

Grev Hartmann havde endnu en trussel at tilføje.

"Hr. greve, De har kendt min fader, det vilde gøre mig ondt, om jeg blev nødt til at lade Dem genfinde faderen i sønnen."

Nu kunne grev Bodo endelig tale.

"Men, hr. greve, min søn og frøken Emilie von Steinbach elsker hinanden."

"Jeg ved det, hr. greve."

"De vil gøre dem begge ulykkelige."

"Frøkenen ikke – Deres søn? Hvad kommer han mig ved?"

"Men Emilie vil aldrig komme til at elske Dem."

"Jeg forlanger kun troskab af min hustru. Brød hun den, så –"

Den unge, mørke mands tænder skar på en uhyggelig måde mod hinanden.

Han tav et øjeblik og sagde så bestemt:

"Men vi spilder her ord til ingen nytte, hr. greve; De kender min beslutning og følgen af en vægring, og De må vide at træde dem i møde. Nu går jeg til fru von Steinbach. Hav den godhed imidlertid at befale – eller anbefale, hvis De synes det lyder bedre – deres søn at give frøkenen hendes ord tilbage. Og endnu ét, hvis Deres hr. søn skulle finde på at udfordre mig, for derved at frelse sit liv, så tager han fejl. Jeg har levet mellem folkeslag, der med rette foragter noget så usikkert som en duel, og den, der kan tage beskyldningen for et mord – således kalder man jo her til lands det at skille sig af med en modstander, der står én i vejen, – på sig, er gerne i en stilling, hvor det ikke kan gøre ham synderlig skade at blive beskyldt hverken for det ene eller det andet. – Og nu må det være nok. Om et kvarter, hr. greve, vil jeg have den ære at meddele Dem min forlovelse med frøken Emilie von Steinbach."

Dermed gik grev Hartmann ud af værelset, som han var kommet, uden at hilse.

Han gik lige op til baronesse von Steinbach.

Grev Bodo lod sin søn Eberhardt kalde.

Baronesse von Steinbach modtog grev Hartmann som hendes broder, grev Bodo, havde modtaget ham. Hun troede, at han som slægtning og nabo ville aflægge dem et besøg og blev vel forundret over det, men fandt ingen grund til ikke at modtage ham.

Også hos hende gik han lige til sagen og kom straks frem med sit anliggende, kun i en lidt forandret tone.

"Nådige frue, jeg beder om Deres frøken datters hånd."

Fru von Steinbach var en kraftigere og mere bestemt natur end sin broder.

Hun blev måske endnu mere overrasket ved det sælsomme frieri, end denne var blevet, men hun blev hverken forlegen eller forvirret.

Hun så forbavset på den forunderlige frier, som om hun overvejede, hvorvidt han var ved sin forstand eller ikke.

Så så hun ned på hans kort, som hun endnu holdt i hånden, og sagde, ikke uden en lille iblanding af ironi:

"Hr. grev Schuler? Ikke sandt, min herre?"

"De læste mit navn aldeles rigtigt, nådige frue," sagde han lige så roligt, "Hartmann, grev Schuler."

"Jeg beklager meget, min herre, at min datters hånd allerede er bortgivet," sagde damen.

"Forstår jeg Dem rigtigt, nådige frue, De beklager det?"

"Ja, for så vidt at De derved har gjort Dem den unødvendige ulejlighed at ride her over."

"Jeg er glad over, at De bruger udtrykket 'beklage', nådige frue. Så vil jeg ingen vanskelighed møde hos Dem. Deres datter er ikke bundet, hun er fri."

"Hvorledes, min herre?"

"Jeg kommer lige fra deres hr. broder, grev Bodo. Han vil om få minutter komme herop for at meddele Dem, at hans søns forlovelse med Deres frøken datter er hævet."

"Og det har min broder sagt?"

"Det vil han sige til Dem, frue."

"Min herre, er De så god at forklare mig Deres tale lidt mere udførligt?"

"Meget gerne, fru baronesse. Jeg meddelte Deres hr. broder, at jeg ville have den ære at anholde om Deres frøken datters hånd hos Dem. Jeg bad ham tillige at lade hans søns forlovelse med frøkenen hæve snarest muligt. Han forbeholdt sig kun at meddele sin søn sagen. Som sagt, om nogle minutter vil han være her."

Baronessen tænkte et øjeblik efter.

Så – havde hun gættet sandheden eller – sagde hun i samme rolige tone som hidtil:

"Hr. greve, jeg må endnu en gang beklage, at De har ulejliget Dem her over. Jeg kan ikke give Dem min datters hånd."

Også greven vedblev at være rolig.

"De udtalte disse ord noget rask, nådige frue."

"Men bestemt og efter modent overlæg."

"Det vil ikke blive Deres sidste ord i denne sag, nådige frue."

"Det vil blive det sidste, De hører i denne sag af mig, hr. greve."

"De vil ikke give mig Deres datters hånd?"

"Nej, min herre."

Han lo hånligt.

Damens øjne flammede af vrede.

"Og nu, min herre, må jeg bede Dem om at forlade mig."

"Tillader De mig endnu kun tre ord, nådige frue?"

"Nej, min herre, min bøn må for Dem være en befaling."

Man hørte skridt nærme sig udenfor.

"Så adlyder jeg Deres befaling, nådige frue," sagde grev Hartmann ironisk; "jeg er nu i øjeblikket også overflødig her. Det er Deres hr. broder selv, der kommer. Når De, efter at have talt med ham, atter skulle ønske en samtale med mig, så vil Deres tjener finde mig nede under verandaen, og jeg står gerne til Deres tjeneste."

Han forlod værelset.

Idet han gik, hørte han den indre dør i værelset blive åbnet og nogen træde ind.

Det måtte være grev Bodo.

Han vendte sig dog ikke om og så ikke tilbage, men gik, som han havde sagt, ned i slottets veranda, hvor han roligt ventende gik frem og tilbage.

Han så slet ikke ophidset eller utålmodig ud, men lignede et menneske, der var vis i sin sag.

Efter en halv times forløb kom en tjener ned for at bede ham komme op til baronesse von Steinbach.

I denne halve time var der foregået meget på slottet Neuschulenburg.

Hvad det var, vil vi snart erfare.

Hvorledes det var sket, hvorledes det *kunne* ske – – det vil være vanskeligt at forklare.

På Neuschulenburg herskede der sælsomme tilstande: gode og ædle, mindre gode og meget svage. Det hele kunne siges i få ord:

Der manglede en *mand* der.

Vi har allerede sagt, at grev Bodo allerede havde været sygelig og svagelig både som barn og mand, og at han var blevet olding længe før tiden. Lige så forhejlet og forkælet, som han var blevet som barn og yngling, var han det endnu som gammel mand. Som barn, dreng og yngling var han blevet plejet af moder og tanter. Som ægtemand af sin hustru og hendes selskabsdamer. Han var så vant til at blive plejet, talt godt for og hejlet om, at han lige så lidt ville kunne leve uden det, som hans afdøde fætter, grev Josias, havde kunnet leve uden at have nogen at befale over og være hård og ukærlig imod.

Som sagt, der manglede en mand på Neuschulenburg.

Heller ikke grev Eberhardt var med alle sine dyder og fortræffeligheder nogen rigtig mand, og hvor skulle han også kunne være blevet det mellem de mennesker, han levede iblandt?

Der fandtes kærlighed nok på Neuschulenburg, men det var ingen kraftig, modig, dådfuld kærlighed, det var en sygelig, forkælet kærlighed, der kunne lide og lidende bringe ofre for andre, og midtpunktet for al denne ømme, omsorgsfulde kærlighed var grev Bodo, den lille, underlige, godmodige, uendelig svage, sygelige olding, familiens overhoved, der blev tilbedt af alle, og som hele sit liv igennem var blevet føjet og tilbedt af alle.

Rolig og sikker fulgte grev Hartmann Schuler tjeneren, der skulle føre ham til baronesse von Steinbach.

Baronessen var alene.

Hun var også rolig, men hendes ro var en møjsommelig tilkæmpet fatning, en uafviselig underkastelse under en lige så

tung som uundgåelig skæbne.

Hun vendte sig mod greven og sagde langsomt:

"Hr. greve, min datter vil række Dem sin hånd, sin kærlighed kan hun ikke skænke Dem."

Greven kyssede hendes hånd.

"Nådige frue, jeg aflægger min oprigtige og bedste tak. Tør jeg bede Dem om tilladelse til at turde hilse på min forlovede i Deres nærværelse?"

Baronessen åbnede tavs en sidedør.

Emilie von Steinbach trådte ind i værelset.

Hun så bleg og forgrædt ud. Også hendes træk bar spor af en hård, tung kamp, men hun kunne bære sit stolte hoved oprejst endnu. Hun kunne det og havde ret til det, for hun havde vundet en stor sejr over sig selv, hun var sin moders værdige datter.

Grev Hartmann trådte hende i møde med samme ro, han havde nærmet sig hendes moder med.

"Min nådige frøken, Deres fru moder har tilladt mig at bede Dem om Deres hånd."

Han tog hendes hånd.

Hun trak den ikke tilbage, men svare kunne hun ikke, det var, som om krampetrækninger tilsnørede hendes strube og bandt hendes tunge.

Han førte hendes hånd til sine læber.

"Tør jeg betragte dette håndtryk som Deres Ja, min frøken?"

"Det kan De, min herre."

Hvor dog disse ord faldt hende tunge at udtale.

"Så er vi altså forlovet nu," sagde greven.

Det lod til, at der fra dette øjeblik var faret et andet menneske i ham, eller måske rettere, vågnet i ham. Det mørke og hårde var som veget fra hans ansigt, og i de mere levende træk troede man at spore en vis mild optøen af hans hjerte.

Således så han nu på sin forlovede.

Så tog han endnu en gang hendes hånd, trykkede den blidt mod sit bryst, og idet han bøjede sig hen imod den smukke pige, der var blevet hans offer, kyssede han hende blidt på panden.

Moderen åndede næsten lettere ved dette syn.

Hun havde ikke en gang troet, at han holdt af den kvinde, han havde tiltrodset sig, og nu lod det dog til, at han gjorde det.

Emilies blege ansigt farvedes af en let rødme.

"Hvor må jeg gense Dem, Emilie?" spurgte greven så.

"Ikke her!" sagde moderen hurtigt.

"De har ret."

"Vi vil straks tage herfra tilbage til vort hjem."

"Jeg ville netop bede Dem om at gøre det."

Seks uger efter var Emilie von Steinbach grevinde Schuler.

4

I syv år var Emilie von Steinbach og grev Hartmann Schuler ægtefæller.

Ægteskabet var som et af de hundrede, der sluttes af fornuftgrunde, ikke særlig lykkeligt, men heller ikke særlig ulykkeligt.

Grevinden havde arvet sin moders fasthed og karakterstyrke. Hun formåede med kraft at bære det offer, hun havde taget på sig, og vandt derved for hver dag mere kraft, mere tiltro til sig

selv og mere ro i hjertet. Dette undgik ikke greven, der ikke kunne andet end agte hendes opførsel, og derved vandt hun også hans agtelse. Dette havde en naturlig følge. Han havde giftet sig af had, misundelse og skinsyge mod sin slægtning grev Eberhardt Schuler. Frøkenen selv havde vel været ham temmelig ligegyldig, hvor smuk han så end var og hvor ofte han havde beluret hende på sine ture til Neuschulenburg. Men de elskendes lykke, som han så ofte belurede, var blevet en pine for ham, eller rettere, da kun grev Eberhardts lykke. Den misundte, den forhadte, sønnen af den allerede af hans fader så afskyede sidelinje skulle ikke have lov til at blive lykkelig med sin udvalgte brud, han skulle komme til at lide ved sin kærlighed og blive bittert krænket og ydmyget ved, at han, Hartmann, ægtede den unge pige, uden at han kunne forhindre det. Derfor giftede han sig med hende, og sikkert lå en bagtanke ikke fjern: "Ve hende selv, hvis hun skulle vove at gengælde det mod mig, som jeg har gjort mod ham." Men det kom anderledes, end han havde tænkt sig det. Hun blev ham ikke blot en tro hustru, men hun bar sin skæbne med en ro og sjælsstyrke, der aftvang ham beundring og agtelse. Hun var ham ikke mere ligegyldig, han begyndte at nære tilbøjelighed for hende, og denne tilbøjelighed gik lidt efter lidt over til lidenskabelig kærlighed. Dette var vel en straf for ham, en skæbnens tugtelse; han kunne jo sige sig selv, at han aldrig ville kunne vinde det hjertes genkærlighed, som han havde mishandlet så grusomt. Jo højere han elskede sin hustru, des mindre kunne hun besvare hans følelser. Dog blev han aldrig uædel i sin lidenskab, han fik mere og mere agtelse for sin hustru, på hvis vandel der ikke var det mindste at udsætte.

Derfor blev forholdet mellem dem tåleligt, man kunne næsten sige tilfredsstillende.

Dertil havde det vel også bidraget, at grevinden året efter brylluppet havde skænket sin husbond en prægtig, lille dreng. Den lille Konrad måtte blive begge forældrenes yndling, og hans kærlighed til dem begge måtte uvilkårligt bringe deres hjerter nærmere sammen.

Kun ét gjorde grevinden bekymret og opfyldte hende ofte med hemmelig angst.

Hun havde ikke glemt grevens mørke trussel:

"Jeg forlanger kun troskab af min hustru, men bryder hun den, så –"

Denne truende sætning, som grev Hartmann havde udtalt for den gamle greve, havde denne atter gentaget for sin søster og denne for sin datter.

Grevinden gav aldrig sin ægtefælle den ringeste anledning til skinsyge, men han viste heller aldrig den mindste mistro overfor hende. Og dog kogte det gamle had op i ham, hver gang tanken faldt på hans slægt i Neuschulenburg; det kunne undertiden stige til vildt raseri. Og disse slægtninge var dog så nære pårørende af grevinden. Hun selv var den, der mindst af alle turde nævne et ord om dem, hun havde aldrig fået et glimt af dem at se efter brylluppet. Selv hendes moder fik kun lov at besøge hende en gang om året, og det på en tid af året, hvor greven vidste, at det var flere måneder siden hun havde været på Neuschulenburg. Det var derfor intet under, at grevinden, der kendte dette had, vogtede på sig selv for ikke at give sin mørke husbond den ringeste lejlighed til skinsyge.

Men kunne ikke et tilfælde fremkalde den?

Kunne ikke den ubetydeligste hændelse vække de mørke tanker og få hans vrede til at blusse op i lyse luer.

Da den dreng, grevinden havde født, var seks år gammel, mærkede hun, at hun atter skulle være moder. Hun betroede det til sin mand, der netop var i færd med at foretage en rejse til hovedstaden i et proces-anliggende, der ville holde ham fængslet der i flere uger. Grevinden skulle have været med, men da hun ikke følte sig vel nok til det, måtte han bestemme sig til at rejse alene og lade hende blive tilbage på Schulenburg.

De to ægtefæller tog kærligt afsked med hinanden; måske de aldrig havde været så venlig stemte mod hinanden, som netop nu. De vekslede også flere breve med hinanden, og grevinden troede i de sidste breve, hun fik fra sin mand, at spore, at der var kommet en urolig hast, en vis ængstelse over ham, som han ikke formåede at skjule.

Der kom en mørk anelse over hende, som hun dog vel vogtede sig for at lade komme til syne i sine breve til ham.

Endelig skrev han og lod hende vide, hvilken dag han ville komme tilbage.

Det var en varm forårsaften.

Kort før solnedgang var grevinden gået en tur i haven med sin lille søn. Drengen gik og småtalte og grevinden gik og drømte. Således var de nået hen til det sted, hvor parken stødte op til haven. Drengen var træt, hun måtte sætte sig med ham på en bænk i et af busketterne. Det trætte barn faldt snart i søvn og sov så sødt, at hun ikke nænnede at vække ham. Han sov endnu, da det begyndte at mørknes, og moderen drømte endnu – måske om sin korte ungdoms lykkelige dage. Den dybe stilhed i den halvdunkle skovpark, de hviskende siv om dammen og de

gamle, mørke alleer vakte måske minder i hendes bryst, søde, smertelige minder, som hun ikke mere selv var herre over.

Da hørtes der langsomme skridt i en af alleerne. Grevinden fo'r sammen. Hun var langt fra slottet, fra mennesker. Hun kunne ikke rejse sig uden at vække barnet. Og hvorfor også? Hun var en modig kvinde og blev siddende for at afvente, hvem det kunne være, der kom.

Det var en mandlig skikkelse, der nærmede sig. Det lod ikke til, at det var uden hensigt, den nærmede sig det sted, hvor grevinden sad.

"Han kommer herhen! O, Gud, hvad skal jeg gøre?"

Hun havde genkendt skridtene.

Det var mange år siden, hun havde hørt dem, men hvornår glemmer kærligheden noget? For mange år siden havde hun lyttet efter dem som nu, men i Neuschulenburgs slotshave, når hun sad ovre i et af lysthusene og ventede ham.

Og han var kommet med kærlige ord og varme håndtryk, med tilståelsen af den kærlighed, der havde knyttet det bånd, grev Hartmanns hånd så råt og vilkårligt havde løst. –

Og nu kom han atter til hende.

Hun forfærdedes ved tanken.

Hun ville springe op og flygte.

Hun var jo alene, alene med sin lille, sovende dreng, og hendes ægtefælle var langt borte, netop derfor måtte hun bort – netop derfor.

"Emilie – o, flygt ikke for mig!"

Det var hans stemme, hendes fordums forlovedes stemme, den elskede stemme, hun aldrig havde glemt. Og den lød så bønligt, så inderligt. –

"Eberhardt – lad mig gå."

"Kun tre ord – kun et halvt minut, Emilie."

"3eg besværger dig, gå. Gør ikke mig, gør ikke dig selv ulykkelig!"

"Men jeg vil jo kun en gang se dig, Emilie, kun høre –"

"Vær barmhjertig, Eberhardt, gå."

"Jeg vil kun høre, om du er lykkelig, om du –"

Han havde ikke den fasthed og styrte, som den kvinde, han elskede.

Den ene gjorde kærligheden stærk og fast, den anden havde den, om den end ikke røvede hans sjæls adel, dog for et øjeblik røvet viljens fasthed, og Eberhardt havde ikke mere mod til at adlyde hende, ikke mod til at gå.

Han nærmede sig og lagde sin arm om hendes liv.

"Et eneste ord – Emilie, elsker du mig endnu?"

Hun havde intet svar på hans spørgsmål.

Men – hun kunne ikke straks rive sig ud af hans arme.

"Emilie, jeg beder jo kun om ét ord, kun om ét eneste; sig kun, at du elsker mig endnu. Jeg elsker jo dig endnu, jeg har jo altid tænkt på dig fra det ulykkelige øjeblik, hvor han rev dig ud af mine arme. Jeg elsker dig jo endnu og vil aldrig, aldrig elske en anden. Men du må også sige mig det samme, sig det kun én eneste gang –"

Nu var det også forbi med hendes styrke.

Tårerne gled fra hendes øjne ned på den sovende dreng i hendes arme, på hans pande, der hvilede mod hendes kind.

"Du ved det jo, Eberhardt."

"Du elsker mig?"

"Altid – altid."

En vild latter trængte til deres øren.

Der kom nogen stormende ned ad sidealleen.

Grevinden havde rejst sig og grev Eberhardt var sprunget tilbage.

Grev Hartmann stod foran dem, bleg som et lig, med glødende øjne og flyvende åndedræt.

Den ægtefælle, der troede sig bedraget, kunne dog endnu beherske sig.

Men et raseri, der kan beherskes, flammer og syder kun så meget des mere i det indre.

Han vendte sig med iskold ro i stemmen til sin hustru:

"Er De så god at følge mig, frue? Deres arm."

Han tog hendes arm og lagde den i sin.

"Og barnet? Det er De måske nok så god at give mig, frue? Det er også mit barn, og De er ikke mere værdig til at røre ved det."

Grev Eberhardt ville dog nu sige et ord til forsvar for hende.

"Hr. greve, Deres hustru er den ædleste, mest trofaste kone –"

Grev Hartmann afbrød ham.

"De vover, min herre! – Dvæler De her blot et eneste sekund, vover De blot at sige ét eneste ord endnu, så er denne kugle bestemt for Deres elskedes hjerte og denne for Deres – forstår De?"

Han trak en dobbeltløbet pistol frem.

Han spændte hanen.

Grevinden vinkede afværgende til grev Eberhardt.

"Gå, gå, for Himlens barmhjertigheds skyld, gå!" bad hun.

"Stakkels Emilie," sagde grev Eberhardt bedrøvet, "jeg er ubevæbnet, jeg kan ikke beskytte dig mod denne rasendes

raseri – men oprejsning skal jeg skaffe både dig og mig."

Han fjernede sig.

Grev Hartmann lo vildt.

"Gå kun, kujon," råbte han hånligt, "mig undgår du ikke."

Han satte atter hanen på pistolen i ro.

Så tog han barnet, der sov endnu, på sin arm.

"Så går vi, frue."

Han gik tavs op til slottet med sin hustru og sit barn.

Heller ikke grevinden talte.

Hvad ville det hjælpe hende, at hun gjorde det?

Ville hendes mand tro hende?

Ville han tænke på at tilgive hende?

I slottet førte greven sin hustru op til hendes værelse.

Drengen gav han til kammerpigen med ordre til straks at lade ham komme i seng.

Så gik han ind på sit eget værelse.

Et kvarter efter havde en tjener set ham forlade slottet. Han var gået ud af bagporten og havde lukket den efter sig.

Tjeneren, der var blevet kaldt på i det samme, havde ikke set, hvilken vej han havde valgt.

Næste morgen var han hjemme igen, ingen havde set ham komme tilbage.

Han måtte være vendt tilbage til slottet gennem bagporten lige så hemmeligt, som han var gået bort.

Da slottets beboere sad ved morgenbordet, kom der efterretning fra Neuschulenburg om, at den grevelige jæger var fundet dræbt i slotshaven. En kugle var trængt lige ind gennem hans hjerte.

Den grevelige jæger?

Man kunne ikke begribe det.

Hvor havde den mand fået en så bitter fjende fra?

Da grev Hartmanns kammertjener underrettede sin herre om nyheden, sprang denne op og blev ligbleg, men sagde ikke et ord.

Han lukkede sig to dage inde i sit værelse og så i den tid ingen anden end sin kammertjener Frants, til hvem han dog ikke talte et eneste ord.

På den tredje dag – –

Men det er bedst først at fortælle, hvad der imidlertid var gået for sig på Neuschulenburg.

Grev Eberhardt var vendt sent tilbage til slottet, næsten hen imod midnat.

Han havde været urolig og ophidset, det havde været ham umuligt at blive i sit værelse, han måtte atter ud i det fri.

Hans kammertjener og jæger var endnu oppe, de havde ventet på hans tilbagekomst.

Da han atter forlod slottet, befalede han jægeren at blive oppe og vente, kammertjeneren kunne gerne gå til ro.

Greven gik ned i haven og opsøgte de steder, hvor han tidligere havde tilbragt så mange lykkelige timer sammen med sin elskede. I nat måtte han se dem igen, for uforstyrret der at kunne tænke på hende.

Han opholdt sig længe på de forskellige steder.

Jægeren havde fulgt sin herre ned i haven, men holdt sig i ærbødig afstand for ikke at forstyrre ham.

Greven havde dog bemærket ham og gik hen til ham.

Han ville ikke lade det stakkels menneske, der så ud til at være træt, vente længe på sig, kun en eneste gang endnu ville

han gå alleen igennem.

"Du kan blive her," sagde han til ham, "jeg kommer igen om ti minutter, så går vi op."

Han bøjede ind i alleen.

Jægeren blev tilbage.

Det var tilfældigvis netop på det sted, hvor greven for syv år siden havde siddet med sin elskede, da grev Hartmann var redet forbi og havde set denne i hans arme. Han havde set dem – og en halv time efter havde hans forlovede været grev Hartmanns brud! Grev Eberhardt var omtrent gået en fem minutters tid ned ad alleen og ville lige til at vende om for punktligt at holde sit løfte angående de ti minutter, da han pludselig blev stående og lyttede.

Han syntes at høre en hest i galop, der nærmede sig slottet.

Hvem kunne dog komme til slottet på denne tid?

Han lyttede.

Hovslagene kom nærmere, så blev der pludselig stille.

Han standsede. Hvorfor var rytteren stået af i haven? Han gik forsigtigt hen imod det sted, hvorfra han havde hørt hovslagene.

På én gang faldt der et skud noget nærmere slottet, omtrent der, hvor han havde forladt jægeren.

Hvad kunne det være?

Jægeren var ikke bevæbnet. Det kunne altså ikke være ham, der havde skudt.

Han kunne rigtignok være ilet op til slottet og have hentet sit gevær, men hvad skulle han skyde på i den sene, mørke midnatstime?

På rytteren?

Det var ikke muligt – og dog, der omtrent var hovslagene standset.

Men at skyde på en fremmed rytter – og det havde vel været en fremmed? Greven havde ikke den mindste anelse om, hvem det kunne have været. En ubestemt tanke, der ville dukke op i ham, undertrykte han straks, det var dog alt for eventyrligt – kun hadet havde vakt den tanke i ham, den turde han ikke tænke til ende.

Han ilede fremad i den retning, hvor han havde hørt skuddet og forladt jægeren.

Ved espalieret stod der en havebænk, og foran den lå der en mørk genstand på jorden.

Natten var mørk og henne under espalieret var der fuldstændig skygge.

Greven kunne ikke straks se, hvad det var for en genstand, men der havde ikke ligget noget der før.

Han bukkede sig ned over det mørke.

Det var hans jæger, død, svømmende i sit blod. Legemet var endnu varmt og blodet piblede endnu frem fra et skudsår i brystet.

Greven ilede op til slottet og vækkede dets beboere.

Alle havde sovet, ingen havde hørt skuddet.

De vendte med greven tilbage til mordstedet. De var forsynet med lygter og undersøgte stedet og liget nøje.

Skuddet havde ramt brystet og kuglen var gået lige ind i hjertet. Den skudte måtte være blevet truffet, mens han sad på bænken, han måtte have siddet lidt foroverbøjet og være gledet ned af bænken i det øjeblik, kuglen ramte. Han lå på siden med ansigtet vendt nedad. Den, der havde skudt på ham, måtte have

stået lige for ham. Lige for bænken i en afstand af omtrent fyrre skridt var der igen et espalier med frugttræer, bag disse træer måtte skytten have stået, for lige foran espalieret fandt man en frisk prop af et afskudt gevær. Mellem espalieret og bænken, på hvilken jægeren havde siddet, var der kun nogle få med lave blomster beplantede bede.

Fodtrin sås der ikke noget sted. På den anden side af det espalier, skytten måtte have stået ved, løb en fast grusgang, hvor der ikke kunne efterlades noget fodspor.

Grev Eberhardt lod alt blive i den tilstand, hvori han havde fundet det, og stillede vagt ved liget.

Så gik han med sine folk hen i den retning, hvorfra han først havde hørt hovslagene. Det var en med træer beplantet kørevej, der førte forbi slottet, langs slotshaven, op mod en af forpagtergårdene. På et af træerne fandt man spor af, at en hest havde været bundet til det, og under træet var jorden noget optrampet af hestehovene. Andet blev der ikke fundet, man kunne ikke en gang se, hvorfra hesten var kommet, eller hvad vej rytteren var taget; vejen var alt for fast og god.

Greven satte også en vagt ved træet, for at de enkelte spor ikke skulle blive udslettet.

Ingen var i tvivl om, at der var udøvet et mord, selv om ingen kunne ane nogen grund til det skete.

Grev Eberhardt var mørk og tavs, anede han heller ikke noget?

Greven befalede, at der straks med det samme skulle gøres anmeldelse hos den nærmeste politiøvrighed.

En mand blev sendt afsted straks – det måtte ske.

Ved dagens udbrud var retspersonalet der, ledsaget af læge og gendarmer. Der blev spurgt meget og kun svaret grumme lidt, men selv det lidet kan blive til meget og det tilsyneladende ubetydelige kan blive afgørende.

Kuglen havde virkelig ramt hjertet og døden måtte være indtruffet øjeblikkelig.

Videre undersøgelse viste, at den dræbte havde siddet på bænken, da kuglen ramte ham, og at skuddet havde været affyret fra et sikkert baghold bag espalieret, foran hvilket man havde fundet den afskudte prop.

Kuglen fandtes endnu i legemet, den havde ikke mistet sin form, det var en almindelig bøssekugle, man kunne på den nøje kende, fra hvilken slags bøsse den måtte være udskudt.

Man kunne også tydeligt skelne de bestemte former af hestehovene under træet, og der blev taget et nøjagtigt aftryk af dem. De havde en særlig halvmåneagtig form med en spids bøjning ved hver side.

Det var alt, hvad man fandt, og det var ikke meget, hvis man af dette skulle finde morderen.

For at det var en morder, man skulle søge, var retten ikke et øjeblik i tvivl om. Det var et forud bestemt, overlagt mord, det drejede sig om.

Den myrdede havde siddet roligt på bænken og ventet på sin herre, for så at vende tilbage til slottet med ham.

Morderen, enten det nu havde været den rytter, grev Eberhardt havde hørt, eller en anden, var i den sene nattetime kommet i haven, bevæbnet med sin bøsse, havde søgt og fundet sit offer og i en temmelig ringe afstand søgt det sted, hvor kuglen kunne ramme sikrest. Han måtte have sneget sig sagte

hen bag espalieret og lagt sin bøsse tilrette på en af trægrenene, for så koldblodigt at tage sigte og træffe sit offer så godt som det var muligt at træffe et menneske, når man var fast bestemt på at dræbe det. Alt var udført overlegent, roligt, sindigt og bestemt.

Det var et mord, et forud besluttet, planmæssigt udført snigmord på et intet anende menneske. Der var slet ikke tale om noget drab, nogen strid eller nogen i hidsighed udført voldshandling.

Men hvem var morderen? Dommeren spurgte enhver af de tilstedeværende personer, som kendte lidt til den afdøde, om de ikke havde den ringeste anelse om, hvorfor dette mord var udøvet. Mon den afdøde ikke havde haft strid med nogen? Eller været hadet eller misundt af nogen?

Men alle disse spørgsmål blev besvaret med et bestemt nej.

Jægeren havde været det mest stilfærdige, fredsommelige og brave menneske, der kun havde haft venner, ingen fjender.

"Og heller ikke De, hr. greve," vedblev forhørsdommeren, "er i stand til at give nogen som helst oplysning, eller vise os noget som helst spor, der kunne føre til en opdagelse af gerningsmanden til denne skændselsdåd?"

Greven havde været fattet på dette spørgsmål fra det øjeblik, han fandt liget, han måtte være fattet på det – men hvad kunne han svare? Skulle også han sige nej og derved unddrage en gemen morder den fortjente straf, ja, måske endog tåle, at mistanken blev ledet hen på en eller anden uskyldig? Eller skulle han bekende sandheden og sige, hvad han tænkte? Fortælle, at grev Hartmann Schuler til Schulenburg pludselig var kommet tilbage fra en rejse og havde truffet sin kone, grev

Eberhardts fordums forlovede, sammen med denne i haven og derefter havde haft en ordstrid med ham? Skulle han tilføje, at han derefter var vendt tilbage til sit slot, og at han havde en formodning om, at grev Hartmann havde hentet sit gevær, havde besteget sin hest og var redet efter ham for at tage hævn, og at han mente, at grev Hartmann havde taget fejl af jægeren og ham?

Skulde han, kunne han sige det? Kunne han, selv i de mildeste udtryk, fortælle alt dette?

Turde han på en sådan måde stille sin tidligere forlovede, den mest trofaste og hæderlige hustru, blot for verdens dom?

Turde han udsætte sig selv for at få skyld for at handle således for at tage en lav hævn over en rival?

Greven kæmpede i dette øjeblik den hårdeste kamp i sit liv. Endelig sagde han sagte:

"Hr. kriminalråd, jeg har formodninger, men så ubestemte og lidet bevislige, at jeg næsten frygter for at lede Dem ind på et falsk spor ved min meddelelse og derved foranledige uskyldige og agtede mennesker ulejlighed, måske sorger. Jeg kunne måske også meddele Dem et par kendsgerninger, men frygter derved ikke alene for at skade min egen ære, men også en meget agtet persons. De må tænke om mig, hvad De vil, og behandle mig som De vil, men for øjeblikket i det mindste må jeg vægre mig ved at give noget svar på Deres spørgsmål."

Svaret overraskede kriminalråden lidt, men efter et øjebliks betænkning svarede han dog:

"Det er altså kun for en tid, De vil vægre Dem ved at afgive Deres vidnesbyrd, og for øjeblikket hviler der et sådant mørke over det hele, at jeg ikke vil tvinge nogen til at aflægge

vidnesbyrd; jeg kunne arrestere Dem straks, fordi De vægrer Dem ved at hjælpe mig på sporet, da De tror at kende det, men jeg finder endnu ikke nogen foranledning til det og vil først prøve på at forfølge de forhåndenværende spor."

Og det gjorde han med omtanke og besindighed. Han opnåede derved resultater, der gjorde ham både forbavset og overrasket.

Aftrykket af hesteskoen blev forelagt alle omegnens beslagsmede til eftersyn, og en af dem påstod bestemt at kende den som sit arbejde. Han havde sin egen måde at lave skoene på, og den spidse måde, de løb ud på, beviste han, at ingen af de andre smede der i egnen brugte. Manden kunne sige endnu mere; aftrykkene sagde ham, at hesten nylig var blevet skoet, og i de sidste dage havde han ikke skoet andre heste end dem nede fra Altschulenburg.

Altså på Altschulenburg skulle man søge den rytter, hvis hest havde været bundet til et træ udenfor Neuschulenburgs slotshave, samtidig med, at der blev affyret et dræbende skud derinde.

Nu blev naturligvis den største opmærksomhed fra rettens side Altschulenburg til del, og man opdagede her flere ting, der var værd at lægge mærke til.

For det første, at grev Hartmann den pågældende aften, kort efter at han og grevinden var kommet tilbage fra slotshaven, havde forladt slottet gennem bagporten, og for det andet, at han om morgenen var kommet tilbage, uden at nogen vidste, hvorledes han var kommet ind; han måtte altså have haft en nøgle til bagporten hos sig.

Og i den nat, grev Hartmann havde tilbragt ude, var mordet udøvet.

Det tredje udsagn var endnu mere vigtigt.

Den tjener, der ryddede op i grevens sovekammer, havde næste morgen fundet grevens dobbeltbøsse stående lænet op mod væggen i sovekammeret, og det ene løb havde været frisk afskudt.

Så var der et fjerde vidnesbyrd – det var rideknægten, det aflagde det.

Han havde om morgenen fundet grevens sædvanlige ridehest stående fuldt sadlet i stalden i en tilstand, der viste, at den om natten var blevet brugt til et langt og hurtigt ridt. Den, der havde redet den, havde så ikke haft tid eller ikke villet give sig tid til at tage sadlen osv. af den igen.

Var greven selv rytteren?

Efter sin tilbagekomst havde han holdt sig indelukket på sit værelse og tog ikke imod nogen.

Heller ikke grevinden viste sig i de første dage for nogen.

Da kom endelig en af lægerne med nogle oplysninger. Lægerne er nu en gang inde i de fleste familiehemmeligheder.

Han vidste, at grev Hartmann Schuler til Schulenburg og grev Eberhardt til Neuschulenburg i mange år havde været dødsfjender. Grev Hartmann havde berøvet grev Eberhardt hans brud og var endnu stadig skinsyg på ham. Desuden vidste lægen, at grev Hartmann havde været rejst bort en tid, eller havde foregivet, at han var borte. Det lå nu nær at antage, at han havde overrasket grevinden i et møde med grev Eberhardt, og at han i mørket havde antaget jægeren for grev Eberhardt og derfor skudt ham.

Det var, som sagt, formodninger, men de lå temmelig nær.

Den fungerende dommer forskede endnu videre og fik at vide, at grev Hartmann ikke var kommet tilbage den dag, han angav, men allerede flere dage før, og at han havde opholdt sig i en lille skovkro, som han hver aften havde forladt, for at foretage lange ture i retning af sin egen have, formodentlig for et udspejde sin hustru.

Nu forstod kriminalråden, hvorfor grev Eberhardt vægrede sig ved at aflægge vidnesbyrd, han var naturligvis på det rene med sagen og vidste, hvem morderen var. Han ville skåne for navnets skyld, men en sådan skånsel kendte retten ikke noget til, og næste dag viste kriminalråden sig, ledsaget af sine betjente og gendarmer, indenfor Altschulenburgs park.

Det var tredje dagen efter at forbrydelsen var begået.

Som vi allerede har sagt, havde grev Hartmann Schuler efter tilbagekomsten fra sin rejse holdt sig indelukket på sine værelser og kun ladet sig se af to mennesker: den tjener, der havde set ham forlade slottet gennem bagporten, og kammertjeneren, som var den eneste, der fik lov til at komme ind i hans værelser. Da den anden tjener havde set bøssen i hans soveværelse, havde kammertjeneren ikke været til stede. Denne, der hed Frants, var en tro, tavs tjener, der ikke talte til nogen om, hvad hans herre foretog sig i disse lange, ensomme dage.

Det var sent på eftermiddagen, da kriminalråden nåede Altschulenburg.

Han overbeviste sig snart om, at det ville være ham umuligt at besætte alle døre i det vidtløftige, gamle slot, og at han således ikke kunne forhindre greven i at flygte, hvis han ville det; han nøjedes derfor med at postere én gendarm ved

hovedindgangen og én ved bagporten. Så begav han sig ind i slottet, hvor der var så stille, som om der slet ingen mennesker boede derinde.

En tjener trådte ham i møde i portalen.

Kriminalråden spurgte efter greven.

Tjeneren svarede, at han skulle kalde på hr. grevens kammertjener.

Kriminalråden ventede.

Tjeneren havde ikke røbet skræk, ikke en gang forundring ved at se den fremmede, i hvis følge der dog var uniformerede betjente og gendarmer. Kriminalråden var meget forbavset over dette. Kendte man da herinde ikke noget til mordet på grev Eberhardts jæger? Havde man virkelig her ikke den ringeste anelse om, hvem morderen var?

Det lod ikke til det.

Kammertjeneren Frants kom nu ned.

Man kunne straks se, at det var en af disse tro, tavse tjenere, der ikke med en mine ville røbe en af deres herres hemmeligheder,

Inkvirenten forlangte at blive ført til hr. greven.

Kammertjeneren kastede et spørgende blik på de personer, der omgav kriminalråden.

"Ja, med mit følge," sagde denne bestemt og kort.

Kammertjeneren bad, at man ville følge ham.

Kriminalråden troede at se et bekymret udtryk i tjenerens ansigt.

De måtte op ad flere trapper og gennem flere lange gange.

På vejen stillede kriminalråden tjeneren et par spørgsmål.

Og når en inkvirent spørger, bliver det altid en slags forhør.

"Hr. greven er på sit værelse?"

"Ja, hr. greven er på sit værelse."

"Alene?"

"Ja, alene."

"Har man allerede fået efterretning om mordet på Neuschulenburg?"

"Ja, straks om morgenen."

"Ved hr. greven noget om det?"

"Hr. greven taler aldrig med sine tjenere om fremmede anliggender."

Kriminalråden spurgte ikke videre. Et retsligt forhør lod sig dog ikke således afholde her midt på trappen, og han indså, at han ikke kunne komme nogen vej med dette menneske på anden måde.

Således nåede de grevens værelse.

Kammertjeneren vendte sig mod kriminalråden og sagde i en aldeles rolig og høflig tone:

"Hvem man jeg have den ære at melde?"

"Kriminalretten," sagde kriminalråden kort.

Tjeneren gik ind gennem en dør og lukkede den efter sig.

Kriminalråden og hans ledsagere blev stående på gangen.

Også her var alt stille. Man hørte ingen talen, ingen gåen, ingen genlyd af nogen larm hverken nær eller fjern.

Kriminalråden kom til at vente temmelig længe.

Hvad var det? Blev der nu ikke åbnet og lukket nogle døre derinde?

Hvis han nu var flygtet?

Nu vendte kammertjeneren tilbage.

"Tør jeg bede herrerne følge mig?"

Kriminalråden gav sin aktuar et vink og fulgte sammen med denne efter tjeneren.

Betjentene blev stående i gangen.

Tjeneren førte dem gennem et forværelse og bankede sagte på en dør, men han ventede ikke på noget svar og åbnede omtrent samtidig døren, trådte tilbage og lod herrerne gå ind.

Så snart kriminalråden og hans aktuar var trådt ind, lukkede han lige så stille døren efter dem igen.

De var i grevens værelse.

Han var derinde og de var alene med ham.

Han trådte dem et par skridt i møde.

Han var bleg og mørk, og hans blik havde det på én gang truende, bestemte og lumske udtryk, der var ejendommeligt for det.

Han så et øjeblik vist på kriminalråden og sagde så:

"Jeg erfarer af min tjener, at De søger den, der myrdede jægeren derovre. Det var mig, der skød ham. Jeg beklager meget denne ulykke. Det var hans herre, min kugle var bestemt for. Den traf den urette. Hvis der kan blive tale om en straf for dette beklagelige uheld, så er jeg villig til at underkaste mig den."

"Jeg kan ikke tale noget om straffen," sagde kriminalråden, "jeg er her kun som undersøgelsesdommer."

"For at arrestere mig?"

"Foreløbig for at forhøre Dem."

"Jeg står til tjeneste."

Greven blev forhørt og aflagde fuldstændig tilståelse på sin måde.

"Grev Eberhardt derovre og jeg, vi har i lang tid været fjender. Mit had imod ham og den familiegren, han tilhører, har jeg

taget i arv efter min fader. Det må være instinktmæssigt, jeg kan i det mindste ikke angive nogen bestemt grund til, at det er fremkommet. Det har senere erholdt næring ved mangt og meget, også ved mit giftermål. De har vel hørt tale om det, og jeg kan måske spare mig i dette punkt at gå i detaljer? Sådanne familieanliggender har i alle slægter og til alle tider endt med tragedier, og de *må* i grunden gøre det. Også mig fik det til at fremskynde slutningsakten. Jeg havde en rejse for til residensen, og jeg foretog den ikke uden hensigt. Jeg vendte tilbage en hel uge, før man havde ventet min hjemkomst, og holdt øje med greven derovre. For tre dage siden overfaldt han min hustru, der roligt og uden at ane noget ondt spadserede i slotshaven. I samme nu havde jeg besluttet, at den elendige skulle dø. Jeg var ubevæbnet og kunne derfor ikke udføre min beslutning i det samme øjeblik. Havde jeg haft et våben hos mig, havde jeg gjort det. Jeg gik op til slottet, hentede en bøsse, steg til hest og red over til Neuschulenburg for at dræbe forræderen. Jeg så ham gå i sin have, og efter at jeg havde bundet min hest til et træ, gik jeg ind for at søge ham. Jeg bildte mig ind, at det var ham, der sad på bænken, stillede mig bag espalieret, lagde an på ham, sigtede godt og traf godt, kun til alt uheld ikke den, jeg ville træffe. Næste dag fik jeg at vide, at jeg var kommet til at skyde jægeren i stedet for ham."

Greven talte med en mørk, hånende, enhver bedre følelse fornægtende egoisme.

Kriminalråden arresterede ham og afleverede ham til retten.

Han ville ikke tage afsked med sine, skønt kriminalråden gav ham tilladelse til det.

"Med min hustru?" sagde han kort, "nej! Med min søn? Han skal ikke se sin fader, så længe denne er anklaget for en forbrydelse."

Var det sand følelse, der foranledigede ham til at fremstille scenen i slotshaven således, at den slet ikke skadede grevindens rygte? Eller handlede han således for på en måde at omgive sin gemene forbrydelse med en art æresglorie?

Da dommen skulle falde, kom der mange vanskeligheder for dagen, fremkaldt ved en gammel meningsforskel mellem lovens giver og dens udøvere.

Loven viste på en måde grevens forsvarer en udvej, som denne naturligvis i fuldeste mål benyttede sig af.

Ligesom den anklagede selv påstod, at han havde begået en beklagelig fejltagelse, således påstod grevens forsvarer, at der slet ikke kunne anlægges sag mod greven for overlagt mord. Til et mord hørte naturligvis, at den, den dræbende havde tænkt at myrde, virkelig var blevet myrdet, og dette var ikke tilfældet her. Den anklagede havde tænkt at myrde grev Eberhardt Schuler til Neuschulenburg, aldeles ikke dennes jæger, med hvem han aldeles intet udstående havde; havde han anet, at hans kugle ville træffe jægeren, havde han aldrig afskudt den, han havde aldrig villet skyde jægeren med vilje, det var i grunden kun et beklageligt vådeskud, og det kunne kun i den henseende bebrejdes greven, at han ikke havde set sig godt nok for, før han affyrede det dødelige skud. For et vådeskud mente forsvareren, at der ikke kunne være tale om at dømme greven til andet end pengebøde eller let arrest, det ville være vanvittigt at påstå, at dommen skulle fældes for påtænkt mord på grev Eberhardt, da

grev Hartmann ellers ikke havde foretaget sig noget, der kunne have grevens død til følge.

En del af den samlede ret rettede sig efter lovens bogstav og gav forsvareren ret.

Men en del af dommerne var af en modsat mening.

Greven havde sigtet og skudt på et bestemt menneskeligt individ og dræbt dette ved sit skud, altså havde han dræbt med vilje. Om dette individ var greven selv eller dennes jæger, var aldeles ligegyldigt, et *menneske* var blevet dræbt og forbryderen havde *villet dræbe det*, og han måtte straffes for *forsætligt drab*. At grev Hartmann havde villet dræbe den af ham så forhadte grev Eberhardt og kun ved et tilfælde havde dræbt dennes jæger, kom ikke selve sagen ved, det var motiverne til handlingen, ikke handlingen selv, kun til denne burde man her holde sig, for motiverne gør ikke strafbar dåd straffri, de kan kun fremkalde en *skærpelse* i dommen, hvis de tyder på en særlig ond og farlig karakter hos den anklagede, eller benyttes til en formildelse i dommen, hvis de viste sig at være udsprunget af ædel tænkemåde hos vedkommende. Den gerning, her var udøvet, kunne under ingen omstændigheder stemples som et vådeskud, det var og blev et overlagt mord.

Og for denne sidste anskuelse udtalte flertallet af dommerne sig.

Den anklagede blev dømt til tabet af sin adel og døden ved øksen.

Dommen blev bekræftet i anden instans, endskønt også her et mindretal forsvarede den anden anskuelse.

Denne meningsforskel foranledigede monarken til ikke at tillade dødsdommens fuldbyrdelse; dommen angående tabet af

adel kom til at stå ved magt, dødsdommen forandredes ved kongelig nåde til tyveårig tugthusstraf.

Og Hartmann Schuler måtte afbøde sin tyveårige tugthusstraf lige til den sidste dag.

5

Grevinde Emilie Schuler og hendes søn havde beholdt deres adel, grevinden i følge monarkens vilje, der havde forbeholdt sig dette, da han undertegnede dommen om Hartmann Schulers udstødelse af adelstanden, og børnene, fordi faderens brøde ikke berøver børnene deres adel. Vi siger børnene, for grevinde Emilie havde bragt en lille datter til verden, endnu før dommen over hendes mand trådte retsligt i kraft.

Grevinde Emilie havde ikke set sin mand, siden han hin aften havde budt hende sin arm, for at føre hende og hendes lille dreng tilbage til slottet.

Han havde ladet sig føre til fængslet uden at ville tage afsked med hende og uden at sige hende en hilsen eller et afskedsord.

Han havde også senere vægret sig ved at se hende eller modtage så meget som en linje oplysning fra hende.

Således havde han modtaget sin dom, tiltrådt sin tugthusstraf og efter tyve års forløb afbødet den.

Han havde heller ikke med ét ord forhørt sig om sine børn, at der var født ham en lille datter, var blevet optaget i akterne, og dommeren havde meddelt ham det.

Han havde modtaget efterretningen uden at besvare den med et eneste ord.

Var det had eller foragt, der opfyldte hans hjerte, når han tænkte på sin hustru? Eller grebes han måske af skam, når han

tænkte på hende?

Hvem kan vide det?

Hun var som død for ham, både hun og hendes børn.

Hvem kunne efter alt dette nære nogen formodning om, med hvilke tanker og planer om sine han nu ville forlade tugthuset?

Ville han nu bringe sin skam over deres hoveder eller ved frivillig landflygtighed bevare deres navne for den skamplet, der hvilede på ham?

Eller ville han endnu fortsætte sine hævnplaner? Man måtte frygte det værste af en mand med hans karakter.

Man havde jo også ret til at frygte det værste, nu, da det viste sig, at han havde vægret sig ved at tale med justitsråden, som grevinden havde sendt med bud til ham.

Om de truende ord, han havde ytret i sin samtale med tugthusdirektøren, vidste hans familie til held for dem selv ikke noget.

Hvad han vidste om dem, da han nu så pludselig opsøgte dem på slottet Bodenthal, og hvorledes han havde fået opspurgt, at de boede der, vidste de heller ikke.

Grevinden havde straks efter at hendes mand var blevet dømt og transporteret til tugthuset, forladt slottet Schulenburg med sine børn, ikke for sin egen skyld, men fordi det forekom hende at være en pligt mod hendes børn at handle således. På Schulenburg og der i omegnen vidste alle, at grev Hartmann var blevet fradømt sin adel og indespærret i tugthuset som en simpel forbryder. Det måtte hans børn ikke få at vide, og på slottet Schulenburg kunne hver dag, hver time bringe et tilfælde, der røbede sandheden for dem.

Grevinden begav sig med sine børn på rejser i fremmede lande, og købte sig ved sin hjemkomst slottet Bodenthal, hvor hun så tog bolig med sine børn, langt fra deres tidligere hjem.

Hun førte et stille, tilbagetrukkent liv – en enkes liv.

Som sådan optrådte hun også: "Emilie, enkegrevinde Schuler". Selv hendes to børn troede faderen død, død straks efter den lille datters fødsel.

Det skar vel ofte moderen i hjertet, når hun på børnenes spørgsmål efter faderen måtte svare, at denne var død, men hun gjorde det for deres egen skyld.

Adele – således hed den lille datter – havde jo aldrig kendt ham; når hun talte om faderen og beklagede ikke at have kendt ham, var hun let at berolige, og det mildnede så moderens smerte.

Men hvor ganske anderledes var det ikke, når sønnen Konrad talte om faderen!

"Åh, moder, jeg husker ham så godt, så godt! Jeg var med dig i en have eller en park. Så kom fader ned til os. Han så så skrækkelig vild og vred ud. Han rev mig ud af dine arme og så så mørk og vred på dig. Jeg tror, jeg ville græde, men jeg kunne ikke græde, så angst var jeg. Han bar mig op til slottet, og siden har jeg aldrig set ham. Snart efter fortalte du mig, at han var død, og nu kan jeg aldrig tænke mig ham anderledes, end med det mørke blik, det vrede udtryk og med den følelse af angst, jeg havde for ham."

Moderen sukkede dybt.

"Og hvorledes mon han vil se på dig, når han ser dig igen, du stakkels barn?" tænkte hun.

Så spurgte drengen, hvor faderen var død, og lod sig i en tid stille tilfreds med oplysningen: i et fjernt, fremmed land. Men senere ville han vide, hvor landet var, og da moderen svarede "Rusland", ville han vide, hvorledes faderen var kommet til Rusland, og om han havde været alene der.

Således sønderrev drengen ubevidst moderens hjerte med sine stadig på ny fremførte spørgsmål.

Grev Eberhardt Schuler, grevinde Emilies første, om end ikke offentligt anerkendte, forlovede, havde i flere år vægret sig ved at gifte sig, han ville blive sin ungdomselskede tro. Men hans fader trængte ind på ham med bønner og forestillinger, han var den eneste søn, og familien ville uddø med ham. Faderen havde truffet et valg for ham, et fortræffeligt valg. Grev Eberhardt vaklede, men før han gav efter for faderens bønner, ville han dog sige sin tidligere forlovede det og rigtigt udtale sig for den eneste kvinde, han nogensinde havde elsket. Det var derfor, han havde opsøgt hende den aften i Schulenburgs park, hvor grev Hartmann overraskede dem; hun havde bedt ham gå, men da han så hende igen, havde den gamle kærlighed sejret et eneste minut, og dette ene minut drev grev Hartmann til det mordforsøg, han nu bødede så hårdt for, og det forandrede som ved et lynnedslag grev Eberhardts og grevinde Emilies fremtidsudsigter.

Nu kunne grev Eberhardt ikke bekvemme sig til en ny forbindelse foreløbig.

Og grevinde Emilie?

Hun blev af sine venner og slægtninge opfordret til at søge retslig skilsmisse fra sin mand, man sagde hende, at det ville lykkes hende at opnå den, men hun ville ikke høre tale om det.

"Aldrig," sagde hun bestemt.

"Hun vil nok betænke sig," sagde hendes pårørende og lovede næsten grev Eberhardt hendes hånd.

Grev Eberhardt elskede hende, og hans svage karakter kunne aldrig hæve sig til hendes højde. Også han tænkte "hun vil betænke sig" og håbede og ventede.

Men grevinde Emilie betænkte sig ikke.

Hun lod grev Eberhardt bede, at han ville give efter for sin faders ønsker.

Så gav han endelig efter.

Greven og grevinden så ikke hinanden i den tid og vekslede ikke breve med hinanden; det var, som om der var en stiltiende overenskomst mellem dem om at undgå hinanden.

Grev Eberhardt boede på slottet Neuschulenburg højt oppe i det nordlige Tyskland, grevinden boede med sine børn på slottet Bodenthal, mere end hundrede mil længere nede mod syd.

Således gik der en lang række år.

Grev Konrad, grevinde Emilies søn, var blevet myndig, havde gjort flere rejser og studeret.

Grevinde Emilie sagde en dag alvorligt til ham:

"Konrad, nu må du overtage bestyrelsen af din faders godser."

"Har forvaltningen da ikke altid været i gode hænder hos dig, moder?" spurgte sønnen.

"Jeg skulle kun forvalte dem, til du blev myndig. Nu er du det, og mit hverv er til ende."

"Bliv ved at forvalte dem, moder, på mine vegne."

"Det kan ikke gå an, loven og retten forbyder det."

"Hvorledes kan loven stille sig mellem dig og mig, moder?"

Da måtte moderen sige ham den frygtelige sandhed.

"Din fader lever, Konrad, han lever i tugthuset som morder, borgerlig, død."

Sønnen stod som målløs.

Moderen kunne ikke holde sine tårer tilbage.

Hun måtte fortælle videre. Vidste han det ene, ville han vide mere, og hun fortalte videre, men sagde ham dog ikke alt. Hun måtte fortælle ham om hans faders had til sine slægtninge på Neuschulenburg, om sin forlovelse med grev Eberhardt, om sønderrivelsen af dette bånd, om sin forbindelse med hans fader, om den ulykkelige overraskelse i parken, jægerens mord og hans faders dom, samt om dennes skilsmisse fra hjemmet og familien.

Kun ét kunne hun ikke bringe over sine læber, at fortælle sønnen det, at hans fader havde overrasket hende i en andens arme, selv om det kun var i et eneste minut, at hun havde givet efter for sin første og eneste kærlighed.

"Og fader? Han lever altså endnu?" spurgte sønnen.

Det svar, han fik, var vist det mest trøstesløse, han kunne få.

Faderen levede, men ville ikke have det ringeste med sin familie at gøre, han havde ikke villet modtage noget budskab fra dem, eller sendt noget budskab til dem. Han havde erklæret direktøren, at han var død for verden og ikke ville vide noget af verden at sige. Det samme havde han svaret, da man havde forlangt, at han skulle træffe bestemmelse om forvaltningen af sin uhyre formue.

Derefter havde retten sat grevinde Emilie til forvalterske af formuen og til formynderske for sønnen. Da den fængslede selv

ikke ville modtage noget af hende, havde hun hvert år sendt fængselsdirektøren en vis del af renterne til opbevaring for fangen.

Hun havde også flere gange om året ladet forhøre hos fængselsdirektøren om, hvorledes det gik hendes mand. Direktørens svar var altid, at han ikke havde den mindste grund til at klage over hans opførsel, men han måtte beklage det udtryk af mørk trods og menneskehad, der altid var udbredt over ham.

Det var de meddelelser, som moderen havde måttet gøre sønnen angående faderen.

Hun havde sluttet med en bøn:

"Din stakkels søster må aldrig få noget at vide om dette, Konrad?"

"Aldrig, moder!"

Grev Konrad Schuler overtog forvaltningen af sin faders godser.

Overtagelsen og forhandlingerne med retten nødvendiggjorde hans nærværelse på Schulenburg og ophold der i nogen tid.

Han rejste derhen, og den simple høflighed fordrede, at han, når han var der, måtte aflægge et besøg hos sine slægtninge på Neuschulenburg, som han jo aldeles ikke havde noget udstående med.

Her var grev Eberhardt godsherre og havde været det i længere tid. Faderen var død, noget efter at sønnen havde opfyldt hans ønske og giftet sig.

Grev Eberhardt var enkemand.

Også hans ægteskab havde været et fornuftgiftermål, uden gensidig kærlighed; det havde hverken været lykkeligt eller ulykkeligt; greven, der ikke havde sjælsstyrke nok til at søge at glemme, levede altid i tanken om, hvorledes det kunne have været, hvis han havde fået sin ungdomselskede til hustru, og i denne tanke gjorde han intet forsøg på at vinde sin unge hustrus kærlighed. Han var venlig og god mod hende, som mod alle, og forbitrede hende ikke livet i den korte tid, hun blev hos ham. Men mere gjorde han heller ikke for hende.

Med inderlig glæde modtog han sin ungdomsbruds søn, og det, der blev nægtet forældrene, skulle børnene finde.

Grev Eberhardts ældste datter Lucie var en yndig, blid, smuk, ung pige, der aldeles syntes skabt for grev Konrad, og som også erobrede hans unge hjerte, så snart han så hende.

Hendes hjerte kom ham i møde.

Få uger efter bad de grev Eberhardt om hans velsignelse.

"Min moder forener sine bønner med mine," sagde den unge greve.

Og grev Eberhardt gav gerne sit samtykke.

Grev Konrads moder havde endnu en bøn, den, at forlovelsesfesten måtte finde sted på slottet Bodenthal samtidig med hendes datter Adeles, der i broderens fraværelse var blevet forlovet med en ung, rig godsejer fra omegnen, en grev Hochstetter.

Og da denne skildring tog sin begyndelse, var derfor de fleste af de personer, vi har lært at kende, forsamlet på slottet Bodenthal: De to unge brudepar, samt grevinde Emilie Schuler og grev Eberhardt Schuler.

6

Aftenen var stille og varm.

Dagen havde været hed, mange gange havde heden været næsten trykkende og uvejrssvanger. Skulle det blive uvejr, måtte den sene aften nu bringe det.

På slottet Bodenthal herskede der liv og glæde i anledning af dobbeltforlovelsen.

Man legede, dansede, sang og tumlede sig på de fløjlsbløde græsplæner ud for de oplyste slotsvinduer.

På den anden side af slottet var der stille, der gik kun enkelte mennesker frem og tilbage. Men også her var oplyst, der fandtes ikke et mørkt vindue på slottet og der brændte fakler overalt i den store slotsgård.

De mennesker, der her gik frem og tilbage, hørte til slottets gæsters tjenerskab. De lyttede til munterheden inde i haven.

De skulle snart få noget andet at lytte efter.

Fra landevejen, der snoede sig forbi slottet i en halv fjerdingvejs afstand, førte en snorlige allé af statelige popler op mod slottet.

Folkene på slotspladsen hørte en vogn rulle langsomt op ad alleen. De undredes over det, for de vidste, at alle gæsterne var kommet, og at der ikke ventedes flere.

De ville have undret sig endnu mere, hvis de havde været vidne til et lille ophold, der fandt sted, før de kunne høre vognen komme.

Da vognen ville bøje fra landevejen ind i alleen, tilråbte en stemme inde fra den postillonen et kort og befalende:

"Holdt!"

Kun dette ene ord.

Det var en dyb, lidt rå mandsstemme, der havde råbt det.

Postillonen holdt.

En lille, undersætsig, bredskuldret mand steg ud af vognen.

Man kunne ikke kende hans ansigtstræk i den mørke aften, hans dragt så ud til være en slags håndværkerbluse.

Han blev stående er øjeblik ved den åbne vogndør.

Der var endnu nogen inde i vognen, der talte med ham.

"Du bliver altså i nærheden af slottet og lader dig ikke se af nogen; snig dig under vinduerne, indtil jeg giver dig et tegn, og kom så op til mig."

"Godt," sagde manden, der var steget ud.

Så råbte han op til kusken:

"Kør så!"

Selv blev han tilbage i alleen.

Postillonen kørte videre op ad alleen, svingede langsomt ind i slotsgården og holdt ved den store slotsportal.

Han lod ikke sit postillonhorn tone, han bragte måske endnu en gæst, en gæst, der ville overraske ved sit komme.

En tjener trådte hen til vognen og åbnede vogndøren.

Det fulde lys fra portalen faldt nu ind i vognen og oplyste den.

Tjeneren så nu den rejsendes ansigt, et ansigt, der forfærdede ham, så blegt, mørkt, menneskesky og menneskefjendsk var det.

Det var en fremmed her, tjeneren kendte ham ikke.

Den fremmede råbte befalende til tjeneren:

"Lad kammertjeneren Frants kalde."

Tjeneren sagde det til en anden tjener, der stod i nærheden, selv blev han for at modtage den fremmedes videre befalinger.

Men den fremmede havde ingen videre befalinger.

Han rejste sig tavs og steg ud.

Tjeneren ville være ham behjælpelig, men han afviste med et vink al hjælp.

Det var en stolt, kraftig mand, der nu stod foran slottet. Han så endnu en gang så mørk og afskrækkende ud, da han stod der i lysglansen.

Han så op ad det klart oplyste slot og studsede ved lyden af munterheden ude fra haven.

Udtrykket i hans ansigt blev forfærdeligt.

Kammertjeneren Frants kom ud fra slottet, ikke overrasket, men bekymret, ængstelig, som om han allerede vidste, hvem det var, der var ankommet umiddelbart efter ham.

"Nådige –"

"Ti, og før mig til et værelse."

Frants førte ham ind i et af slottets værelser.

Først dér talte den fremmede.

Hans første ord var et spørgsmål.

"Hvad er der på færde her?"

"Her fejres en familiefest, nådige herre."

"Af hvilken art?"

"En dobbeltforlovelse."

"Nævn de forlovede."

"Komtesse Adele og grev Ottomar Hochstetter, grev Konrad og komtesse Lucie Schuler."

"Fra Neuschulenburg?"

"Ja, nådige herre."

"Ah – lige i sidste øjeblik," mumlede Hartmann Schuler.

Så spurgte han igen:

"Er min hustru her?"
"Ja, den nådige frue er her."
"Og grev Eberhardt?"
"Og grev Eberhardt Schuler."
"Og brudeparrene? Ja, det forstår sig af sig selv. Lever grev Hochstetters forældre?"
"Faderen. Også han er her i aften."
"Før min kone til mig. Gæsterne må ikke endnu vide, at jeg er her. Heller ikke må mine børn få det at vide!"
Tjeneren gik.
Hartmann Schuler trådte hen til vinduet og lyttede til den glade larm nede fra haven, og hans blik gled fra den lysramme, der omgav slottet, ud i det fjerne, hvor modsætningen lod det se endnu mere mørkt og trist ud.
"Også her vil blive mørkt og trist," mumlede han, "og deres latter og sange vil forstumme –"
Et lyn blinkede i det fjerne.
Den mørke mand smilede vildt.
"Ja, uvejret er kommet," mumlede han, "lynene begynde at spille – og her – her skal de slå ned."
Skridt nærmede sig værelset.
"Hun kommer."
Han vendte sig mod døren, hvorfra hun måtte træde ind.
Hans mørke ansigt sitrede af ophidselse og forventning, det glødede i hans øjne som lynene ude på den mørke himmel. Således ville han modtage den hustru, han ikke havde set i tyve år, som han i tyve år havde anset for årsagen til den skam og ulykke, der var overgået ham, og som han nu ville lade undgælde for det.

Døren – åbnedes – –

Den gamle tjener Frants havde ikke haft mod til selv at bringe grevinden den efterretning, at hendes mand var der, og at han skulle føre hende til ham.

Han kendte jo sin herre. Turde grevinden træde ham i møde uden beskyttelse? Og hvem skulle beskytte hende? Han, tjeneren, kunne da ikke kaste sig mellem ægtefællerne, turde ikke blande sig i sit herskabs anliggender.

Og hans herre havde sagt, at han ikke måtte røbe hans ankomst for nogen anden.

Turde han rette sig efter denne befaling? Var det ikke rigtigst at sige det til nogen? Men til hvem? Grev Konrad, sønnen? Gik det an? Eller grev Eberhardt – den mand, som den hjemvendte havde villet dræbe?

Mens han således gik ubestemt omkring, mødte grev Eberhardt ham.

Han så straks, at der var noget på færde.

"Hvem søger De, gamle Frants? De er jo bleg som et lig?"

Tjeneren vovede ikke at tie.

Han fortalte alt, og grev Eberhardt svarede:

"Jeg skal tale med grevinden. Vent mig her."

Grev Eberhardt gik til grevinden.

"Din mand er her, Emilie. Han vil tale med dig. Du kan ikke gå ene til ham. Du behøver en beskytter. Jeg vil ledsage dig. Jeg bærer jo skylden for din ulykke."

"Jeg som du –" havde grevinden sagt, så sank hun afmægtig om i hans arme.

Men hun kom atter til sig selv. Han så klart – hun var modig.

"Nej, du må ikke ledsage mig, Eberhardt, mindst af alle du. Mistanken mod dig gjorde ham til forbryder, det var en uretfærdig mistanke. Men han ville måske selv nu tro, at den var retfærdig, når jeg trådte frem for ham, ledsaget og beskyttet af dig."

"Men fremmede kan da endnu mindre beskytte dig, Emilie."

"Jeg vil heller ikke ledsages af en fremmed, Eberhardt."

"Af dine børn da?"

"Aldrig, aldrig!".

"Hvem skal da ledsage dig?"

"Ingen! Lad der komme over mig, hvad der vil, jeg tager det på mig, jeg må tage det på mig. Det er mig, der bærer skylden."

"Og jeg, Emilie?"

Grevinden så bekymret på ham.

"Du, Eberhardt? Du vil få nok at kæmpe for, nok at beskytte overfor ham, du vil komme til at samle alt dit mandsmod for at kunne gøre det. Vore børn! Tror du, at han vil tillade deres forbindelse? Allerede tanken om, at de kunne blive lykkelige, vil være nok til, at han adskiller dem. Og han kan gøre det. Han har nu igen en faders rettigheder over dem, han kan bestemme over deres skæbne, deres fremtid. Der vil udkræves fast, bestemt mod til at forsvare vore børns lykke. Jeg kan ikke optræde lige overfor min mand, mine børn kan ikke træde op mod deres fader. Der er det, du må gøre det. Der er det, vi trænger til din beskyttelse og hjælp, Eberhardt."

Grev Eberhardt indså, at hun havde ret, og gjorde ingen indvendinger.

"Men jeg bliver i din nærhed," tilføjede han kun; "han kunne jo være aldeles rasende."

Han førte hende til den gamle Frants, der ventede på hende.

Tjeneren førte hende op til det værelse, hvor greven opholdt sig.

Grev Eberhardt blev stående i den korridor, der var uden for det værelse, hvori Hartmann Schuler opholdt sig.

Tjeneren åbnede døren til værelset, lod grevinden træde ind og lukkede atter døren efter hende.

De to ægtefæller var alene.

Alene – Hartmann Schuler, den æreløse, simple forbryder, og grevinde Emilie Schuler, den ædle, pletfri dame, der kun bar straffen for en brøde, der ingen brøde var.

De var alene efter en tyveårig adskillelse.

Hvor ganske anderledes havde tingene ikke stillet sig for dem i de tyve år, hvor forandret var alt blevet, siden de for tyve år siden sidst så hinanden.

Og hvorledes skulle alt nu blive efter dette møde?

Læste grevinden svaret på dette spørgsmål, nu, da hun genså ham, og så ind i de af hævn og had glødende øjne?

Skulle dette være svaret? Det kunne blive det, denne mand var hendes ægtefælle, han kunne tage bestemmelse for hendes kommende liv, hun måtte underkaste sig hans vilje, eller hun måtte endnu, hvor sent det end var, søge skilsmisse.

Og kunne hun det endnu? Ville hun endnu kunne opnå skilsmisse, når hun havde forholdt sig stille så længe?

Nej, der var ikke andet at gøre end at holde ud, prøve på at være fattet og bære alt med mod og hengivenhed.

Hun var blevet stående tavs ved døren. Hun måtte betragte ham.

Også han stod tavs hensunken i beskuelsen af hende.

Det var vel uvilkårligt fra begge sider.

Så brød han tavsheden.

"De fejrer en fest i dag, fru grevinde?"

Han talte med kold, mørk hån.

"Hartmann!" råbte hans kone bedende.

Han lo.

"Glem ikke Deres stand, fru grevinde, kast Dem dog ikke hen til den simple, borgerlige forbryder, til tugthusfangen."

"Vi er ægtefæller, Hartmann."

"Ah – falder det Dem nu endelig ind?"

"Jeg har aldrig glemt det!"

"Heller ikke hin aften i Schulenburgs park?"

"Heller ikke da. Jeg sværger dig til, Hartmann, at jeg aldrig, aldrig et øjeblik har krænket de pligter, en hustru har overfor sin ægtemand. Heller ikke hin aften!"

"Bah! Og i aften?"

"I aften?"

"Ja, i aften, min nådige frue? Gør De det måske heller ikke i aften? Behager De ikke i aften at usurpere en faders rettigheder? Efter loven behøves mit samtykke såvel til min søns som min datters forlovelse. Har De behaget at tænke på det? Under mit ophold i tugthuset hvilede min faderlige myndighed. Ved min løsladelse trådte den igen i kraft. De ville forekomme det, ville ved min tilbagekomst overraske mig med kendsgerninger, sige, at det var sket og ikke kunne gøres om. Ikke sandt? Det var Deres mening, fru grevinde? Var det også helligholdelse af hustruens pligter mod manden? Men De har forregnet Dem, De har forregnet Dem meget, nådige frue. Et eneste ord af mig løser de indgåede forbindelser."

Grevinden blev om muligt endnu blegere, end hun var.
"Hartmann," bad hun, "du vil ikke forstyrre vore børns lykke – du –"
Han afbrød hende.
"Må jeg for det første bede Dem ikke at titulere mig med *du*, nådige frue, jeg er ikke Deres tjener. Det var altså vore børn, De talte om. Over mine børn bar jeg alene rettighed, medmindre De vil sige mig, at børnene ikke er mine børn –"
"Min herre!" råbte grevinden.
Nu sagde hun også "min herre" og "De".
"Min herre, De har ingen ret til at insultere Deres hustru."
Dermed ville hun forlade værelset.
Hendes kinder brændte af harmens rødme: den af ædel vrede fremkaldte harmes.
Han stillede sig i vejen for hende.
"Vi er endnu ikke færdige med hinanden, frue."
Han lukkede døren af og stak nøglen til sig.
Grevindens harme gik over til klart, koldt, roligt mod.
"De vil anvende magt mod mig? Her? I mit eget hus?"
Han vedblev med sin rolige stemme.
"*Jeg* er Deres herre, frue, også her, og De ved det."
"De tager fejl, min herre. Jeg er ikke uden beskyttelse. Et råb af mig, så –"
Han smilede ironisk.
"Ah, grev Eberhardt står altså udenfor? Han står på vagt for Dem?"
Det var således. Grevinden blev et øjeblik forvirret.
Hendes mand bemærkede det straks.

"Han er her altså? Jeg tog ikke fejl? Så kald ham til hjælp, frue, kald ham til hjælp, – men vent lidt, ikke straks, lad os blive enige om et par små punkter først. Grev Eberhardt ved altså, at jeg er kommet hjem og at jeg er her. De underrettede ham om det, før De kom her til mig?"

Grevinden afbrød ham.

"De tager fejl. Det var grev Eberhardt, der underrettede mig om Deres nærværelse her. Så gik jeg herop."

"Ledsaget af ham?"

"Ja – ledsaget af ham."

"Han er altså her i nærheden?"

"Ja – det tror jeg da."

"Og foruden ham er der ingen af Deres gæster, der ved noget om min ankomst?"

"Nej – men Konrad ved det."

"Ah – således. Nuvel, frue, så kald grev Eberhardt til hjælp mod mig, men vær forud fattet på følgerne. Jeg vil straks ved den første banken lukke op for grev Eberhardt Schuler og så ledsage ham og Dem her fra til Deres gæster, til hvem jeg i al høflighed ville holde følgende lille tale: 'Mine ærede damer og herrer, det glæder mig at kunne hilse på Dem her som mine gæster. Jeg er i dette øjeblik vendt tilbage fra tugthuset, hvor jeg i tyve år har spundet uld som simpel tugthusfange'."

Han gjorde en pause, han ville se, hvilket indtryk hans ord havde gjort på hans hustru.

Hun havde formået at bevare sin ro, eller måske kun skinnet af den.

"Vil De også hilse således på Deres børn? I selskabets nærværelse?" spurgte hun.

"Hvorfor ikke? Mine børn? Hm! Jeg forsikrer Dem, frue, at jeg, hvis jeg en gang var begyndt at holde min tale, ville vedblive at tale, hvem der så kom. Jeg ville fortælle både mine gæster og mine børn historier om hemmelige sammenkomster i parken, om en vred og heftig ægtemands mellemkomst, om det mord, som var en følge af det, om tugthusstraffen, om den uhyre overraskelse, De havde beredt den tilbagevendende ægtefælle og om den beskyttelse, den mand skulle yde Dem, som en gang havde fået Deres ægtefælle til at begå et mord. Taler jeg tydeligt, frue? Skal jeg bruge stærkere ord? Vil De, at jeg skal tale således? Tror De nu, at jeg er mand for at gøre det?"

Han havde ikke formået at ryste sin hustru.

Hun svarede ham i det mindste ikke.

Der opstod en lille pause, så sagde hun kort og bestemt:

"Tør jeg så bede Dem åbne døren."

"Hvorledes? De ønsker det dog? De udfordrer mig, frue?"

"Jeg bad Dem åbne døren, min herre."

"Vel, frue. Jeg skal åbne den, men endnu tre ord, før De går. Jeg hæver Deres børns forlovelse."

Grevinden havde forudsagt, at dette ville ske, og dog ramte disse ord hende som et kølleslag.

Kun med møje formåede hun at bevare sin fatning.

"Jeg tror, vi forivrer os," sagde hun sagte.

Han afbrød hende kort.

"Jeg ikke – siden hin aften i parken forivrer jeg mig aldrig mere."

"Og dog – hvad fører Dem herhen?"

"Det har jeg jo allerede sagt Dem. Jeg kom for at opløse mine, eller om De hellere vil – *Deres* børns forlovelse."

"Ved det middel, De talte om?"

"Ved det eller andre, hvis det ikke viser sig at være nok."

"Nej, det vil ikke være nok, min herre. De vil kun på den måde give Dem selv til pris for almindelig afsky og foragt, og heller intet andet middel vil føre Dem til målet. Retten vil beskytte Deres børn, og Deres opførsel vil tvinge mig til at påkalde rettens bistand mod Dem. – Og nu, min herre, beder jeg Dem endnu en gang lukke denne dør op."

Rolig, uden at sige et ord, åbnede han døren.

Men i hans øjne lynede det uhyggelige had kun endnu mere forstærket frem.

Hun forlod værelset med oprejst pande. Udenfor sank hun sammen.

Grev Eberhardt, grev Konrad og den gamle tjener, der ventede hende udenfor, måtte føre hende ind i et værelse, for at hun kunne komme lidt til sig selv igen.

7

Grev Konrad Schuler havde opsøgt sin moder i det ensomme lysthus, for af hende at erfare, hvilke efterretninger tjeneren Frants havde bragt med tilbage fra justitsråden angående dennes underhandlinger med den fra tugthuset løsladte fader. Grevinden var blevet afbrudt i sine meddelelser ved grev Eberhardts komme og grev Konrad havde fjernet sig.

Men han vendte ikke tilbage til det glade selskab, han havde forladt, han ville i dette øjeblik ikke tale med sin søster og sin brud. Det måtte være noget meget vigtigt, hans moder og svigerfader havde at tale med hinanden om; hvad kunne det være? Han havde set, at grev Eberhardt først havde talt

hemmeligt med den gamle tjener Frants, at denne var kommet oppe fra slottet og havde set både bleg, forstyrret og ophidset ud.

Altså måtte han vide besked om noget af det, der var tale om.

Grev Konrad opsøgte den gamle Frants og fandt ham.

"Hvad skulle du sige grev Eberhardt, Frants?"

Den fra tugthuset tilbagevendende herre havde ganske vist befalet tjeneren kun at føre hans hustru til ham og ikke tale om hans tilbagekomst til nogen anden; men overfor sønnen troede den trofaste, gamle tjener ikke at burde fortie en så vigtig begivenhed, der måske kunne få så uheldbringende følger.

"Deres hr. fader er her!" svarede han derfor.

"Og grev Eberhardt?"

"Ville følge Deres fru moder til hr. greven, der havde befalet mig at opsøge hende og sige, at han ønskede at tale med hende. Hun er nu hos ham."

"Hvorledes var fader?"

"Nådige herre, hvis jeg tør sige, hvad jeg mener, så er der alt at frygte af ham. Jeg måtte sige ham, hvad det var for en fest, der blev fejret her, en dobbeltforlovelse. 'Altså i rette øjeblik', sagde han, eller noget lignende, og han så så mørk og truende ud, at jeg tænkte mig, at han ville vise alle de fremmede herskaber bort fra slottet – for så –"

Tjeneren standsede.

"Hvor er grev Eberhardt?" spurgte den unge greve.

"I nærheden af den nådige frue, beredt til at beskytte hende."

"Før mig til ham."

Frants fulgte den unge mand op til grev Eberhardt.

"Hvor er moder?" spurgte grev Konrad sin tilkommende svigerfader.

I dette øjeblik vaklede grevinden ud af det værelse, hvor hun havde haft den betydningsfulde samtale med sin mand.

De måtte føre hende ind i et værelse, for at hun kunne komme lidt til sig selv. Da hun havde samlet sig lidt, fortalte hun, hvad der var foregået.

Sønnen hørte mørkt på hende.

Efter at hun havde endt, bad han sin svigerfader at lade ham være nogle øjeblikke alene med sin moder.

Grev Eberhardt fjernede sig og tjeneren fulgte ham.

"Moder," spurgte sønnen, "var du skyldig?"

Han spurgte som en dommer, ja, endnu strengere, som en forsvarer af faderens ære.

Er det ikke en søns ret og pligt?

Hun måtte aflægge regnskab for ham nu, moderen for sønnen. Det var hendes pligt. Havde hun ikke for en time siden, da han spurgte hende, givet ham undvigende svar, skjult hemmeligheden for ham?

"Nej, ved den evige Gud, nej," sagde grevinden alvorligt, "aldrig har jeg brudt min troskab mod ham."

"Du var aldeles uden skyld over for ham? Meddel mig alt, moder. Hviler der ingen skyld på dig, så vil jeg forsvare dig og vor ære til mit sidste åndedræt. Var du skyldig –"

Han kunne ikke fuldende, ikke tænke tanken ud.

Hun måtte nu tale. – Hun meddelte ham alt.

Alt lige til de mindste småting, alt hvad der angik hin scene i parken, der havde givet anledning til mordet.

Hun dækkede sit ansigt med sine hænder, mens hun talte. Så rejste han sig. Hans træk bar præget af dyb smerte.

"Du har fejlet, moder," sagde han blidt, "men det var ingen fejl, der angreb din eller vor ære, og hvor hårdt har du ikke måttet bøde for den, ikke mindst i denne time, hvor du har måttet stå til regnskab for din søn. Den er udslettet derved, moder, udslettet for stedse. Gå op på dit værelse, moder, og overlad resten til mig."

Han førte hende til hendes værelse.

Han sagde hende ikke, hvad han ville gøre eller sige, og hun havde ikke mod til at spørge ham om det.

Grev Eberhardt bad han holde hans moder med selskab.

Tjeneren Frants befalede han at stille sig til hans faders disposition.

Så vendte han tilbage til selskabet.

Han havde lagt sin plan.

I et stort, festligt og glad stemt selskab bliver den enkeltes fraværelse eller tilbagevenden ikke straks bemærket.

Selskabet var endnu i slotshaven og morede sig endnu, delt i forskellige grupper.

I nærheden af slottet var plæner, gange, buske og alleer oplyst af et lyshav, i større afstand fra slottet var alt mørkt, der brændte kun lys i enkelte lysthuse og grotter. Uvejret var draget forbi, og den milde forårsluft virkede oplivende og forfriskende på alle.

Ungdommen dansede endnu. De ældre havde trukket sig tilbage til forskellige lysthuse, hvor de dels talte, dels indtog forfriskninger.

Grev Konrad søgte efter sin søster.

Hun dansede med sin forlovede, den unge grev Ottomar Hochstetter.

"Ottomar," sagde grev Konrad til sin tilkommende svoger, "vil De et øjeblik holde min forlovede med selskab?"

Den unge grev Hochstetter gik den og bortførte sin tilkommende svigerinde fra venindernes kreds, for at danse en dans med hende.

Grev Konrad tog sin søsters arm og førte hende til et af de mørkeste, mest ensomme lysthuse i haven.

"Adele – du så i dag, at moder ikke var lykkelig?"

"Ser vi hende nogensinde lykkelig og glad, Konrad? I dag er hun aldeles ulykkelig. Hvorfor er hun det netop på vor glædesdag? Hun ville selv ikke give noget svar på mine ængstelige spørgsmål."

"Du skal få svar af mig, Adele. Jeg kunne for længe siden have sagt dig det, jeg nu vil sige. Din moder kunne ikke sige dig det, hun var bange for at gøre dig alt for fortvivlet."

"Er det da noget så tungt?" spurgte Adele ængsteligt.

"Ja, lille søster, det tungeste, der kan ramme et barnehjerte. Vor fader lever."

Hun så forbavset op.

"Han lever?"

"Han lever og har i tyve år været i tugthuset som simpel forbryder. Nu har han udstået sin straf. Han er her – han har været her i en time. Det er et frygteligt slag for dig, min stakkels Adele – men –"

Ja, det var et frygteligt slag for det stakkels barn.

Hun sad der i lysthuset, festligt smykket, men snehvid, bævende over hele legemet, med glansløse øjne, der ingen tårer

kunne fælde, og hjertet fuldt af den dybeste smerte, der kan opfylde et menneskehjerte.

"Vor stakkels moder," var hendes udbrud, hendes første tanke.

"Ja, vor stakkels moder," sagde broderen, "og hun er endnu mere ulykkelig, end du kan ane eller tænke."

Han meddelte hende alt.

"Og nu, Adele, er det os, der må handle. Vi to på én gang, eller alene, som vi kan blive enige til. Lad os rådslå."

Grevinde Adele Schuler havde en kraftig ånd og et modigt hjerte, der desuden var opfyldt af kærlighedens sande mod.

Hun sagde til broderen:

"Behøver vi at rådslå, broder? Hjertet handler og handler altid rigtigt, når det følger kærlighedens indskydelse. Jeg vil tale med fader, jeg alene. For af alle her er jeg den eneste, hvis hjerte nærer kærlighed til ham. Alle I andre har grund til at nære andre følelser for ham. Jeg har aldrig haft en fader; jeg finder først en fader i dag. Trods alt det, du har sagt om ham, kan jeg i ham kun se en ulykkelig, og hvilken ulykkelig kan modstå kærlighed?"

"Gid du kun fandt en ulykkelig i ham," sagde broderen vantro.

"Jeg vil se en ulykkelig i ham," sagde det heltemodige barn, "og så finder jeg det."

Men selv kærligheden kan nære betænkeligheder.

Efter en lille pause vedblev den unge pige:

"Men der er først noget, jeg må være i klarhed om. Grev Eberhardt kender os og har kendt fader i mange år. Lucie elsker dig og elsker sin fader, fra den side er der ingen vanskelighed at

overvinde. Og min forlovede? Ottomar elsker mig så højt, at han i de meddelelser, jeg må gøre ham om dette, kun vil se endnu et bånd, der knytter ham til mig. Men hans fader? Den gamle grev Hochstetter har et bravt, ærligt hjerte, men han er en mand af strenge grundsætninger og nærer mange standsfordomme. Hans højeste stolthed er hans adels renhed, hans navns uplettede glans og den anseelse, hans familie nyder over alt. Vil han optage den foragtede forbryders datter i sin familie? Det ville i hvert tilfælde koste ham en tung kamp, og kunne han ikke i denne kamp komme til at klage over, at du og moder ikke havde gjort ham i bekendt med familieforholdet og sagernes stilling, da han gav sit i samtykke til sin søns forlovelse med mig, et samtykke, som han under i de forhåndenværende omstændigheder aldrig ville have givet?"

Broderen ville afbryde hende, men hun vedblev vemodigt:

"Jeg ved godt, hvad du vil sige, Konrad. I bragte et tungt offer ved at fortie *det* for grev Hartmann, som det var jeres pligt at åbenbare ham. I bragte dette offer for min skyld og af kærlighed til mig. Men må det ikke forstørre grevens harme i stedet for at formilde den? Og, Konrad, hvis grev Hochstetter med en eneste mine, et eneste fortroligt ord misbilliger min forlovelse med hans søn, hvis han kun et øjeblik er i tvivl om, hvorvidt han skal hæve denne forlovelse eller ikke, tror du da, at min stolthed ville tåle at modtage nådesbevisninger af ham? Jeg måtte frasige mig Ottomar, jeg måtte forsage, selv om jeg skulle knuse både mit og hans hjerte ved at gøre det."

Grev Konrad kunne ikke sige hende imod.

"Jeg indser, at du har ret. Vi har begået en fejl. Jeg vil tale med grev Hochstetter."

"Nej, ikke du," råbte den unge pige, "ikke du og ikke moder, netop fordi det er jer, der har begået denne fejl. Tror du, at det var en tilfredsstillelse for min stolthed, hvis I tiltiggede jer hans tilgivelse? Kunne jeres ydmygelse være min stolthed? Nej – du og moder må ikke tale med ham."

"Men så taler jeg med din forlovede og beder ham sige sin fader alt."

"Heller ikke det, Konrad, kun jeg alene tør optræde for jer og for mig selv. Ikke Ottomar, han må endnu ikke få noget at vide. Jeg henvender mig direkte til hans fader, mellem ham og mig må den sag afgøres – og, kære broder, sig mig ikke imod, det må således være. Jeg går til ham nu – følg mig derhen. Det vil blive tunge minutter for mig – men det er kun minutter og de går dog – om end langsomt. Jeg kunne behøve din hjælp og støtte senere, derfor må du blive i nærheden."

Dermed fjernede hun sig.

Grevinde Adele begav sig op i slottets modtagelsesværelse.

Grev Konrad fulgte hende og blev i hendes nærhed.

Grevinde Adele sendte en tjener ned i haven for at bede grev Hochstetter komme op til hende. Få minutter efter trådte denne ind.

Han fandt hende alene i slottet, hvor alt liv syntes at være uddøet, i et stille værelse, hvortil ingen larm fra haven trængte op.

Hun var snehvid i ansigtet, men fattet og rolig.

Han blev bange.

"Hvad er der dog, Adele?"

"Hr. greve –"

"Er jeg ikke din fader, barn?"

"Hr. greve, jeg har en meddelelse at gøre Dem."

Den forskrækkede, gamle herre afbrød hende endnu en gang.

"Du vil da ikke beklage dig over Ottomar, barn?"

"Nej, hr. greve, jeg vil ikke anklage, men bede om tilgivelse for andre. Vær så god at høre roligt på mig et øjeblik."

"Jeg forstår ikke et ord af det," sagde greven; "men tal, du ved jo, hvor meget jeg holder af dig."

Han sagde det roligt og oprigtigt; man kunne se, at han virkelig elskede den smukke, ædle, unge pige.

Hun vedblev:

"Hr. greve, vi har fejlet overfor Dem. Min fader lever endnu, og vi har hverken meddelt Ottomar eller Dem det."

Grev Hochstetter tav.

Han var blevet meget alvorlig, hans stolte træk ville til at antage et præg af strenghed, men kærligheden til den unge pige holdt det endnu tilbage.

Adele vedblev:

"Grunden til, at man har begået den fejl ikke at sige dem dette, gør denne fejl endnu større og mere betydningsfuld. Min fader var dømt til døden for en simpel forbrydelse, for mord. Dødsstraffen blev eftergivet ham og forandret til tyveårigt tugthus og tabet af hans adel."

Grev Hochstetter var blevet ligbleg, hans ansigt havde fået et truende udtryk.

"Min fader har afsonet sin tugthusstraf," vedblev Adele, "og er her på slottet. Han har været her en time."

Grev Hochstetter bed de blege læber sammen.

"Og?" spurgte han med dirrende stemme.

Adele så stolt og med fast blik på greven.

Så fuldendte hun den sætning, hun ikke fik bragt til ende.

"Og – hr. greve, den vanæredes datter løser Deres søn fra det ord, han gav hende, og Dem fra samtykket til det."

Grev Hochstetter kunne ikke se op på det ædle væsen. Han gik uroligt op og ned i værelset.

Så vendte han tilbage og blev stående foran hende.

"Adele, kendte du også din faders skæbne?"

Det var et vanskeligt spørgsmål for hende, Skulle hun, ved at sige sig selv fri for skyld, forstørre sin moders og broders fejl? Og kunne hun, på den anden side, sige en usandhed?

"Jeg holdt ligesom alle andre fader for død," sagde hun sagte, "først hans tilbagekomst lærte mig for få minutter siden sandheden at kende."

Den gamle herres hjerte talte højt til gunst for hende.

"Og hendes første gang var til mig? Stakkels, ædle barn!"

Men hans læber talte andre ord.

"Ved Ottomar noget om dette?" spurgte han.

"Nej."

"Og selskabet her?"

"Hr. greve," sagde den unge pige stolt, "jeg beklager, at verden må dømme anderledes om min fader, end jeg ønsker det. Ellers har jeg ikke noget med verdens dom at gøre. De og Ottomar er løst fra Deres ord!"

Hun ville gå, det stakkels, ulykkelige grevebarn.

"De vil indse, at jeg først må tale med min søn –"

"Ikke for mig, hr. greve!"

Adele forlod værelset.

Ude i gangen ventede hendes broder på hende.

Hun sank ikke sammen, som hendes moder havde gjort.

Men grev Konrad blev dog dødelig forskrækket, da han så hende komme.

"Stakkels Adele, hvorledes du dog ser ud!"

Hun lignede en død, men hendes stemme var dog fast, da hun sagde:

"Før mig til fader!"

Broderen fo'r sammen.

"Vil du også tale med *ham*, Adele? Han vil dræbe dig."

"Før mig til ham."

Tonen var bestemt og Adele lod sig ikke overtale.

Han førte hende til faderens værelse.

Også her ville han blive i nærheden.

Adele bad ham gå.

"Jeg behøver ingen hjælp," sagde hun, "nu har jeg prøvet mine kræfter. Gå til moder. Trøst hende."

Han havde endnu et spørgsmål at gøre.

"Grev Hochstetter?"

"Jeg gav Ottomar og ham deres ord tilbage."

"Og greven?"

"Lader sandsynligvis i dette øjeblik spænde for."

De var nåede til Hartmann Schulers værelse.

Den gamle tjener Frants gik op og ned på gangen udenfor.

"Gå, Konrad," bad Adele broderen.

Han gik.

Hun vendte sig mod tjeneren.

"Er fader alene?"

"Ja, nådige frøken."

"Tør du lade mig komme ind til ham?"

Frants åbnede tavs døren.

Hun gik ind i værelset, og tjeneren lukkede døren efter hende.

Fader og datter stod over for hinanden.

De så hinanden for første gang i deres liv. Faderen så for første gang det modige barn med det dejlige, snehvide ansigt; barnet så for første gang faderen med det af had og hævnlyst fordrejede ansigt, hvori forbitrelsen og brøden havde udslettet ethvert spor af medfødt adel, og som endnu havde tugthusets sælsomme, bleggrå farve.

Hun kunne ikke undertrykke en let skælven.

Han så et øjeblik overrasket og fremmed på hende, så så han nøjere til og blev sælsomt urolig. Udøvede den adel, der hvilede over den unge pige, en tilintetgørende virkning på ham? Eller genfandt han i hendes træk sine egne, men dog så ganske anderledes, at glæden over at være fader til et sådant barn blev undertrykt ved skammen over sig selv?

"Min fader," sagde Adele.

Det kom kun ganske sagte frem over de skælvende læber.

Den menneskelige stemme udøver ofte en sælsom virkning. Hvilket fader- eller moderhjerte kan lukke sig, når barnets læber bedende udtaler det hellige fader- eller modernavn?

Også Adeles fader fo'r sammen ved ordet, men det var ikke trængt ind til hans hjerte. Hans ansigt blev ved at være strengt og barskt som før.

"Din fader?" sagde han. "Ja – det er jeg. Hvad vil du mig; hvem sender dig til mig?"

Hun havde overvundet sin angst og genvundet sit mod.

"Ingen sender mig," sagde hun, "jeg kommer til Dem af egen indskydelse."

"Og hvad vil du mig?"

"Tale til Deres hjerte."

"Mit hjerte? Røre mit hjerte? Det var en forgæves umage."

Han talte hårdt nok, men uden sin sædvanlige kolde hån.

Barnet kendte ikke denne hån og kunne altså ikke høste noget håb af, at den ikke var der.

Dog vedblev hun at være rolig.

"Vil De høre på mig, fader?" spurgte hun.

"Tal – nej, vent, først et spørgsmål: Hvorfor kom din broder ikke til mig?"

"På min bøn. Jeg ville tale alene med Dem. Jeg kender Deres historie, min fader. Min broder så Dem første gang i en time, der blev kilden til al Deres ulykke. Ved synet af ham måtte mindet om denne time vækkes i Deres hjerte og trænge kærligheden til ham tilbage. Mig har De endnu aldrig set, og jeg, der efter alt, hvad jeg i dag har hørt om Dem, kun kan se en ulykkelig i Dem, tænkte mig, at De ved første gang at se Deres datter ville føle, at hun holdt af Dem, og holde af hende igen."

Hartmann Schulers ansigt opklaredes ikke ved datterens ord.

"Du havde noget at sige mig – tal," sagde han kort.

Hun talte modigt og roligt.

"De ville hæve Deres børns forlovelser, fader?"

"Ja."

"Jeg har allerede hævet min."

"Du?"

"Ja, jeg gav grev Hochstetter og hans søn deres ord tilbage."

Hartmann Schuler så overrasket på hende.

"Og de tog imod det?"

"Ja, den gamle greve gjorde det."

"Og din forlovede?"

"Grev Ottomar elsker mig. Jeg kunne ikke bringe det over mit hjerte at sige det til ham. Hans fader vil sige ham det – og han vil adlyde sin fader."

"Elsker du sønnen?"

"Ja."

Hun sagde kun det ene simple ord. Hun forsmåede ethvert middel til at røre faderens hjerte.

Da blinkede det dæmonisk i Hartmann Schulers øjne.

"Hvorfor hævede du din forlovelse?"

"Grev Hochstetter er stolt."

"Du er af renere og ældre adel end han. Vor formue er langt større end hans."

Adele tav.

Kunne hun sige det, hun tænkte?

"Det er den – men De, min fader?"

Hun sagde det ikke, han sagde det selv.

"Men jeg! O, de elendige!"

"Jeg gjorde det første skridt, fader," sagde hun for at berolige ham.

"Ja, din ædle stolthed kom deres simple stolthed i forkøbet."

Havde hun nu betvunget faderens hjerte?

I hans ansigt læste hun nu som før kun hævn og had.

"Send din broder til mig," sagde han befalende.

Det var en befaling for hende til at gå; men hun havde endnu så meget på hjertet.

"Min fader," sagde hun, "De har haft venlige ord for mig –"

"Venlige?" afbrød han hende. Nu var hele det spottende tonefald vendt tilbage igen. "Har jeg været venlig?"

Han lod sig ikke forvirre.

"Vær også god imod Konrad. Han holder af Dem som jeg. Tro mig, vor stakkels moder har opdraget os i kærlighed til Dem. De må tro mig, fader."

Men hun kendte ikke den fader, hun talte til: han lod sig ikke bevæge af hendes ord.

"Jeg vil tale med din broder," gentog han sin befaling.

"Og jeg tør ikke bede for ham? Ikke for ham og hans kærlighed? Ikke for min moder?"

"Ikke for nogen af dem. Du har frivilligt givet afkald på din kærlighed og lykke, de skal blive tvunget til at gøre det. Jeg har været ulykkelig, jeg er ulykkelig for deres skyld; nu er turen til dem, de skal blive ulykkeligere end jeg. Gå, gå!"

Et øjeblik stod Adele rystet over den forfærdelige tanke, der lå til grund for disse ord; men så vågnede hendes stolthed på ny, og med den faste, modige vilje, der ikke et øjeblik havde forladt hende, sagde hun:

"Jeg går, min fader, men min broder vil ikke komme til Dem og heller ikke mere min moder."

Hun forlod værelset.

Korridoren, hun måtte gå igennem, var endnu som før klart oplyst, der var endnu stille i slottet som før. Selskabet måtte endnu være i haven.

Men nede i haven var alt blevet stille som på slottet, der lød ikke mere latter og spøg, haven syntes tom og uddød.

"Er de allerede borte alle sammen?" spurgte den unge grevinde sig selv.

Og hun kunne godt fatte den tanke: Ulykkens hjem bliver hurtigt forladt.

8

Grev Hochstetter havde forladt Adele for først at tale med sin søn om det, der var sket.

Men han forandrede snart sit forsæt. Han gik ned i haven til det glade selskab og kaldte sin søn lidt til side.

"Ottomar," sagde han, "der har tildraget sig noget sørgeligt her i slottet, det kan måske få de bedrøveligste følger. Disse kan indtræde, hvad øjeblik det skal være. Og de, det kan ramme, sidder i spændt forventning. Det angår din tilkommende svigermoder, begge hendes børn og grev Eberhardt Schuler. I den næste halve time må afgørelsen ske. I dette øjeblik kan jeg ikke meddele dig noget nærmere. Men du kan begribe, at den højrøstede glæde her udenfor må ryste de ulykkelige dybt. Kan du og dine venner ikke bevæge selskabet til at opgive de støjende lege her lige ved slottet og i stedet for foretage en længere promenade gennem parken? Det vil måske more dem for afvekslingens skyld."

Sønnen ville til at spørge, men faderen afbrød ham:

"Det haster nu, Ottomar, senere kan du spørge og jeg skal svare. Jeg venter dig her på dette sted om en halv time. Du må benytte et eller andet påskud til at fjerne dig fra selskabet."

Den gamle grev Hochstetter var en streng herre, der fordrede ubetinget lydighed af sine børn.

Grev Ottomar var en lydig søn. Han vendte tilbage til selskabet.

Den gamle grev Hochstetter ventede et par minutter. Så blev der stille i slottet, der lød kun en let, munter hvisken, og par for par foretog selskabet en promenade i den store park.

Han spurgte efter grev Eberhardt Schuler, fik at vide, at han opholdt sig hos slotsfruen og lod ham bede om en samtale.

Grev Eberhardt indfandt sig straks hos ham.

"De kender den ulykkelige skygge, der hviler over dette hus, grev Schuler? De ved, hvad der er sket her i aften?" spurgte han.

"Ja, jeg kender familiens skæbne og har længe frygtet det, der nu er sket."

"Så kan jeg vel spare mig det spørgsmål, jeg ville henvende til Dem?"

"Jeg beder Dem dog lade mig erfare det."

"Vil De efter dette give Deres datter til grev Konrad?"

"Ja, uden at betænke mig et øjeblik."

"Og De har overvejet alt? Betænk, hvilken skam faderens forbrydelse og straf vil kaste over familien, især nu, da han er vendt tilbage."

"Kære grev Hochstetter, jeg har kun ét at overveje: at det ikke er menneskets ret at føje noget til den ulykke, der har ramt andre, men at lette byrden for de ulykkelige, hvis man kan det."

Grev Hochstetter trak på skuldrene og sagde roligt:

"Så ønsker jeg Dem god nat, grev Schuler, hvis vi ikke ser hinanden mere i aften. Hvis der her i aften hænder et og andet, så sig til grevinde Schuler, hvis hårde skæbne jeg oprigtigt beklager – nej, sig intet, jeg vil have den ære at tale med Dem en gang endnu, før jeg forlader slottet."

De to herrer forlod hinanden.

Grev Hochstetter gik ned i haven, hvor han i indre kamp med sig selv gik langsomt frem og tilbage, mens han ventede på sin søn.

Endelig kom denne tilbage fra sin mission. Det var virkelig lykkedes ham at opfylde sin faders ønske. Alt var roligt i nærheden af slottet.

Ottomar gik hen til sin fader og så spørgende på ham.

Den gamle greve så lidt forlegen ud.

"Ottomar," begyndte han, "jeg lovede at meddele dig, hvad der var foregået på slottet. Hør på mig uden at afbryde mig. Det er noget frygteligt, frygteligt for dem og måske også for dig. Adeles fader lever. Han har været tyve år i tugthuset, straffet for mord. Han er berøvet sin adel. Han er kommet tilbage hertil i aften, hans straffetid er udløbet. Han opholder sig for øjeblikket på slottet. Ottomar – vil du have morderen, den løsladte tugthusfange, til svigerfader?"

Det var frygtelige og uventede tidender, der ramte den unge mand. Men han bukkede ikke under for dem.

"Ja, min fader," sagde han fast.

"Men man har bedraget dig, man har skjult sandheden for dig," sagde faderen strengt.

"Ikke Adele!" sagde sønnen bestemt, "hun har ikke vidst det, ikke kunnet vide det. Havde hun bedraget mig – havde hun vidst det og skjult det for mig, ja – så kunne jeg ikke udholde at leve."

"Hun vidste det ikke," indrømmede faderen.

"O, fader, du skænker mig livet igen."

"Og hvis jeg nu nægtede dig min indvilligelse til denne forbindelse, hvad så?"

"Så? – Så ville jeg være dig lydig som altid, min fader – men –"

"Men? Du vil true mig?"

"Nej, bede dig ville jeg, men jeg giver afkald på det. Det, som du befaler mig, forekommer dig jo at være rigtigt efter nøje grunden og overvejen. Jeg tør ikke prøve på at overtale dig."

Grev Hochstetter sagde ikke noget, hans overbevisning var endnu ikke så fast, at han ville udtale den. Men han havde noget at tilføje, han var stolt og streng, men tillige en ærlig mand.

"Adele har løst dig fra dit ord. Frivilligt! Hun kom af egen indskydelse til mig og sagde mig alt, så snart hun fik det at vide."

Sønnens øjne lyste.

"Hvor ædelt!"

Andet sagde han ikke.

Faderen sagde til ham:

"Ikke mere nu. Jeg vil senere tale med dig. Vend tilbage til selskabet og lad, som om intet er sket."

Han selv gik op til slottet, han var endnu ikke rigtig enig med sig selv.

"Skal jeg lade spænde for og køre straks? Eller – jeg lovede grev Eberhardt at tale med ham, før jeg tog bort."

Han gik ind i slottet.

"Grev Eberhardt?" spurgte han en tjener.

"Hr. greven er hos fru grevinden."

Grev Hochstetter gik op ad trappen til første sal, deroppe måtte han vel finde en tjener, der kunne bede grev Eberhardt komme til ham.

Grevindens værelse lå i den fløj af slottet, der var modsat den, hvori kammertjeneren Frants havde anvist den tilbagevendte Hartmann Schuler værelser. – Foran grevindens værelse stod en

tjener; lige som grev Hochstetter ville tiltale denne, kom kammertjeneren Frants ud fra grevindens værelse.

Nu vendte grev Hochstetter sig til ham og bad ham bede grev Eberhardt komme ud til ham.

Frants gik og vendte et øjeblik efter tilbage. Straks efter ham fulgte grev Eberhardt med et papir i hånden. Han rakte det til grev Hochstetter, idet han bittert sagde:

"Læs, hr. greve!"

Grev Hochstetter læste:

> "Jeg undertegnede erklærer herved i kraft af mine faderlige rettigheder de af mine børn uden mit vidende eller min vilje sluttede forlovelser for ugyldige, nemlig min søn Konrads med komtesse Lucie Schuler og min datter Adeles med grev Ottomar Hochstetter. Jeg erklærer dem ugyldige og tilføjer, at jeg aldrig vil give mit faderlige samtykke til vedkommende parters ægteskab. Jeg vil gentage denne erklæring for retten.
>
> *Hartmann Schuler,*
> forhenværende grev Schuler til Schulenburg."

Grev Eberhardt bemærkede i anledning af det læste:

"Grevindens retskonsulent, der er her, bekræfter desværre, at Hartmann Schuler efter vore love ikke med den ham overgåede straf har mistet sine faderlige rettigheder over sine børn og altså er fuldstændig berettiget til den indvending, vi her har læst."

Han havde endnu noget at tilføje:

"Grev Hartmann" – han kaldte endnu den vanærede således – "har i dette øjeblik bestilt en vogn, for at køre til nærmeste retsstad. Han vil køre om et øjeblik."

Nu havde grev Hochstetter endelig fattet en beslutning. Han ville ikke stille sig i vejen for sin søns lykke, ikke miste en svigerdatter som Adele, ske så, hvad der ville.

"Grev Schuler, tør De føre mig ind til grevinden?" spurgte han.

"Ja – lad os træde ind."

Han lagde hånden på dørlåsen, men blev standset. Allerede mens de to herrer talte, var der blevet hørt en larm i det stille slot. De to grever havde ikke givet agt på lyden, men den havde været den gamle Frants påfaldende. Det var ovre i den anden fløj af det vidtløftige slot. Tjeneren var ilet derhen. Nu vendte han tilbage, hvid i ansigtet som et lig.

"Hvad er der sket?" råbte grev Eberhardt ham i møde.

"Læs selv, Deres Nåde."

Frants rakte et papir, han havde i hånden, hen imod grev Eberhardt.

Denne greb det.

"Fra grev Hartmann," mumlede han.

Han kastede et blik i det, så blegnede også han. Han rakte det tavs til grev Hochstetter.

Denne læste:

"Æren tabt – alt tabt!"

Kun de fire ord. Han vendte sig om mod tjeneren.

"Han er død?"

Den gamle mands ligblege ansigt havde allerede forkyndt ham dette.

"Han er død," lød det bekræftende svar. "Han ligger blødende på gulvet i sit værelse. Han er skudt gennem tindingen. Der ligger en afskudt pistol ved siden af ham. Han må have bragt den med herhen."

"Hvorledes blev det skete opdaget?"

"Portnerens kone havde hørt skuddet og kaldte på sin mand. De ilede gennem den korridor, hvori skuddet, efter konens mening, måtte være faldet, men der fandt de intet. Gennem en af dørene hørte de en stønnen. Døren var lukket af. Derinde måtte skuddet være faldet."

"Og så?"

"Portneren åbnede med sin hovednøgle. På gulvet lå en døende, ved siden af ham pistolen og på bordet sedlen med de få ord. Da portneren bøjede sig ned over den sårede, var han allerede død."

"Et selvmord!" sagde grev Hochstetter.

"Et selvmord!" bekræftede grev Eberhardt.

Æren tabt – alt tabt!

Havde denne overbevisning ikke måttet gribe og nedtrykke denne fortvivlede, da han, for at tilfredsstille sin vilde, forfærdelige tørst efter hævn, havde kastet alle dem, han kendte, til jorden og bragt dem til ulykkens og fortvivlelsens rand? Han havde villet gøre det, han gjorde det – og dog, hvor anderledes havde det ikke alt sammen været, end han havde tænkt sig det, da han kom og så det på nært hold? Han havde set datterens rørende, barnlige kærlighed for faderen, havde set, at hans hustru havde været ham tro og ikke havde lært sine børn at hade ham, han havde set en sjæls adel, han ikke selv kendte eller kunne fatte, og som han aldrig havde troet på. Og han kunne

ikke gøre noget hverken for den ene eller den anden. Han kunne ikke gøre dem mere lykkelige eller mere ulykkelige, end han havde gjort dem. De stod så højt over ham, han stod så dybt under dem. Hvorfor drive det videre? Fortvivlelse måtte gribe ham. Hvad skulle, hvad kunne, hvad ville han ønske? – – Han måtte dø – give sig selv døden. –

– Døden adskiller, døden forener.

Efter "år og dag", altså efter ét år, seks uger og tre dage blev der atter fejret en fest for de to unge par, ikke en forlovelsesfest som sidst, men en bryllupsfest, og ikke på slottet Bodenthal, men på det gamle Schulenburg, der i fremtiden skulle være grevinde Emilies hjem.

Om "Tre kriminalfortællinger"

Forfatter: Jodocus Donatus Hubertus Temme (1798-1881).

Org.udgaver mm.:

En bryllupsrejse: *In einer Brautnacht*, i *Criminalbibliothek des 19. Jahrhunderts.* Wedekind und Schwieger, Berlin 1873.
Her efter *Paa Bryllupsrejse. Kriminalhistorie af J. D. H. Temme.*, i *I Borg og Hytte*, 2. årgang (1879). Oversætter ikke oplyst.

Den gode herre: *Der gute Herr: Eine Criminalgeschichte*, i *Bibliothek für Haus und Reise* (15), Berlin 1872.
Her efter *Den gode herre*, i *I ledige Timer.* Niende Bind. Allers Forlag, København 1898. Oversætter ikke oplyst.

En forlovelsesfest: *Ein Verlobungsfest*, i *Goldschmidt's Bibliothek für Haus und Reise,* bd. 26, Berlin 1875.
Her efter *En Forlovelsesfest*, i *Familie-Journalens Bibliotek* bd. 5. Allers Forlag, København 1886. Oversætter ikke oplyst.

Redigeret af: Kim N. Jensen.

Forside: Efter Heinrich Schönfeld (1809-1845): *Der Falkenturm in München* (1840).

ISBN 978-87-7628-136-6

2. ebogsudgave, tidligere udgave som En bryllupsrejse – tre kriminalfortællinger, ISBN 978-87-7979-353-8 (Ølstykke 2014).

Bibliotek
1800